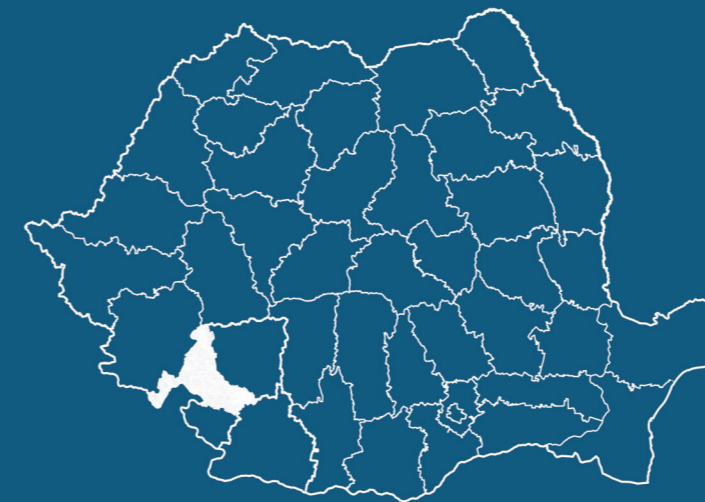

Obiectivele generale ale PROGRAMULUI RURAL al Ordinului Arhitecților din România

- creșterea calității practicii profesionale în mediul rural
- conștientizarea nevoii de protejare/promovare a zonelor cu specific local valoros
- folosirea arhitecturii (cu toate domeniile conexe) ca pârghie în dezvoltarea economică a mediului rural pe baze ecologice / responsabile
- elaborarea documentelor ce vor reglementa intervențiile în mediul rural (cu sau fără finanțare europeană)

Realizat cu sprijinul:

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

GHID DE ARHITECTURĂ

pentru încadrarea în specificul local din mediul rural

ZONA MEHEDINȚI MUNTE /DEAL

ACEST GHID SE DISTRIBUIE GRATUIT!

Ghidul poate fi accesat și descărcat de pe site-ul OAR:
<http://www.oar.archi/despre-oar/publicatii-si-documente-oar>

GHID DE ARHITECTURĂ

**PENTRU ÎNCADRAREA ÎN
SPECIFICUL LOCAL DIN MEDIUL RURAL
ZONA MEHEDINȚI MUNTE / DEAL**

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

Ordinul Arhitecților din România, 2020

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

Ghidul de arhitectură se adresează:

- locuitorilor satelor
- administrației locale și regionale
- investitorilor publici și privați
- consultanților de accesare a fondurilor europene
- proiectanților

În vederea întocmirii proiectelor pentru:

- investiții din Programul Național de Dezvoltare Rurală
- investiții private
- investiții publice

și a fundamentării documentațiilor de urbanism.

Colectiv de elaborare:

Consultant științific:

Ana Bârcă

Autori:

arh. Mihaela Arsene

arh. Andrei Bălțeanu

arh. Dana Raicu

Grupul RURAL al O.A.R.

Tehnoredactare:

arh. Mihaela Arsene

arh. Andrei Bălțeanu

arh. Dana Raicu

Ghidul a apărut cu sprijinul Ordinului Arhitecților din România și a fost finanțat din timbrul de arhitectură

ROSTUL GHIDULUI

Rostul acestui material este de a furniza un instrument de lucru locuitorilor mediului rural, autorităților locale, investitorilor, proiectanților și consultanților implicați în procesul de construire sau elaborare a unor regulamente de construire în mediul rural.

Ghidul își propune să reprezinte un set de reguli ușor de aplicat, ca exemple clare (inclusiv de tipul "AȘA DA" sau "AȘA NU"), care să faciliteze alegerea configurațiilor adecvate de către cei care vor să construiască în mediul rural. În același timp, acest instrument are rolul de a ușura activitatea echipelor de proiectare și consultanță în alegerea configurațiilor, a materialelor și a tehnologiilor necesare construirii în mediul rural (fie că vorbim de proiecte finanțate prin PNDR, de elaborarea documentațiilor de urbanism sau despre lucrări sau intervenții cu finanțare exclusiv privată).

Obiectivul esențial al Ghidului este păstrarea nealterată a spiritului așezărilor în care sunt propuse proiectele și creșterea calității vieții, concomitent cu conservarea tradițiilor și a peisajului cultural existent. Acestea din urmă sunt de fapt, resursele principale pentru dezvoltarea durabilă în mediul rural. În acest sens există deschidere pentru abordări specifice secolului al XXI-lea care țin cont de resursele locale, de posibilitatea de folosire a energiilor regenerabile și de cunoașterea cumulată local (cunoștințele locale privind construcțiile, materialele de construcție, meșteșugurile și tehnica populară "împământenite", care și-au dovedit viabilitatea în timp, aplicat în contextul specific al fiecărei zone).

Ghidul nu propune „reînvierea” trecutului, ci caută un echilibru în prezent între moștenirea din trecut și dezvoltarea în viitor a zonei. Moștenirea culturală nu este pur și simplu suma lucrurilor vechi. Păstrarea caracterului nu înseamnă opoziție față de schimbare. Nu modernul este opusul tradiției, ci inutilul. Tradiția nu este o povară ci o oportunitate. Ghidul propus este oglinda moștenirii construite a unei zone compacte, prezentând particularitățile regionale și specificul acesteia, și oferă o șansă ca noile construcții să aparțină locului, să fie contemporane în același timp și nu în ultimul rând interesante. (arh. Kollo Miklos).

În zonele rurale, există o legătură foarte strânsă între calitatea vieții, calitatea mediului construit și modul în care se conservă peisajul natural. Viitorul și dezvoltarea fiecărei comunități depind de modul în care își conștientizează și își administrează resursele.

Mediul construit (construcțiile de orice fel) poate fi o resursă extrem de valoroasă sau poate deveni, printr-o neadecvată administrare și utilizare, un consumator major de resurse. În acest sens, prezentul material propune soluții care pun în valoare înțelepciunea tradiției constructive locale, utilizarea responsabilă a resurselor locale, aducând în același timp și soluții noi, ce țin de materiale și de tehnici moderne de construcție, dar și de utilizarea surselor de energie regenerabilă.

ROSTUL ARHITECTULUI ȘI AL ARHITECTURII

Arhitectul are rostul de a îmbina oportunitățile cu resursele și nevoile beneficiarilor - indiferent dacă aceștia sunt o familie, o companie, o organizație non-guvernamentală (ONG) sau autorități locale - și de a oferi soluții realiste în timp util.

Reușita demersului său este direct proporțională cu adecvarea proiectului la resursele și mediul în care se înserează. În acest sens, arhitectul are rolul de a-și consilia beneficiarul pentru a crea un obiect final inserat într-un context existent, având ca rezultat sporirea calității vieții și a peisajului cultural specific zonei, prin conservarea și dezvoltarea acelor elemente valoroase ale mediului natural și antropoc în care se integrează și la care participă în mod direct.

De asemenea, arhitectului îi revine datoria morală de a fi:

- mediator între om și mediul construit, capabil să mențină un echilibru între nevoile individuale și nevoile comunității;
- educator al societății căreia să îi explice rolul moștenirii culturale și necesitatea îmbogățirii peisajului cultural cu construcții adaptate contextului integrator;
- promotor al unui stil de viață și de locuire sănătos, al unei înțelegeri și utilizări sustenabile a resurselor (locul în sine trebuie privit ca o resursă)
- păstrător și continuator al unor valori culturale atemporale (fizice sau senzoriale, al specificului locului - genius loci - și al stabilității și continuității acestuia - stabilitas loci -);

Arhitectul prin activitatea sa (fie că vorbim de produsul de arhitectură sau de influența pe care o poate avea asupra unei comunități indiferent de dimensiunea acesteia) are datoria de a crea spații și obiecte cu semnificație culturală pentru orice context asupra căruia acționează.

Arhitectura poate transmite valori memoriale locului, dar poate transmite, de asemenea, valori și sentimente de apartenență la acesta. Mediul construit este un răspuns al nevoilor umane. Arhitectura este o expresie a valorilor - modul în care construim reflectă modul în care trăim. De aceea, tradițiile vernaculare și straturile istorice ale unui localități sunt atât de fascinante, pentru ca fiecare perioadă își produce propriul vocabular. Uneori trebuie să explorăm trecutul pentru a găsi inspirație pentru viitor.¹

¹ Conversation by Max Tholl with Norman Foster 16.10.2014, <http://www.theeuropean-magazine.com/norman-foster/9114-the-role-of-architecture-in-todays-society>

PRINCIPII LEGATE DE PROCESUL PROIECTĂRII ȘI CONSTRUIRII

Grija cu care întreținem, reparăm sau construim - fie că este vorba de construcțiile tradiționale sau de clădiri noi, reprezintă un proces ce presupune asumarea unei responsabilități față de întreaga comunitate. **Orice clădire trebuie percepută în primul rând ca o componentă a ansamblului așezării sătești.**

O clădire care își îndeplinește bine rostul pentru care a fost construită, care dialoghează cu mediul construit și natural în care se integrează, și care valorifică întregul context din care face parte ar trebui să fie un motiv de mândrie pentru comunitate. Acest lucru devine și mai evident (și implicit relevant) în cazul clădirilor cu funcțiuni publice, comunitare: primăria, școala, „Căminul Cultural”, dispensarul, clădiri de cult etc. Acestea reprezintă elemente nodale ale mediului construit, iar prin formă și alcătuire constructivă ar trebui să capete valoare de reper.

Deciziile privitoare lanfuncțiunile cu caracter social trebuie să fie rodul unui proces participativ, cu implicarea comunității și antrenarea tuturor factorilor responsabili din comunitate - autorități publice locale, mediul ONG, lideri informali ai comunității, reprezentanți ai acesteia, mediul de afaceri etc - în vederea definirii interesului public al comunității.

Principiile care trebuie să stea la baza oricărei intervenții asupra mediului construit din zonele rurale (fie că este vorba de conservare, treținere, modernizare sau construire) sunt următoarele:

- **respectul pentru moștenirea culturală:** se va urmări cu precădere integrarea în context prin păstrarea nealterată a identității așezării, a peisajului construit și a celui natural;

- **responsabilitatea față de generațiile viitoare** - îmbunătățirea condițiilor de viață în prezent prin exploatarea rațională și valorificarea resurselor locale pe termen lung, pentru a asigura continuitatea în timp a comunității;

- **identificarea și utilizarea surselor de energie regenerabile adecvate locului;**

- **utilizarea optimă a amplasamentului astfel încât volumetria și înfățișarea clădirii să fie în concordanță cu climatul local:** orientare și însoțire, umiditate și vânturi dominante, oscilații de temperatură etc. (ceea ce pe termen lung va asigura o prelungire a duratei de viață a construcției);

- **utilizarea materialelor și a tehnicilor tradiționale** care, testate de-a lungul timpului, reflectă cele mai bune soluții pentru condițiile de mediu locale;

- **utilizarea materialelor reciclabile și refoiosirea apelor uzate și pluviale.**

Pentru noile programe sau funcțiuni propuse în mediul rural, întotdeauna se vor analiza următoarele aspecte:

- **Relevanța:** „Cât de necesară este această nouă clădire sau acest ansamblu pentru comunitate? Cum se va asigura întreținerea și funcționarea noilor clădiri?” Autoritățile publice (de fapt toți actorii implicați, printre care și arhitecții) au datoria de a prioritiza funcțiunile cele mai importante pentru comunitate, cu consultarea acesteia. În acest scop, programele de construire vor fi complementate cu programe de pregătire și specializare a personalului.

- **Justiția spațială și incluziunea socială:** „Cât de echitabilă este repartizarea serviciilor, a utilităților, a facilităților de producție în teritoriu?”. Justiția spațială este un instrument democratic care reglementează repartizarea echitabilă a serviciilor în teritoriu, astfel încât să nu existe disparități la nivelul indivizilor și grupurilor de indivizi care utilizează teritoriul respectiv. Se va urmări favorizarea accesului tuturor membrilor comunității în aceeași măsură la noile funcțiuni. O atenție mărită se va acorda relației comunităților periferice și zonelor de locuire defavorizate cu noile funcțiuni.

DEZVOLTARE COMUNITARĂ PRIN CALIFICARE PROFESIONALĂ ȘI ÎNCURAJAREA ECONOMIEI LOCALE

În anumite comunități, deși există resurse de materie primă valoroase, acestea sunt neglijate de localnici, iar cunoașterea utilizării acestora și meșteșugul prelucrării lor s-a pierdut.

În această situație, este necesară calificarea localnicilor, astfel încât să poată avea acces la respectivele resurse, în vederea susținerii unor activități de economie socială capabile să aducă venituri constante în comunitate.

Acest principiu este extrem de important, atât datorită rezultatului direct de diminuare a costurilor investiției prin folosirea forței de muncă locale, cât și datorită efectului pe termen lung pe care îl asigură: în teritoriu rămân nu numai funcțiunile capabile să deservească locuirea, ci și

personalul calificat capabil să le utilizeze.

Acest deziderat se poate atinge doar printr-o politică investițională coerentă, care trebuie să urmeze o serie de pași necesari, cum sunt:

- cooptarea localnicilor adulți și lipsiți de ocupație ca mână de lucru (pentru început necalificată);
- aducerea în teritoriu a inginerilor, maiștrilor, tehnicienilor și muncitorilor capabili să instruiască și să asigure calificarea lucrătorilor necalificați;
- organizarea de cursuri practice și cursuri de fomare și calificare pentru localnici;
- dezvoltarea unor centre de valorificare a materialelor de construcție ecologice, cu mare răspândire în mediul rural;

Pe măsura derulării programului, gradul de calificare a personalului crește. În consecință, crește remunerația și capacitatea de a întreține locuințele nou create.

Obiectivul avut în vedere la terminarea programului este ca aceste funcțiuni productive să rămână în teritoriu, urmând să deservească întreaga așezare. În plus, la terminarea programului, zona va fi locuită de un segment de populație productiv. Acesta va fi capabil să presteze munci calificate în cadrul așezării, dar și în vecinătate, oamenii fiind astfel capabili să-și întrețină casele și gospodăriile.

CUPRINS

1. ZONA	5
1.1. Delimitarea geografică a zonelor după U.A.T. Zone naturale de interes.....	5
1.2. Precizarea caracteristicilor specifice ale zonei	6
2. SPECIFICUL LOCAL	7
2.1. Peisajul cultural	7
2.2. Tipologia satelor	8
2.3. Amplasarea construcțiilor pe lot. Sistemul constructiv	9
2.3.1. Gospodăriile din zona de deal (sate răsfirate, sate înșirate).....	9
2.3.2. Gospodăriile din zona de munte (sate risipite, sate răsfirate).....	11
2.3.3. Conservarea țesutului tradițional. Specificul localităților	12
2.3.4. Sistemul constructiv	12
2.3.5. Conformare interioară și exterioară	12
2.4. Proportii și volumetrii caracteristice	13
2.5. Acoperișul : pante, materiale pentru învelitori, șarpantă, culori, goluri de iluminare și ventilare	21
2.6. Elemente de fațadă	22
2.6.1. Prispa sau tinda	22
2.6.2. Foișorul	22
2.7. Arcade, arcaturi și deschideri travei	23
2.8. Raportul plin-gol, forma, dimensiunea și proporția golurilor și a ferestrelor.....	23
2.9. Decoruri și elemente de plastică arhitecturală	24
3. AMPLASAREA CONSTRUCȚIILOR	25
3.1. Prevederi generale privind construcțiile, amenajările și lucrările tehnico-edilitare aferente acestora	25
3.2. Încadrarea construcțiilor și a amenajărilor în peisaj	26
3.2.1. Amplasarea construcțiilor și amenajărilor în afara vetrei satului - zonele limitrofe.....	26
3.2.2. Amplasarea construcțiilor și amenajărilor pe terenuri în pantă	27
3.3. Reglementări urbanistice. PŌT, CŪT, regim de înălțime.	27
3.4. Amplasarea construcțiilor pe lot. Relația construcțiilor cu vecinătățile	31
4. INTERVENȚII ASUPRA CONSTRUCȚIILOR EXISTENTE. PRINCIPII GENERALE DE INTERVENȚIE - AMENAJĂRI, REFUNCȚIONALIZĂRI, EXTINDERI	37
4.1. Amenajarea locuințelor	39
4.1.1. Amenajarea spațiilor existente în cadrul aceluiași volum și suprafața construită	39
4.1.2. Amenajarea spațiilor existente în cadrul aceluiași volum cu extinderea suprafeței construite	40
4.1.3. Amenajarea spațiilor existente prin extinderea volumului de bază, cu extinderea suprafeței construite	41
4.2. Refuncționalizarea construcțiilor existente	43
4.3. Extinderea construcțiilor existente	44
5. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE	49
5.1. Acoperișul	50

5.1.1. Specificul local	50		
5.1.2. Formă și volumetrie - recomandări construcții noi	51		
5.1.3. Șarpantă - recomandări construcții noi.....	54		
5.1.4. Învelitoare - recomandări construcții noi.....	55		
5.1.5. Elemente de luminare, ventilare, instalații - recomandări construcții noi.....	56		
5.1.6. Acoperișul - recomandări intervenții pe construcții existente	57		
5.2. Pereții	59		
5.2.1. Pereții - specificul local	59		
5.2.2. Pereții - recomandări construcții noi	60		
5.2.3. Pereții - recomandări intervenții pe construcții existente	62		
5.3. Fundațiile	64		
5.3.1. Fundațiile - specificul local	64		
5.3.2. Fundațiile - recomandări construcții noi	64		
5.3.3. Fundațiile - recomandări intervenții pe construcții existente	65		
5.4. Tâmplăria și golurile	66		
5.4.1. Tâmplăria și golurile - specific local	66		
5.4.2. Conformația ferestrelor recomandări construcții noi	67		
5.4.3. Soluții de umbrire	70		
5.5. Elementele de fațadă	71		
5.5.1. Specificul local: registre orizontale (coamă, cornișă, brâu, soclu) și verticale (prispă, coș de fum).....	71		
5.5.1.1. Prispă / tindă	71		
5.5.1.2. Balconul / foisorul	72		
5.5.1.3. Decorațiile	73		
5.5.2. Marcarea registrelor orizontale și verticale. Elemente de decor și finisaj exterior.....	75		
5.6. Amenajările exterioare	77		
5.6.1. Specificul local	77		
5.6.1.1. Împrejmuiri și porți	77		
5.6.1.2. Scări exterioare	77		
5.6.1.3. Pavimente și amenajări exterioare	78		
5.6.1.4. Vegetație	78		
5.6.1.5. Elemente de mobilier rural exterior bancă, fântână, cruce, adăpătoare etc. Spațiul public.	78		
5.6.2. Recomandări generale	79		
5.6.2.1. Împrejmuiri și porți	79		
5.6.2.2. Scări exterioare	81		
5.6.2.3. Pavimente și amenajări exterioare	81		
5.6.2.4. Vegetație	82		
5.6.2.5. Elemente de mobilier rural exterior bancă, fântână, cruce, adăpătoare etc. Spațiul public.	82		
5.6.2.6. Spațiul rural	83		
6.PERFORMANȚA ENERGETICĂ	85		
		ANEXA 1	
		STUDIU DE AMPLASARE ȘI INCADRARE IN IMAGINEA AȘEZĂRII	91
		ANEXA 2	
		GLOSAR DE TERMENI	91
		ANEXA 3	
		LEGISLAȚIE	93
		CREDIT IMAGINI	95

1. ZONA

1.1. Delimitarea geografică a zonelor după unități administrativ-teritoriale. Zone naturale de interes.

Zona analizată cuprinde zona de munte și de deal a județului, precum și zona de Clisura Dunării cuprinsă în județul Mehedinți. Se disting 3 zone distincte din punctul de vedere al ambiantului arhitectural și al peisajului cultural: zona de Clisura Dunării, mult mai apropiată ca ambiant de zona Caraș-Severin (zona Banatului), zona de munte - Ținutul Cloșanilor (care cuprinde și o comună din județul Gorj), și zona de deal a județului.

ZONA DE CLISURĂ A DUNĂRII, COMPUȘĂ DIN COMUNELE DUBOVA, EȘELNIȚA, ORȘOVA ȘI ȘVINIȚA SE CITEȘTE ÎMPREUNĂ CU GHIDUL DE ARHITECTURĂ PENTRU ÎNCADRAREA ÎN SPECIFICUL LOCAL DIN JUDEȚUL CARAȘ SEVERIN.

Ghidul se aplică în toate satele de pe teritoriul administrativ al următoarelor comune din județele Mehedinți și Gorj:

ȚINUTUL CLOȘANI

Județul Gorj - comuna Padeș

Județul Mehedinți - comunele Bala, Balta, Cireșu, Godeanu, Ilovăț, Ilovița, Isverna, Obârșia- Cloșani, Podeni, Ponoarele, Șovarna, satele arondate localității Baia de Aramă.

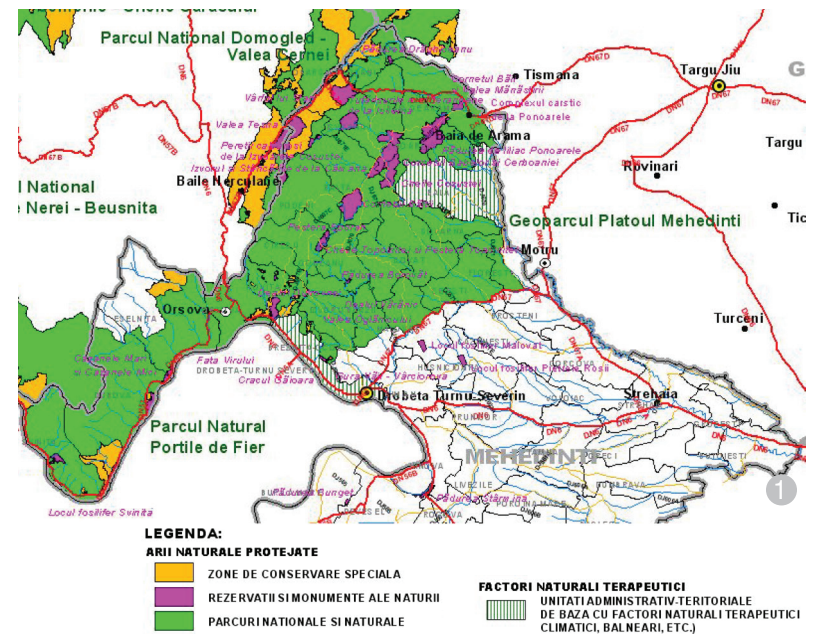
ZONA MEHEDINȚI DEAL

Județul Mehedinți - comunele Băcleș, Bălvănești, Breznița-Motru, Breznița-Ocol, Broșteni, Butoiești, Căzănești, Corcova, Dumbrava, Florești, Greci, Grozești, Hânova, Husnicioara, Izvoru Bârzii, Livezile, Malovăț, Poroina Mare, Prunișor, Sisești, Stângăceaua, Simion, Târna, Voloiac, satele arondate localității Strehaia.

ARIILE NATURALE PROTEJATE

Pe suprafața studiată sunt numeroase arii naturale de importanță internațională și comunitară, cu diverse grade de protecție. Cele mai importante astfel de arii naturale se referă la:

- **Arii naturale de importanță internațională (situri RAMSAR)** - Zona Porțile de Fier (Breznița Ocol, Drobeta Turnu Severin, Dubova, Eșelnița, Ulovița, Orșova);
- **Parcuri naționale** - Parcul Național Domogled - Valea Cernei;
- **Parcuri naturale** : Porțile de Fier, Geoparcul Platoul Mehedinți;
- **Diverse alte rezervații științifice, monumente ale naturii și rezervații naturale, situri de importanță comunitară;**

1.2. Precizarea caracteristicilor specifice zonei

Zona de nord a județului Mehedinți de-a lungul vremii s-a constituit într-o unitate de cultură ale cărei bogății istorice sun poate cele mai bogate din întreg arealul Românesc. Schela Cladovei este considerată drept cea mai veche așezare din Europa, fiind datată acum aprox. 9 000 de ani. Analizele artefactului din peștera Cuina Turcului (Cazanela Dunării): o falangă de ecvideu cu romburi suprapuse, încrustate în os, o arată pe aceasta ca fiind cea mai veche reprezentare artistică din Europa – „țâțânilum lumii”: romburile suprapuse sunt interpretate ca și temelile lumii - (acum aprox. 13 000 de ani; de remarcat similitudinea cu decorațiile în lemn cu motive geometrice și romboidale din arhitectura populară a lemnului, care abundă în zonă).

Caracteristici geografice și climatice

Zona se încadrează în întregul podiș Mehedinți, la care se adaugă așezările situate pe Motrul superior, la contactul cu Subcarpații Getici. La vest și nord este mărginită de crestele munților Mehedinți și Godeanu, care formează granița cu Banatul și Transilvania. Zona coboară până la Dunăre, fiind delimitată de Podișul Getic prin culoarul de contact Comănești –Drobeta Turnu Severin. Zona de podiș, prin fragmentarea tectonică și varietatea reliefului, caracterizat prin văi strâmte și forme carstice, conferă un aspect muntos, cu toate că altitudinea mai coborâtă și culmile retezate, cu numeroase așezări, sunt caracteristice regiunilor de deal, fapt care i-a îndemnat pe unii geografi să considere zona ca o unitate de tranziție între munte și deal. Condițiile fizico-geografice locale au favorizat dezvoltarea celei mai bogate și mai variate flore din țară, nota specifică fiind dată de o serie de elemente mediteraneene și submediteraneene, alături de cele carpato-balcanice și relicte. Clima este submediteraneană, definită de mase de aer cald și umed. Iernile sunt mai calde, precipitațiile lichide mari sub formă de lapoviță, ninsori și fenomene de îngheț mai frecvente în zonele înalte și mai rare în zonele de deal. Predominante sunt vânturile de vest și nord-est, direcții date de orientarea marilor forme de relief. Pe versanții estici ai podișului au loc procese de foenizare a aerului care conduce la creșterea temperaturii, reducerea umezelii, absența precipitațiilor și predominarea timpului senin.¹

1

Strategie GAL Tinutul Cloșani, 2013, pag.18

Caracteristici demografice

Zona a avut legături permanente, în decursul istoriei, cu așezările din regiunea de munte de pe Timiș și Cerna, dar și posibilități de comunicare cu Transilvania. Legăturile de peste munți s-au manifestat prin treceri de populație din cele două direcții, fenomen cu urme evidente în toponimie.

Diversitatea etnică este mai degrabă redusă: cf. datelor recensământului, populația totală este predominant românească (95%), minoritățile principale cu pondere însumată de 5% fiind: rromi, maghiari, germani și sârbi. La nivel teritorial, caracteristica dominantă este scăderea populației, continuu după 1992, cu procente mai mari în zona de munte. Sporul natural prin tendința negativă din ultimii ani joacă un rol important în diminuarea populației. Structura pe sexe a populației este relativ echilibrată, numărul femeilor fiind aproape egal cu cel al bărbaților (49,74% vs. 50,26%). Structura pe vârste a populației rurale este caracterizată printr-un relativ dezechilibru, procesul accentuat de îmbătrânire demografică fiind evident.

Ramuri economice și meșteșugărești

Potențialul economic la scară redusă este reprezentat de: agricultură, silvicultură, industrie, turism și piscicultură. Economia locală se bazează pe următoarele elemente: resurse naturale reprezentate în principal de folosințe agricole și silvice, factorii balneoclimaterici și factorii de producție care valorifică resursele naturale și umane. Teritoriul este definit de un grad al sărăciei ridicat, fiind unul dintre cele mai sărace județe din țară, alături de Teleorman și Vaslui.

Ocupații principale și secundare

Ocupații principale:

- **agricultura**, practică în toate localitățile din zonă, dezvoltându-se în strânsă legătură cu creșterea animalelor care a cunoscut o pondere mai ridicată în economia gospodăriei sătești ;

- **pomicultura** are o veche tradiție în zonă, unde pomii au găsit condiții bune de dezvoltare [...] Fructele au constituit o sursă suplimentară de venituri, prin vânzarea țuicii, și au avut un rol important în alimentația tradițională ;

- **viticultura** era specifică așezărilor stabile și cu o îndelungată practică agricolă, și se practica pe terenuri mici, diseminate în hotar, și ocupau pantele cu expunere sudică ;

- **creșterea animalelor** deține o pondere ridicată în economia gospodăriei sătești, acestea asigură necesarul de produse lactate, carne și piei, servesc la efectuarea diferitelor munci agricole și de transport, ajută la menținerea fertilității solului și oferă un excedent de produse destinate în special vânzării ;

Ocupații secundare:

- **vânătoarea** era favorizată de pădurile întinse, varietatea și calitatea vânatului, precum și sistemul de proprietate, care dădea tuturor moșnenilor posibilitatea să vâneze fără restricții; în prezent vânătoarea este reglementată;

- **pesculitul** s-a practicat în toate râurile și pâraiele din zonă; în prezent este reglementat;

- **albinăritul** dezvoltat datorită bogăției florei melifere; mierea a fost folosită în alimentație până la fabricarea zahărului din sfeclă, ceara a servit secole de-a rândul la iluminat; produsele apicole au fost întrebuințate în medicina populară ;

Meșteșuguri țărănești:

-**prelucrarea lemnului, dulgherie:** Bobaița, Băluța, Cracul Muntelui, Ponoare, Gornești, Obârșia – Cloșani, Motrul Sec, Orzești (banițe, leagăne pentru copii, furci pentru fân, șei, spete pentru războiul de țesut, resteie, suveici, fluieri, lăzi de zestre, șindrila etc)

-**olărit:** Noaptea, Sisești; Centrul ceramic de la Sisești produce: oale, ulcele, borcane, urcioare, strachini, saccii, olane; vasele se caracterizează printr-un câmp ornamental de o uimitoare simplitate: pe fond ocru-gălbui ca motive ornamentale principale se regăsesc linii concentrice, meandre.

-**prelucrarea fierului:** piese de semnalizare în formă de șarpe, încuierii la case, securi, barde, potcoave pentru cai etc

-**vărărit:** Bobaița, Bahna, Bunoaica, Cireșu, Godeanu, marga, Podeni; se datorează existenței carierelor de piatră de la Gura Văii, Vârciorova, Vodița și Breznița;

-**tors și țesut;**

-**bozărit :** extragerea catranului din inima lemnului de pin (dispărut în prezent; se practica la Podeni, Gornești și Izverna);

Utilizarea meșteșugurilor tradiționale

Meșteșugurile, tehnica de lucru, alegerea și folosirea materialelor, s-au dezvoltat de regulă în strânsă legătură cu necesitățile climatice locale, fiind de cele mai multe ori adaptate mediului în care se folosesc și constituindu-se prin aceasta ca variante optime ce pot fi folosite în alcătuirii constructive corecte, cu o rezistență și durabilitate în timp mai mare decât a altor variante similare.

Acestea se pot dovedi și cele mai bune alegeri în cazul intervențiilor pe construcții existente, pentru asigurarea unui nivel crescut de compatibilitate atât din punctul de vedere al materialelor cât și din punctul de vedere al tehnicilor constructive folosite.

2. SPECIFICUL LOCAL

2.1. Peisajul cultural

Peisajul cultural este o expresie a interacțiunii dintre mediul natural și om. Acest patrimoniu aparține societății¹.

„Peisajele culturale se află la interfața dintre cultură și natură, patrimoniu material și imaterial, diversitate culturală și biologică – acestea reprezentând o „țesătură” de relații ce constituie esența culturii și identității umane și sunt simbolul unei recunoașteri crescânde a legăturilor fundamentale între comunitățile locale și moștenirea lor culturală, între omnire și mediul natural”².

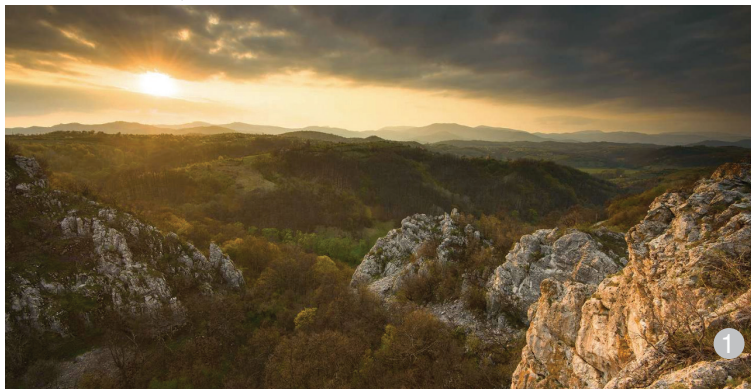
Specificul peisajului cultural reprezintă identitatea locului, o ‘marcă’ proprie ușor recognoscibilă, care se poate transforma într-o resursă culturală și turistică. În timp, această resursă se devalorizează dacă există o serie de intervenții nefericite, de obicei distructive, asupra fondului construit și a mediului natural în care se încadrează.

Peisaj forestier

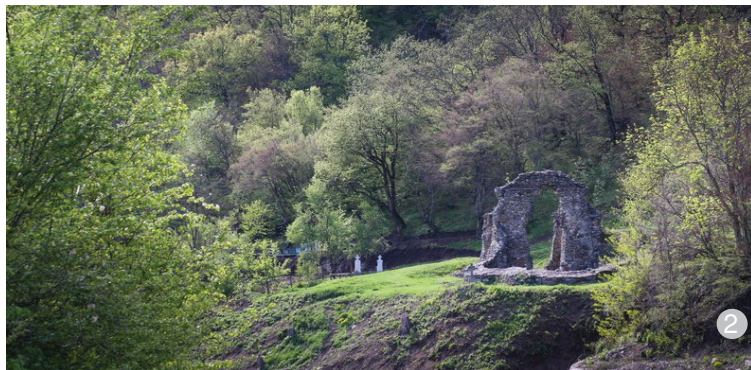
Pădurile ocupă încă o suprafață destul de mare a județului Mehedinți. Extensiunea solurilor caracteristice biotopului forestier atestă, alături de toponimia specifică zonelor defrișate (poiană, runc, oaș, curătură, jariște etc.) ocupate astăzi cu fânețe, pășuni, culturi, livezi, vii, și de documentele istorice și etnografice, că acum două milenii teritoriul actual al României era aproape în întregime acoperit cu păduri.¹

Peisajul natural este constituit din numeroase arii protejate: parcuri naturale naționale, peisaje carstice, peșteri, lacuri naturale, defilee. În acest peisaj se regăsesc pe diverse puncte de interes antropice: monumente istorice în stadiu de ruină sau funcționale, biserici, mănăstiri, mori etc, care constituie o veritabilă resursă culturală pentru zona studiată și fac parte din peisajul local, specific.

¹ David, Aurelian-Lucian – Peisajele etnografice din România, Teză de doctorat, Universitatea București, 2009

Peisaj caracteristic pentru zona de deal și de munte a teritoriului studiat.

Peisaj cultural natural / antropoc - Mănăstirea Vodija

Peisaj agro-pastoral și pomi-viticol:

Păstorii au trasat diverse drumuri devenite, ulterior, importante artere de circulație pe parcursul cărora se regăsesc numeroase așezări. Creșterea animalelor se reflectă direct în toponimie, în organizarea gospodăriei și locuinței, în alimentație, obiceiuri, vorbă și folclor. Personalitatea peisajului pomi-viticol este dată atât de extensiunea plantațiilor agricole și a plantațiilor de vii și livezi, cât și de elementele antropice: construcții anexe în componența gospodăriei; unelte și mijloace de transport adaptate nevoilor etc.

Peisaj caracteristic pentru zonele mai joase ale teritoriului studiat. Se remarcă abundența spațiului verde / plantațiilor de arbori fructiferi și copaci..

Peisaj caracteristic pentru zona de deal ,cu conacele de plai răspândite pe culmile dealurilor sau pe versanții puțin abrupti.

Așezare caracteristică pentru zona de deal a teritoriului

¹ Farina, 2006; Convenția FARO, 2005)
² Rössler, M. (2006), 'World Heritage Cultural Landscapes' Landscape Research, 31:4; 333-353 in Landscape and Memory: cultural landscapes, intangible values and some thoughts on Asia, abstract, p.6

2.2. Tipologia satelor.

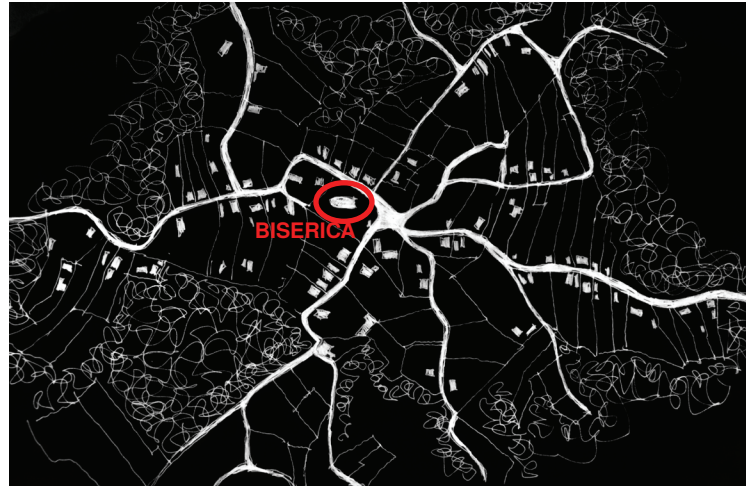
În Mehedinți, așezările se caracterizează prin vechime și printr-un grad sporit de stabilitate. Satele sunt așezate de-a lungul drumurilor principale, pe cursul văilor preponderent orientate N-S, dar și pe panta dealului, rezultând o tipologie de țesut dependentă de terenul pe care sunt amplasate.

Prin succesiunea de strămutări se pot explica și multe dintre trăsăturile de asemănare ale arhitecturii satelor din partea de jos a Banatului cu Banatul, care împrumută forma de acoperiș cu fronton, specifică celeilalte părți a lanțului muntos. Tot așa, partea de est și de nord-est a județului promovează o arhitectură cu forme foarte apropiate atât Doljului cât și Gorjului. La rândul lor, păstorii așezați în partea de nord-vest cultivă moda conacelor cu tipurile de locuire specifice zonei de munte, puternic înrăurite de legăturile cu sud-vestul Transilvaniei și cu Banatul.¹

În aceeași măsură, pentru zona de munte domină așezările de tip răsfirat, pe un teren în bună parte muntos și împădurit, dar fiecare locuință sătească apare dublată de o altă gospodărie anexă, situată în dealul viilor, în prisăci, în poieni, pe plaiuri sau chiar în pădure, acolo unde populația „absentă” continua să locuiască retrasă.²

SATELE RISIPITE ȘI CELE RĂSFIRATE REPREZINTĂ TIPOLOGII DE AȘEZARE ARHAICĂ, care din varii motive nu au putut fi “trase la linie” - cu preponderență „satele de munte, cele aflate pe văile înguste și foarte multe dintre așezările de moșneni”

1. SATE RISIPITE: sunt de obicei sate mici, care formează tipul predominant de așezare (în zona montană și pe vârfurile de dealuri);

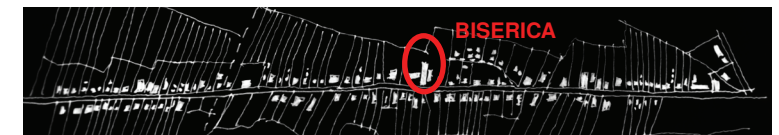
Se observă o tramă a satului tentaculară, în funcție de principalele căi de acces, cu construcțiile amplasate în zonele cu planeitate mai mare și implicit cu probleme de așezare pe teren mai mici. În zona centrală se află biserica, marcând vatra satului, zona cu cea mai mare vechime.

2. SATE RĂSFIRATE: sunt sate așezate de regulă pe versanții văilor, sau retrase pe văile secundare, așezate în zonele de deal și munte.

TIPOLOGIA DE SAT ÎNȘIRAT, “tras la linie”, este rezultatul strămutărilor petrecute de-a lungul timpului: “una din îmbunătățirile ce izvorăsc din obșteasca regularizare a caselor țărănești este și îmbunătățirea sănătății locuitorilor” (ca scop declarat) - având ca urmare statornicirea clăcașilor pe moșie, dar și pentru ușurarea administrației (ca scop real) - rezultând unele modificări în structura morfologică și funcțională a gospodăriilor.

3. SATE ÎNȘIRATE: sunt sate așezate de-a lungul văilor înguste, drumurilor principale de circulație, cu grad mai mare de adunare impus de cadrul natural care influențează delimitarea vetrei satului, cu sau fără dezvoltări tentaculare în zonele de dezvoltare principale adiacente

Sat înșirat pe teren plat, așezat de-a lungul drumului principal, cu dimensiuni reduse.

Sat înșirat pe teren denivelat, așezat de-a lungul drumului.

Sat cu dimensiuni mari, cu tramă tentaculară, rezultată din dezvoltarea tramei stradale principale lineare.

¹ Pănoiu, Andrei - Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de istorie, București, 1983, p.47-48

² Idem, p.20

2.3. Amplasarea construcțiilor pe lot.

Sistemul constructiv.

Zona Mehedinți se divide, din punctul de vedere al structurii și funcțiilor gospodăriei, în două zone:

- **subzona montană**, în nord, cu preponderența gospodăriei axate pe creșterea animalelor, lucrul la pădure și pomicultură (economie mixtă)
- **subzona de deal**, înspre sud, unde, în funcție de geografia terenului și de funcțiunea dominantă, se întâlnește un mix de gospodării care aparțin ambelor subzone principale: agricultură și creșterea animalelor.

În toate aceste zone se întâlnesc gospodării și construcții viticole. Atât în subzona montană, cât și în cea de deal, numărul și mărimea anexelor se aflau în interdependență cu situația social-materială a gospodarului respectiv¹.

În general, cu cât risipirea satelor este mai mare, cu atât suprafața ocupată de gospodărie crește. O serie de așezări își datorează actuala structură morfologică unor dispoziții administrative, cum sunt cele din perioada Regulamentelor Organice, dar și de mai târziu, când au fost întreprinse unele măsuri de adunare a cătunelor și caselor isolate pe văi și dealuri, de grupare în așezări mai mari, situate la linie. Unele sate care tind spre o structură liniară (Padeș, Șovarna etc) prezentau în trecut o structură laxă. Gospodăriile, răspândite altă data mai ales pe firul văilor, s-au adunat cu timpul, înșirându-se de-a lungul drumului.

Specific în toate modurile de alcătuire a gospodăriilor este dispunerea pavilionară a construcțiilor, dispunere marcată de spații de trecere articulate, aerisite, care permit utilizarea în funcție de diversele caracteristici climatice ale momentului. Construcțiile cu gabarit mare, monovolumele, nu sunt caracteristice funcțiunilor de tipul locuințelor.

De modul cum trebuia realizată locuința sătească s-au făcut unele recomandări prin proiectul de organizare a Serviciului Sanitar și prin „Regulamentul pentru alinierea satelor și construcția locuințelor țărănești” din 1888 și 1894. Se impunea delimitarea vetrelor de sat, alinierea străzilor și împrejmuirea caselor, iar șoselele să se efectueze conform Regulamentului de facere a drumurilor, cu deschidere între 10 și 25 de metri. Construcțiile sătești de orice tip se vor face numai cu avizul primarului.

Prin regulamentul pentru alinierea satelor și pentru construirea locuințelor țărănești din 1894 se cerea ca toate casele sătești să se facă după modelurile tip elaborate de Ministerul de Interne, alcătuite conform obiceiurilor locale, din materiale sănătoase. [...] Alte prevederi privesc orientarea față de soare, față de stradă, retragerea de la trotuar etc. Se impune ca înălțimea unei camere să fie de 2.5m, fiecare încăpere să aibă două ferestre înalte de 1m și mlăte de 75 de cm. Indicații se dau și cu privire la poziția celarului, la facerea sobelor și a coșului de ogeac, facerea pătulelor, grajdurilor, fântânilor etc.

Urmărind îndeaproape această problemă a reglementării regimului deconstrucție al locuințelor și al aliniierilor putem să înțelegem situația fondului de construcții rurale vechi, cu modificările suferite. Dar stră mutările survenite în prag de sfârșit al secolului - și ele destul de numeroase, unele cerute ca o retragere a satelor de margine spre zona de interior - fac ca foarte puține monumente să conserve înfățișarea lor inițială, anterioară reformei de la 1864 sau perioadei regulamentare.¹

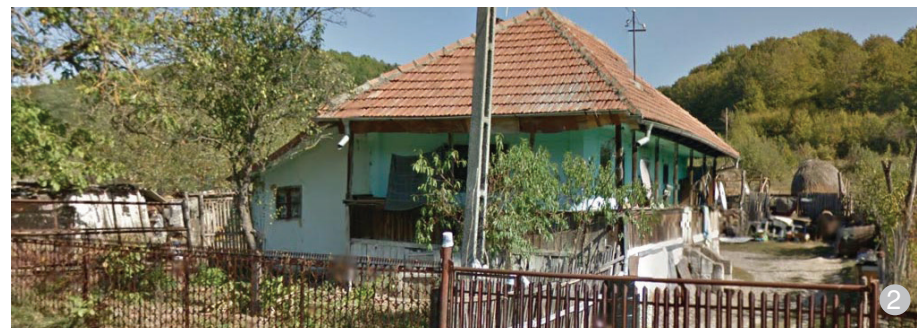
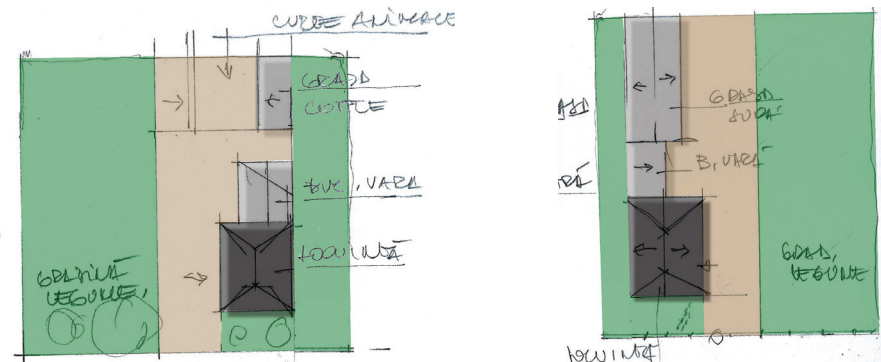
Prevederile regulamentelor urmăresc satisfacerea unor necesități, aceleași ca cele din vremurile noastre, și care privesc o serie de reguli minimale pentru un trai sănătos. Spațiul interior al gospodăriei este și trebuie să fie unul aerisit, cu dezvoltare în sistem pavilionar - pe una, două sau 3 laturi ale curții, cu un regim de înălțime adecvat țesutului în care se integrează, unitar, și cu un ambient în care predomină spațiul verde amenajat. Alcătuirea și amenajarea parcelelor cu construcții trebuie să țină cont de vecinătăți, să se bazeze pe respectul față de mediul construit existent, valorile culturale ambientale, construcțiile adiacente, spațiul public (spațiu care de fapt aparține comunității și este de datoria fiecărui membru al acesteia să participe la întreținerea și îmbunătățirea acestuia).

Modul de alcătuire al gospodăriei țărănești ține cont și respectă vecinătățile, spațiul intim al fiecărei curți. Volumele nu foarte mari nu agresează împrejurimile, nu afectează gradul de însorire sau de umbră al locuințelor învecinate. Dispunerea lor funcțională ține cont de orientarea solară și de o serie de fluxuri funcționale bine împământenite în timp.

2.3.1. GOSPODĂRIILE DIN ZONA DE DEAL (SATE RĂSFIRATE / SATE ÎNȘIRATE)

GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE PE O LATURĂ, ÎN PRELUNGIREA LOCUINȚEI;

- tip de gospodărie cu frecvență crescută, întâlnit mai ales la satele înșirate;
- bucătăria de vară este amplasată în continuarea locuinței, sau ca extindere în polată - pe peretele orb al acesteia;
- tot pe aceeași latură, însă în partea din spate a lotului, sunt amplasate adăposturile pentru animale sau alte construcții anexe, corelat cu funcțiunea dominantă a gospodăriei;
- acoperișul este în trei sau patru ape, în funcție de relaționarea cu limita de proprietate (pe limita laterală sau retras față de aceasta)

Gospodărie cu construcția anexa lipită de casa de locuit, sub același acoperiș cu al locuinței (extinderea apei uneia dintre pantele acoperișului)

^{1,2} Budiș, Monica – Gospodăria rurală din România, Volumul I-Muntenia, Oltenia, Dobrogea, Editura Etnologică, București, 2004, p. 104

¹ Pănoiu, Andrei - Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983, p. 130, 136

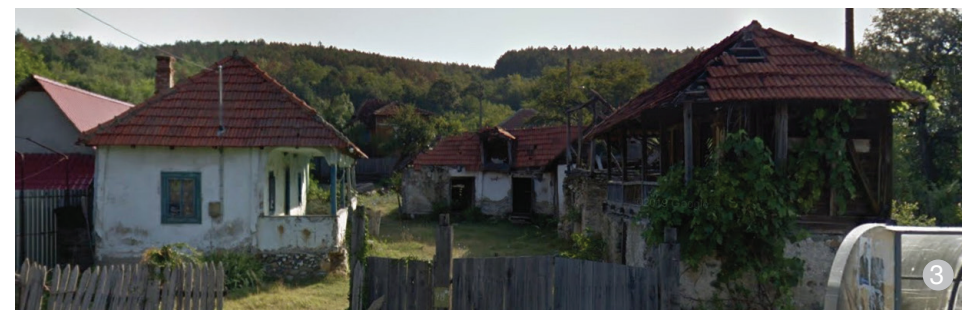
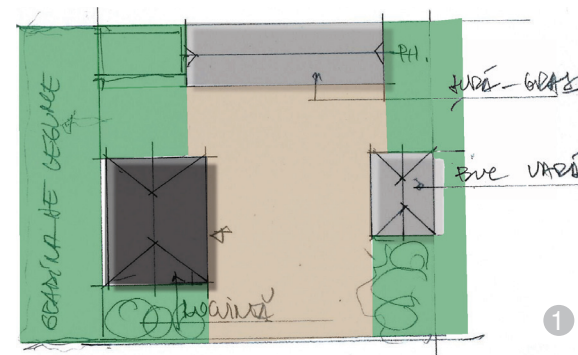
GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE PE DOUĂ LATURI, ÎN PRELUNGIREA ȘI PARALEL CU LOCUINȚA;

- tip de gospodărie cu frecvență medie;
- acoperișul este în trei sau patru ape, în funcție de relaționarea cu limita de proprietate (pe limita laterală sau retrasă față de aceasta);
- bucătăria de vară este amplasată în continuarea locuinței sau ca extindere în polată, pe peretele orb al acesteia;
- pe latura opusă locuinței este de obicei amplasată șura, care poate avea sub același acoperiș și adăposturi pentru animale;
- grădina de legume poate fi în spatele sau pe una dintre lateralele lotului;

• GOSPODĂRII CU CONSTRUCȚII DISPUSE PE TREI LATURI

- tip de gospodărie cu frecvență medie;
- acoperișul este în trei sau patru ape, în funcție de relaționarea cu limita de proprietate (pe limita laterală sau retrasă față de aceasta);
- construcțiile anexe sunt amplasate în continuarea locuinței sau ca extindere în polată, pe peretele orb al acesteia;
- pe latura opusă locuinței este de obicei amplasată șura, care poate avea sub același acoperiș și adăposturi pentru animale;
- grădina de legume poate fi în spatele sau pe una dintre lateralele lotului;

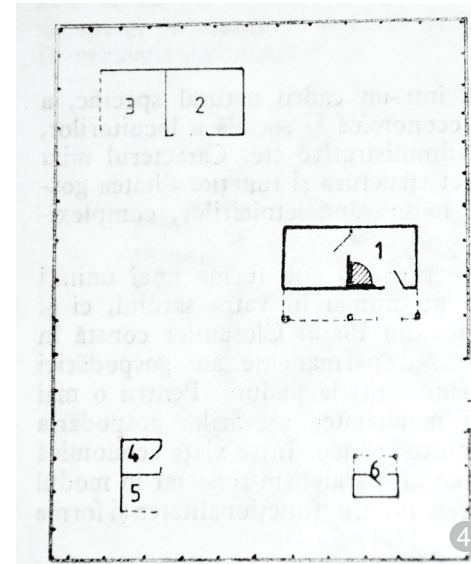
2.3.2. GOSPODĂRIILE DIN ZONA DE MUNTE (SATE RISIPITE / SATE RĂSFIRATE)

În gospodăriile din zona înaltă, casa este de regulă așezată în mijlocul curții (săliștii). Ea are în general o formă patrulateră, impusă în special de împărțirea terenului pe curele moșnenești dezvoltate în lungime. Alături se află oborul de vite, o livadă de pomi, grădina de legume și uneori un mic ogor cultivat cu porumb sau o livadă de fân. Și în cazul unei creșteri a densității gospodăriilor permanente se menține caracterul de răsfire, casele fiind înconjurată de pomi fructiferi și de grădini. În jurul casei se află bătătura cu grajdul pentru animale și construcțiile anexe destinate depozitării produselor, plasate lateral, astfel încât să poată fi supravegheate din casă.

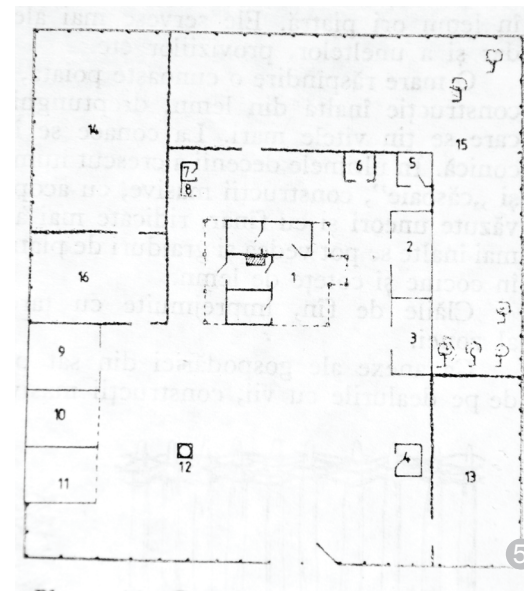
În unele așezări cu funcții predominant pastorale, dar cu vatra satului strâmtă, plasată de obicei de-a lungul unei văi înguste, gospodăria din sat îndeplinește doar funcția de locuire și de depozitare a produselor, construcțiile anexe destinate afăpostirii animalelor și furajelor aflându-se în hotar, la conace¹.

O caracteristică a gospodăriei din Plaiul Cloșanilor constă în existența Conacelor, anexe temporare sau permanente ale gospodăriei din sat, aflate în hotarul așezării, în fânețe ori în pădure. În majoritatea așezărilor din zona Plaiului Cloșanilor, gospodăriile din sat sunt dublate de unul sau mai multe conace.

¹ Brătîlovanu-Popilian, Marcela - Zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Editura Sport-Turism, 1973, p.69-70

Planșa 11. Gospodărie din Dilma: 1 — casă; 2 — grajd pentru animale mari; 3, 5 — șopru; 4 — grajd pentru animale mici; 6 — pivniță

Planșa 14. Gospodărie din Padeș: 1 — casă; 2, 3 — grajduri; 4, 5 — pivnițe; 6 — pătul din nuiile; 7 — cocină pentru porci; 8 — coteț pentru păsări; 9 — căzanie; 10, 11 — șopruri; 12 — fântină; 13, 16 — grădini cu legume; 14 — grădină cu porumb; 15 — grădină cu pomi

Gospodăria țărănească din zonă se prezintă sub forma unei unități aflate nu numai în vatra satului, ci și în hotar. O caracteristică a gospodăriei din Plaiul Cloșanilor constă în existența Conacelor, anexe temporare sau permanente ale gospodăriei din sat, aflate în hotarul așezării, în fânețe ori în pădure. În majoritatea așezărilor, gospodăriile din sat sunt dublate de unul sau mai multe conace.

Prevederile regulamentelor urmăresc satisfacerea unor necesități, aceleași ca cele din vremurile noastre, și care privesc o serie de reguli minimale pentru un trai sănătos.

Spațiul interior al gospodăriei este și trebuie să fie unul aerisit, cu dezvoltare în sistem pavilionar - pe una, două sau 3 laturi ale curții, cu un regim de înălțime adecvat țesutului în care se integrează, unitar, și cu un ambient în care predomină spațiul verde amenajat. O dezvoltare de tip monovolum, care să nu țină cont de existent și de specificul local va diminua unitatea și calitatea ambientală a contextului în care se integrează.

Alcătuirea și amenajarea parcelelor cu construcții trebuie să țină cont de vecinătăți, să se bazeze pe respectul față de mediul construit existent, valorile culturale ambientale, construcțiile adiacente, spațiul public (spațiu care de fapt aparține comunității și este de datoria fiecărui membru al acesteia să participe la întreținerea și îmbunătățirea acestuia).

2.3.3. CONSERVAREA ȚESUTULUI TRADIȚIONAL / SPECIFICULUI LOCALITĂȚILOR

În zona Mehedințului, cu sate moșnenești mai izolate dar și sate strămutate în perioade mai recente, cu un grad de aglomerare sporit, s-au forjat un mod de viață și o cultură populară cu trăsături originale, care o deosebesc de zonele învecinate (zona de câmpie a județului Mehedinți, județul Gorj, dar și de cele mai depărtate. Aceste particularități distincte se constată în structura așezărilor: există pe de-o parte gospodăriile din sat dublate de conace în zona mai înaltă, în ocupații și meșteșuguri, în arhitectura locuinței și a construcțiilor gospodărești, în organizarea interiorului și în ținăturile decorative sau utilitare, în port și obiecte de podoabă, în viața socială, în obiceiuri și creații artistice.¹

În Ținutul Cloșanilor cu precădere, dar și în zona de deal, așezările se caracterizează prin vechime și printr-un grad sporit de stabilitate. Specific zonei este numărul mare de așezări, aflate la distanță mica unele de altele dar care, potrivit condițiilor locale, sunt în majoritate mici și mijlocii, astfel că densitatea populației se prezintă sub media pe țară. În Ținutul Cloșanilor, satele se desfășoară pe spinări și culmi de deal, de-a lungul văilor principale și secundare ori pe versanții acestora, și prezintă trăsăturile specifice comunităților din zonele cu altitudine ridicată.²

Așezările au cunoscut o evoluție proprie, fiind supuse anumitor schimbări. Potrivit condițiilor locale și istorico-sociale s-a manifestat, după caz, atât tendința de adunare cât și cea de răsfire. Caracteristică este o dispunere preponderent pe orizontală a construcțiilor, ceea ce duce la o mai bună încăldare în mediul natural **O înălțime mai redusă înseamnă o însorire mai bună, o mai ușoară observare a problemelor și întreținere a construcțiilor de la nivelul solului, un control mai bun al relației dintre spațiul construit și spațiul neconstruit, umbrire și însorire etc.**

Întrucât evoluția presupune transformare, iar nevoile localității și nevoile umane s-au schimbat de-a lungul timpului (evoluția în timp cunoscând atât perioade de creștere cât și de depreciere), este importantă evidențierea în cadrul fiecărei localități a unor zone cu puternică influență și stabilitate a țesutului urban, cu o puternică valoare istorică și antropologică, cristalizate de-a lungul perioadei de evoluție, care trebuie să rămână mărturie a evoluției în timp a localității rurale și al căror specific la nivelul fondului construit și al ambientului urban este necesar să fie păstrat. În aceeași măsură există o necesitate de a trata conform cu fondul construit existent (specific intrării și ieșirile din localitate, traseele principale care se constituie în linii directe de dezvoltare a așezării. Pe traseul acestora (și cu precădere în vatra satului) trebuie să se acorde o importanță deosebită compatibilității volumetrică a elementelor nou inserate și păstrării ierarhizării volumelor și a funcțiilor.

Zonele principale de interes (vatra satului, trasee principale, puncte de belvedere) se vor delimita specific pentru fiecare localitate rurală în parte, în urma unor studii multidisciplinare.

¹ Brătloveanu-Popilian, Marcela, Zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Editura Sport-Turism, București, 1990, pag. 5

² Idem, p.22

2.3.4. SISTEMUL CONSTRUCTIV

Materiale de construcție

Principalul material de construcție este lemnul (tradițional lemnul de gorun sau de fag). Se folosește piatra pentru realizarea temeliei sau a pământului sau a nivelului inferior atunci când casa este înaltă. Invelitoarea era din blâni sau șindrila fixată cu cuie de lemn (în zonele mai înalte sau în zonele marginase, nelegate de drumuri comerciale directe). În perioada mai recentă a sporit ponderea constituită din case de cărămidă cu acoperiș din țiglă. Contemporan, ridicarea unei construcții este însoțită din păcate de utilizarea unor materiale ieftine, durabilitatea construcției și calitatea acestora fiind lăsate la urmă.¹

Tipuri de construcții și sisteme constructive

Se remarcă preponderența utilizării lemnului ca material de construcție pentru casele cu un singur nivel, dar și pentru casele ridicate, pentru realizarea nivelului superior. Nivelul inferior este fie realizat din piatră, și are preponderent funcția de depozitare, fie are temelie din piatră, cu precădere în zonele denivelate. Construcțiile nuielite și tencuite sunt mai frecvente decât în zona montană, datorită diminuării resursei lemnoase și existenței pământului lutos. Scheletul acestora este realizat în continuare din lemn.

Pentru construcțiile de mai mare amploare, zona se caracterizează printr-o valoroasă arhitectură a lemnului (ca și zona etnografică a Gorjului), cristalizată printr-o serie de construcții civile și religioase. Ca și în întreaga zonă a Olteniei, se întâlnesc cule, case întărite și biserici din lemn.

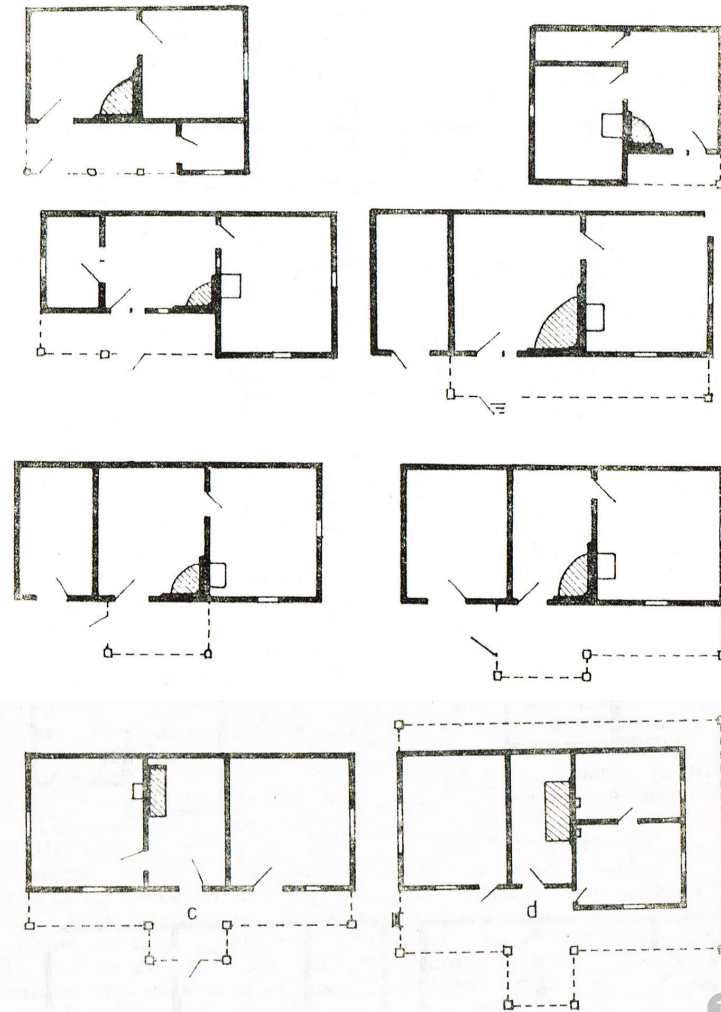
Decorații

Se întâlnește un decor bogat în lemnăria tindei, aproape la fel de bogat ca cel al zonei Gorjului, cu stâlpi ciopliți cu decorații complexe. La construcțiile realizate după primul război mondial apar decorații în tehnica traforajului, similar cu elementele întâlnite în zona Muscel / Dâmbovița / Prahova.

2.3.5. CONFORMARE INTERIOARĂ ȘI EXTERIOARĂ

Majoritatea caselor sunt prevăzute cu tindă (prispă) plasată pe latura din față, uneori și în lateral, cu funcțiuni utilitare și estetice, și cu balcon - prelungire a spațiului tindei. Se întâlnește casa cu vatră semicirculară și cu coșul în față, unul dintre cele mai arhaice planuri din România, care pot fi întâlnite și în zonele de est ale Banatului.¹

¹ Brătloveanu-Popilian, Marcela, Zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Editura Sport-Turism, București, 1990, pag. 79

2.4. PROPORȚII ȘI VOLUMETRII CARACTERISTICE

Din punct de vedere volumetric, casa tradițională se încadrează în tipul cu un singur nucleu compozițional, în care armonia și echilibrul sunt date de proporțiile dintre înălțimea peretelui și a acoperișului, și de întrepătrunderea dintre spațiile închise ale locuirii și spațiile semideschise care fac legătura cu lumea înconjurătoare.

Construcțiile tradiționale prezintă o dezvoltare în registre horizontale, marcate de soclu, prispă, linia de streșină și linia de coamă.

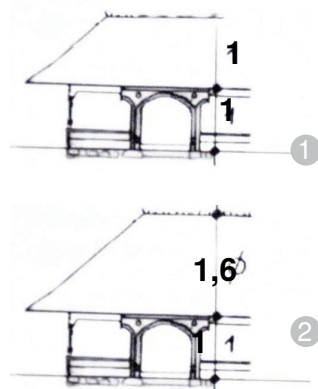
În zonele de deal, acolo unde terenul este denivelat, soclul preia aceste diferențe de nivel, și construcțiile se înalță. Construcțiile cu etaj sunt prezente în zona muntoasă și în programele de arhitectură de mai mare amploare: conace, cule, mânăstiri etc. (mai rar în zonele de deal și de luncă). Specific zonei Mehedinți ca volumetrie este "planul cu cot", realizat prin supradimensionarea unei încăperi care se dezvoltă spre fațadă, care generează o largire a tindei.

Toate casele sunt prevăzute cu tindă (prispă) plasată pe latura din față, uneori și lateral, cu funcții utilitare și estetice.¹ Casele pot avea și foișor în fața intrării. Fiecare element din gospodărie este bine definit, în cadrul curții nu se dublează funcțiunile.

CASA JOASĂ (PARTER)

În zona de deal, pentru construcțiile joase așezate pe teren plan, pereții și acoperișul au aceeași înălțime. După 1900 s-a început o diminuare a înălțimii acoperișului, datorată adoptării țiglei ca material pentru învelitoare, ceea ce a dus la modificarea pantelor. Variațiuni ale acestei formule se obțin în zonele mai joase unde pantele acoperișului - și prin aceasta înălțimea lui - sunt mai joase (însă este o situație mai rar întâlnită în zona Mehedințiului), și în zonele de munte unde, din cauza pantei mari generată de climat, acoperișul este mai înalt.

CASA JOASĂ (PARTER)

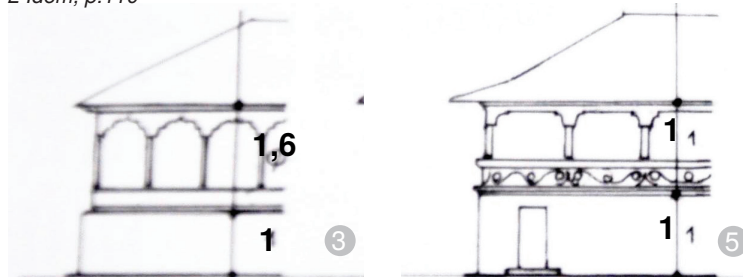

CASA ÎNALTĂ

În cazul construcțiilor așezate pe terenurile în pantă, apare soclul, care preia această denivelare. În funcție de topografia terenului, soclul poate fi mai înalt, registrul soclului căpătând o mai mare amploare. <<Linia superioară a soclului, marcată de un profil retras al etajului sau printr-un fel de centură, „brâu”, și linia superioară a balustradei prispei etajului, adică a „pălimarului”, devin foarte caracteristice.>>

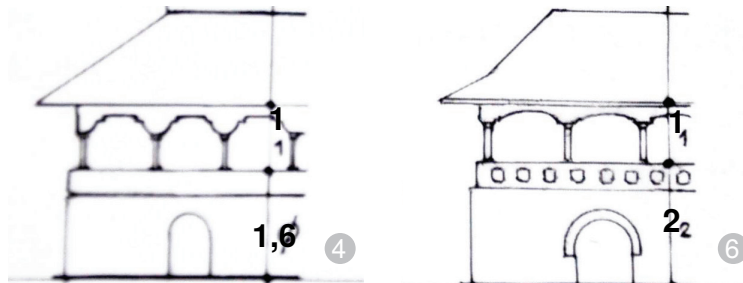
La casele cu parapetul prispei din lemn, profilul retras al nivelului superior - în general - împarte pereții casei în două registre horizontale, în general egale.²

¹ Păun, Silvia - Valoarea arhitecturii autohtone, ed. Per Omnes Artes, București, 2003, p.108
² Idem, p.110

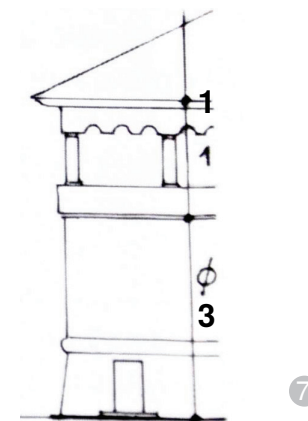
La casele la care parapetul prispei nu este din lemn aparent (cărămidă, lemn tencuit), proporția pe verticală se schimbă, parapetul prispei fiind inclus volumetric în registrul orizontal al primului nivel. O dată cu influența venită de la oraș, parapetul prispei se transformă într-un registru puternic decorat al nivelului inferior. Casele au proporții mai așezate, dezvoltate pe orizontală¹.

¹ Idem, p.110

CULE, CONACE, VILE

La cule, conace, vile, se remarcă existența registrului inferior puternic marcat, mai înalt decât registrul superior.

CONCLUZII

Construcțiile din zona Mehedințiului sunt construcții preponderent dezvoltate pe orizontală, cu registre horizontale bine definite la nivelul volumului principal (cel puțin). Construcțiile anexe sunt construcții utilitare, la care intenția de decorare în registre horizontale și definirea unor volumetrii care să „așeze” construcția pe pământ, corelată totodată cu funcționalitatea construcției, a reprezentat totuși o preocupare.

Așadar, în funcție de poziționarea geografică, așezarea pe teren, destinația de folosință a construcției și materialele locale, se disting mai multe proporții între registrele horizontale de pe fațadă, comune pe diverse areale.

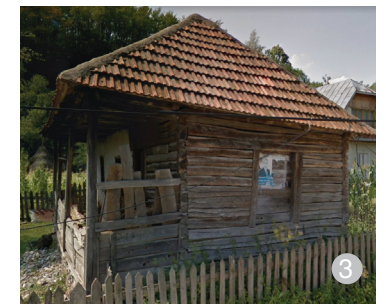
¹ Bratiloveanu-Popilian, Marcela - Zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Editura Sport-Turism, 1973, p.80

LOCUIŢA JOASĂ

CONSTRUCŢII DIN LEMN

CONSTRUCŢII TENCUITE PARŢIAL SAU INTEGRAL

LOCUIŢA ÎNALTĂ
CONSTRUCȚII DIN LEMN

LOCUIŢA ÎNALTĂ

CONSTRUCȚII TENCUITE PARȚIAL SAU INTEGRAL

CONSTRUCȚII INALTE TENCUITE PARȚIAL SAU INTEGRAL

VILE, CULE ȘI CONACE

Acestea sunt construcții cu gabarit mediu și mare, inspirate din volumetria și aspectul exterior al arhitecturii populare, care adoptă soluții constructive și de finisaj adaptate locului în care se încadrează. Ele reprezintă de regulă construcții cu sisteme constructive mixte: cărămidă, lemn, beton - în proporții variabile. Unele dintre aceste construcții în prezent sunt preluate în circuitul public, adăpostind funcțiuni utilitare la nivelul teritoriului pe care îl deservește. La aceste construcții se întâlnesc caractere provenite din elemente de arhitectură urbană locală reinterpretate.

C. CONSTRUCȚII ANEXE

Sunt construcții cu gabarit redus, dispuse de regulă în sistem pavilionar și legate între ele de diverse spații acoperite, realizate din materiale naturale și materiale cu mai mică durabilitate în timp.

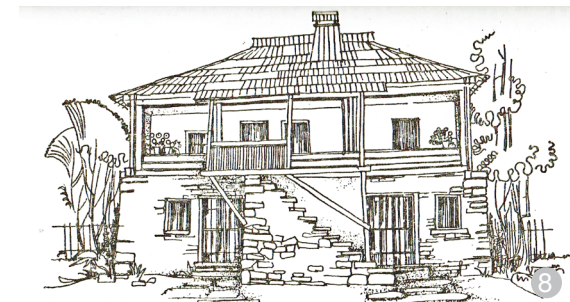
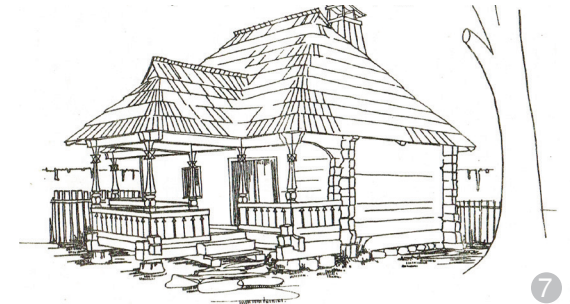
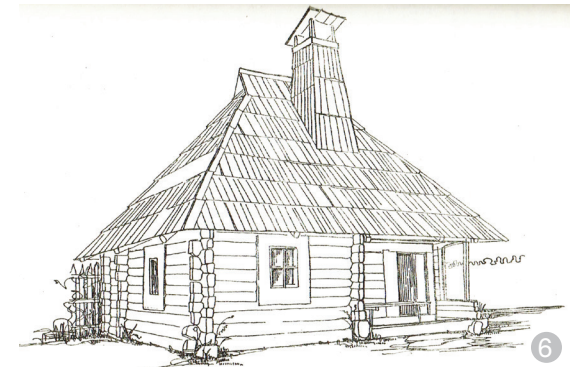
Caracterul mixt al ocupațiilor a influențat în mod direct structura și funcționalitatea gospodăriei, care la rândul său reflectă natura indeletnicirilor și complexitatea acestora. Construcțiile anexe sunt determinate de ocupația de bază a familiei, și sunt proporționale cu statutul social al proprietarului. La acest tip de construcții prevalează funcționalitatea și adaptabilitatea la condițiile de mediu, raportat la funcțiunea dominantă: grajduri de animale, poverne, polate etc.

Tendința principală remarcată se referă la poziționarea construcțiilor anexe, pe lateralele loturilor sau retrase pe partea din spate. Specifice zonei sunt celarele, cu acoperiș într-o apă și cu laturile exterioare din lemn sau piatră. Ele servesc mai ales la adăpostirea vitelor mici, dar și a uneltelor, proviziilor etc. De asemenea, se remarcă un număr ridicat de grajduri din bârne, căsoaie, construcții masive cu acoperiș în două sau patru ape, prevăzute uneori și cu fânar.

Fie că vorbim de construcții joase sau înalte, construcțiile tradiționale sunt adaptate scării locurilor și de fapt respectă, fără să epateze, necesitățile locuirii și desfășurării unor serii de funcțiuni conexe cu aceasta. Elementele de fațadă adaugă o notă aparte, proprie, inedită, fiecărei construcții în parte. Existența tindei și a foisorului (generos numite astăzi terasă sau balcon, ceilalți termeni fiind demodați însă reprezentând în esență același lucru) îndeplinesc necesitatea de petrecere a timpului în aer liber, umbrirea și protecția spațiului interior și a fațadei în mod gratuit (fără consum de energie, aparate de aer condiționat, etanșeizări și hidroizolații adesea nereușite). Un mod subtil de a utiliza spațiul, fără explicații necesare. Simplitate, utilitate și eleganță.

2.5. Acoperișul: pante, materiale pentru învelitori, șarpantă, culori, goluri de iluminare și ventilare.

2.5.1. Acoperișul

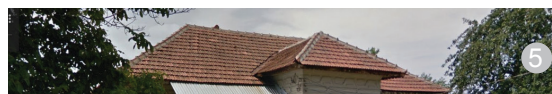
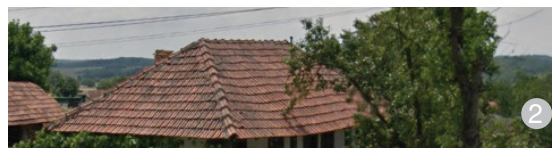
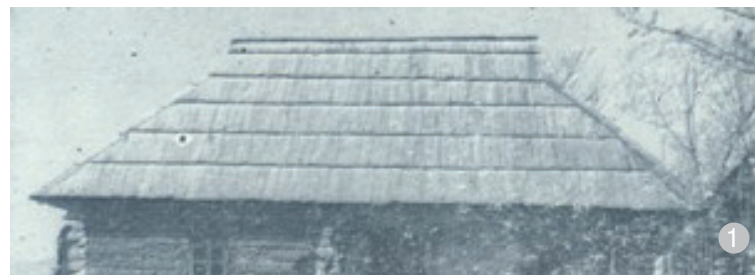
Acoperișul tradițional este în patru ape, cu pantă corespunzătoare reliefului și materialului de alcătuire al învelitorii (de obicei pantă înaltă sau pantă medie). La punctul de unire al auelor pe coamă se lasă un trunchi liber.

Acoperișul în patru ape, o dată cu amplificarea planului de la planul simplu, pătrat, la planul mai complex și dreptunghiular, s-a modificat, rezultând două ape mari și două ape mici. Coama acoperișului este paralelă cu fațada lungă. Ulterior, în volumul acoperișului începe să apară și volumul acoperirii foișorului. Se pot întâlni și acoperiri în două ape, dar mai rar, și cu precădere pentru construcțiile anexe. Timpanul la nivelul acoperișului este prezent preponderent la construcțiile anexe, pentru ventilarea spațiului interior, însă și la nivelul foișoarelor depe fațada principală, de regulă însoțite de decorații.

La construcțiile noi, în volumetrie se observă o preponderență în folosirea a două ape, renunțându-se la țesitura de la nivelul frontonului. Streșinile au cunoscut o modificare în sensul supradimensionării, mai ales la nivelul frontonului. De asemenea, chiar și țigla ceramică tradițională a început să fie înlocuită cu tablă, țigla din beton sau cu alte materiale inferioare calitativ, ieftine, care nu și-au dovedit durabilitatea în timp și care nu sunt neapărat compatibile cu factorii de mediu în care sunt puse în operă.

Șarpanta tradițională este realizată din lemn, cu îmbinări, creștături și cuie din lemn (la construcțiile mai vechi) și din metal (la construcțiile mai recente).

Materialele tradiționale utilizate la învelitoare sunt în mod preponderent șia, șindrița, și țigla (mai nou, din considerente economice, acestea au fost înlocuite cu tablă sau materiale de slabă calitate, care însă nu se încadrează în specificul local). Alte materiale folosite în mod tradițional pentru alcătuirea învelitorii, în funcție de specificul așezării rurale, mai sunt: lemnul sub forma de blăni, stuf sau trestie, paie. Culoarele acoperișurilor tradiționale sunt naturale: nuanțe natur de lemn, cărămiziul țiglei (care devenind un material de construcție foarte uzual și durabil în timp, ușor de întreținut, a devenit predominant și a înlocuit vechile materiale utilizate). Acoperirea de tablă fălțuită este și ea întâlnită, tot ca înlocuitor al materialelor tradiționale, și este mai des întâlnită în zonele mai joase studiate. Toate acestea creează o anumită unitate și o bună încadrare în peisajul natural din jur.

Exemple de acoperișuri prezente în arhitectura locală tradițională din zona Mehedinți.

Construcțiile cu volumetrie complexă (cule, conace), care prezintă îmbinări de volume simple, păstrează de regulă constantă linia streșinei (aceeași pentru toate pantele și accentele volumetric), și o multitudine de ape, neremarcându-se existența unor timpane.

La aceste construcții, forma acoperișului este generată de existența unui volum dominant simplu, în 4 ape, intersectat cu mai multe volume secundare care acoperă foișoare, logii, spații de trecere, întotdeauna subordonate ca amploare volumului principal al acoperișului, dar remarcându-se totuși ca elemente de accent volumetric pe una sau mai multe fațade. Aceste accentuări volumetrice se transferă și în volumetrie de ansamblu a clădirii.

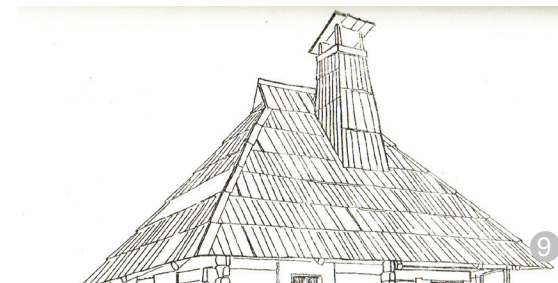
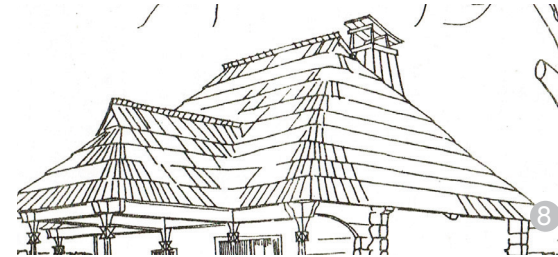
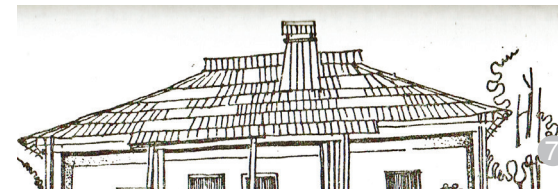
2.5.2. Coșul de fum

O particularitate a casei Mehedințene este coșul de fum cu formă tronconică, așezat de obicei pe fațada principală, care dă o notă aparte casei mehedințene. Coșul este construit în formă de trunchi de piramidă. Pe exterior corpul coșului este îmbrăcat în șindriță de fag sau de brad, iar deasupra se acoperă fie în două ape fie cu un capac într-o singură apă.¹

Prezența coșului de fum în fațada principală și orientarea acestuia în raport cu principalele vânturi are mai degrabă un rol funcțional decât estetic, pe de-o parte prin prisma ușurinței de urmărire a începutului unui incendiu și pe de altă parte prin favorizarea dispersării fumului în jur, asigurând atât protecția locuinței cât și a sălașurilor din jur împotriva insectelor dăunătoare ale vremii.²

1 Petrescu Paul, Secoșan Elena, Stoica Georgeta, Ciobanu Pavel, *Arta populară din Mehedinți*, 1983, Drobeta Turnu-Severin

2 Pănoiu, Andrei - *Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți*, Muzeul Național de Istorie, București, 1983, p.130, 136

2.6. Elemente de fațadă

2.6.1. Prispa sau tinda

Prispa, parțială sau întinsă pe una sau mai multe laturi ale casei, apare ca un element de dezvoltare al casei străvechi, cu rol funcțional și estetic. Prispa este prezentă atât în cazul caselor joase, cât și în cazul locuințelor înalte.

CONSTRUCȚII TRADIȚIONALE

La construcțiile joase, prispa poate să lipsească, rolul acesteia fiind unul estetic. Casa joasă cu tindă parțială este tipul de casă caracteristic zonei Mehedințiului, având o foarte mare frecvență mai ales în zona de podiș, frecvența ei scăzând în părțile de dealuri și dispărând înspre zona Gorjului. La casa înaltă prispa este nelipsită, la acestea prispa favorizând accesul către zona de locuit prin intermediul scării.

AȘA DA: Exemple de foișoare prezente în arhitectura locală tradițională, dar și în arhitectura conaelor și culelor.

2.6.2. Foișorul

Foișorul este întâlnit sub denumiri diferite: foișor, balcon, loggie. Acesta se regăsește atât în arhitectura lemnului cât și la conace, cule sau ansambluri mănăstirești, atât în zona de deal cât și în zona de munte.

CONSTRUCȚII TRADIȚIONALE

Foișorul reprezintă elementul de adaptare la un climat moderat ca temperatură, dar schimbător. Foișorul se întâlnește atât la casele joase, cât și la casele înalte, la conace și la cule.

Foișorul este o continuare și o mărire a spațiului prispei, un spațiu exterior protejat, care marchează intrarea sau, după caz, sugerează o cameră exterioară cu rol de socializare, protejată față de factorii de mediu. Acesta reprezintă un element volumetric distinct, puternic prezent în aproape toate zonele din Muntenia și Oltenia. Se regăsește cu frecvență mai mare în zonele de vecinătate cu jud. Gorj.

Foișorul apare pe o fațadă sau pe mai multe, poziționat central sau în lateral față de axul fațadei, adăpostind uneori scara de acces. De regulă, este acoperit în două sau patru ape, evidențiind o bogăție de elemente decorative (din lemn, cărămidă sau stuc) care închid streașina.

AȘA DA: Exemple de foișoare prezente în arhitectura locală tradițională.

2.7. Arcade, arcaturi și deschideri travei.

CONSTRUCȚII TRADIȚIONALE

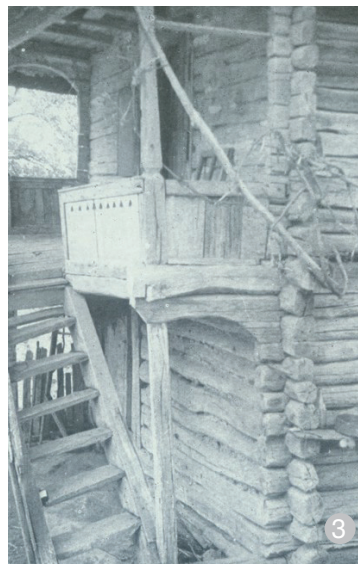
La construcțiile tradiționale, există o intenție clară de decorare a clădirii cu ajutorul registrelor orizontale de arcaturi care constituie prispa.

Din punct de vedere compozițional, zona inferioară a fațadei este mai „grea”, cu goluri puține, mici, strict funcționale, spre deosebire de registrul superior care adesea este marcat de arcaturile și deschiderile prispei, având o imagine mai aerată, în spiritul marcării unui spațiu deschis dar protejat.

Ca o caracterizare generală a decorului caselor din Mehedinți se poate spune că, în raport cu cel al Gorjului, decorul mehedințean este mai simplu și mai robust, impresionând mai mult prin armonia puternică a volumelor decât prin detaliile strălucitoare ale meșterilor gorjeni. [...] Principalul sistem decorativ al casei mehedințene este plasat în lemnăria „tindei” (prispei).¹

Elementele reglatoare care creează liniile principale ale fațadelor sunt determinate de linia de coamă, linia de streășină, prispa, fundația.

Se remarcă elemente de conturare a ferestrelor pentru construcțiile tencuite și cu precădere pentru construcțiile mai noi din cărămidă, cu vădite influențe din zona orășenească. De asemenea, tencuiala este uneori colorată, iar motivele ornamentale se grupează la cornișe și în jurul ferestrelor, după modelul caselor orășenești.

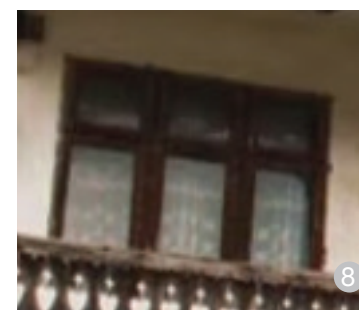
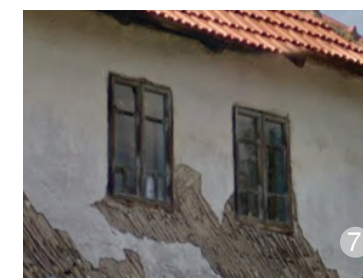

¹ Petrescu Paul, Secoșan Elena, Stoica Georgeta, Ciobanu Pavel, *Arta populară din Mehedinți, 1983, Drobeta Turnu-Severin*, p.39

2.8. Raportul plin/gol, forma, dimensiunea și proporția golurilor și a ferestrelor

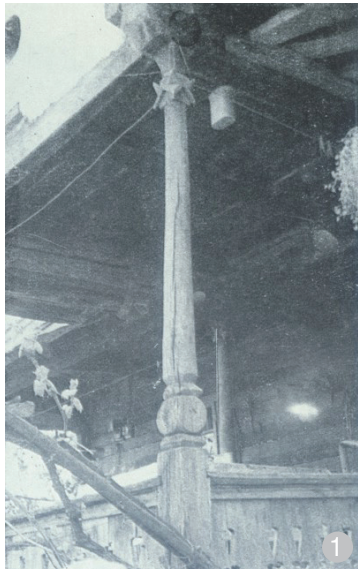
Ferestrele întâlnite sunt în general în două sau trei canate, simple sau duble. Acestea au un rol important în conturarea imaginii casei tradiționale, oferind specificitate și individualitate construcțiilor vechi. Ferestrele și în general tâmplăria (uși, porți, obloane) tradiționale sunt realizate din lemn masiv, lăsat aparent sau vopsit cu vopsele pe bază de ulei de in sau pe bază de rășini. Ferestrele construcțiilor mai noi nu au o coerență de ansamblu, au forme variate și deseori nearmonioase, culori standard (din pricina resurselor financiare reduse se optează pentru ferestre PVC, existând și „mitul” că acestea sunt mai trainice): alb de cele mai multe ori, sau sunt acoperite cu folie PVC cu imitație de lemn.

În unele situații, dimensiunile tradiționale ale ferestrelor nu mai corespund necesităților utilizării actuale ale spațiilor, fapt ce se răsfrânge în tendința de augmentare a dimensiunilor. Ca rezultat al importurilor nefericite, în ultimele decenii au apărut goluri de dimensiuni și forme lipsite de specific local, incoerente unele cu altele, care nu se pot caracteriza printr-un raport tipic și o coerență locală, și sunt de multe ori dictate de ferestrele cumpărate la mâna a doua.

2.9. Decoruri și elemente de plastică arhitecturală

În zona analizată, se întâlnește un decor bogat în lemnăria tindei, aproape la fel de bogat ca cel al zonei Gorjului, cu stâlpi ciopliți cu decorații complexe. La construcțiile realizate după primul război mondial apar decorații în tehnica traforajului, similar cu elementele întâlnite în zona Muscel / Dâmbovița / Prahova. La unele biserici se întâlnesc capete de grinzi în formă de capete de cai, decorație specifică întregii zone a Olteniei și derivată din practica Călușului.

3. AMPLASAREA CONSTRUCȚIILOR

3.1. PREVEDERI GENERALE PRIVIND CONSTRUCȚIILE, AMENAJĂRILE ȘI LUCRĂRILE TEHNICO-EDILITARE AFERENTE ACESTORA

25

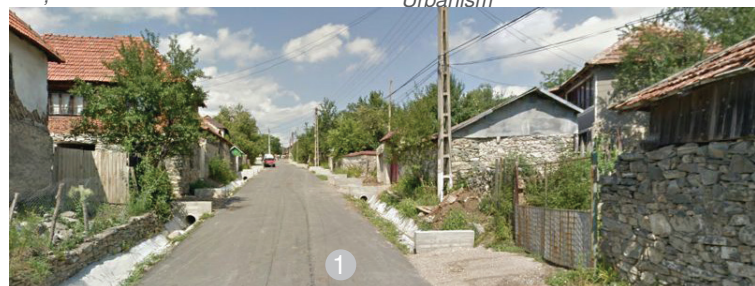
Amplasarea construcțiilor trebuie să respecte coerența de ansamblu în care acestea se integrează, și se va face conform specificului localității (în funcție de accesibilitate, panta terenului, orientare, însorire, curenți de aer, prezența unui curs de apă, retrageri de la stradă, număr de clădiri amplasate pe lot și distanțele dintre acestea etc.).

Amplasarea construcțiilor trebuie să aibă la bază prevederile și reglementările prevăzute în regulamentul de urbanism specific fiecărei zone, și Regulamentul General de Urbanism. În plus, se vor avea în vedere normele tehnice și legislația în vigoare la data întocmirii proiectului (în special cele privitoare la distanța minimă între construcții, însorire, siguranță și stabilitate, siguranță la foc).

Pentru construcțiile și amenajările noi de pe terenurile agricole din extravilan, se recomandă gruparea suprafețelor de teren afectate construcțiilor, pentru a evita prejudicierea activităților agricole¹ și de creștere a animalelor.

1. Regulamentul General de Urbanism

Exemplu de specific al spațiului - coerența fronturilor, folosirea unor materiale naturale specifice locului, relația cu natura.

Există două soluții de amplasare:

a) în vatra satului - locuire sau alte funcțiuni compatibile cu locuirea, care nu generează poluare sau o sarcină suplimentară incompatibilă cu rețelele edilitare sau cu sistemul de circulație rutieră existente în zona în care noul / noile volume se inserează.

b) în afara vetrei satului - (la periferia satului, în zonele de dezvoltare ale acestuia, în zone cu grad mare de răspândire sau în extravilan, după caz) pentru funcțiuni precum: centre de producție și de procesare de dimensiuni mari, mori de apă, grajduri, săli de sport mari, funcțiuni generatoare de poluare sau alte funcțiuni incompatibile cu locuirea, etc.

Autorizarea lucrărilor se face cu respectarea normelor stabilite de consiliile locale pentru ocuparea rațională a terenurilor și pentru realizarea următoarelor obiective¹:

- completarea zonelor centrale, potrivit condițiilor urbanistice specifice impuse de caracterul zonei, având prioritate instituțiile publice, precum și serviciile de interes general;
- valorificarea terenurilor din zonele echipate cu rețele tehnico-edilitare;
- amplasarea construcțiilor, amenajărilor și lucrărilor tehnico-edilitare aferente acestora în ansambluri compacte.

1 Regulamentul General de Urbanism

CATEGORII DE CONSTRUCȚII

Ghidul se adresează atât construcțiilor existente, cât și construcțiilor noi. În contextul prezentului Ghid, construcțiile se vor împărți în următoarele categorii:

A. Construcții și amenajări cu gabarit mic (max. 120 mp) - adecvate pentru funcțiuni precum: locuințe individuale, cabinete medicale, puncte farmaceutice, ateliere meșteșugărești sau de producție de mici dimensiuni, centre comunitare cu rol social, agropensiuni etc;

B. Construcții și amenajări cu gabarit mediu (120 - 250 mp) - adecvate pentru funcțiuni de tipul: locuințe individuale, construcții cu funcțiune educațională (creșe, grădinițe, after-school,) ateliere mecanice, hale de producție, ateliere meșteșugărești și de producție de dimensiuni medii etc;

C. Construcții și amenajări cu gabarit mare (peste 250 mp):

- realizate sub formă de ansamblu pavilionar - adecvate pentru: servicii, birouri, administrație, IT etc;
- realizate sub formă de ansambluri de dimensiuni mari - adecvate pentru: construcții educaționale (școli, săli de sport), producție, activități meșteșugărești, depozitare, clădiri zootehnice, vinării etc.

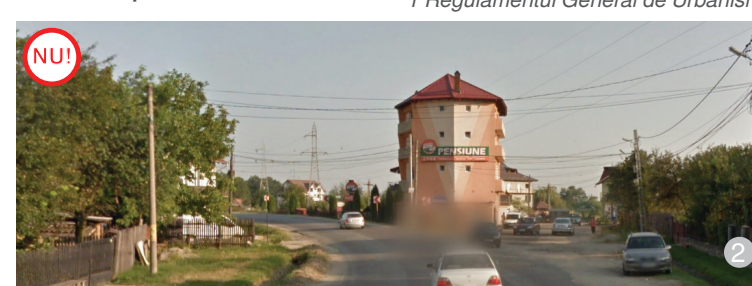
AȘA NU: Construcție ieșită din scara locului : P+3+Pod, care se remarcă drept capăt de perspectivă la intersecția principală a satului. Vizual se percep în prim plan golurile de la grupurile sanitare / spații secundare care nu au legătură cu specificul locului, forma și coloritul nespecific, reclamele pictate pe fațadă.

MODALITĂȚI DE EXTINDERE A CONSTRUCȚIILOR

Ghidul se adresează atât construcțiilor existente cât și construcțiilor propuse. Atât pentru conversia construcțiilor existente, cât și pentru construcțiile propuse, se recomandă folosirea tehnicilor, a materialelor tradiționale originale și a meșterilor care încă mai există în zonă.

Pentru toate funcțiunile aflate în studiu, se recomandă refolosirea fondului construit existent : a caselor, grajdurilor, șoproanelor și șurilor, care să valorifice un fond construit valoros (există de exemplu problema caselor tradiționale abandonate, nu neapărat listate ca monumente istorice), care păstrează, de cele mai multe ori, caracteristici sintetice ale arhitecturii tradiționale.

Se recomandă să nu existe abateri de la regulamentele locale de urbanism prin PUZ / PUD. Dacă vor fi realizate astfel de documentații, este OBLIGATORIU ca acestea să conțină studii legate de amplasament și încadrare în teritoriu, peisaj, siluetă caracteristică, acest lucru ajutând la evidențierea așezării tradiționale a construcțiilor pe teren. Se vor studia și zonele de risc, precum hărțile de inundabilitate și alunecările posibile de teren.

Autorizarea executării construcțiilor și a amenajărilor care, prin amplasament, funcțiune, volumetrie și aspect arhitectural (conformare și amplasare goluri, raport plin-gol, materiale utilizate, învelitoare, paletă cromatică etc.) depreciază valoarea peisajului, este interzisă.¹

Construcțiile și amenajările noi, precum și intervențiile asupra construcțiilor existente, nu trebuie să se evidențieze ca elemente dominante vizibile din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local. Acestea nu trebuie să agreseze peisajul și perspectivele importante către și dinspre sat, sau către și dinspre diverse puncte de interes.

Construcțiile cu gabarit mic, cele cu gabarit mijlociu și cele cu gabarit mare, realizate sub formă de ansamblu pavilionar, și care se încadrează în tipologia țesutului local, pot fi amplasate în vatra satului.

Construcțiile cu gabarit mare, monovolum, care depășesc scara locului, se recomandă să fie amplasate în afara vetrei satului (la marginea localității sau în extravilan, în zone rezervate prin PUG sau neocupate de țesutul specific local).

Pentru intervențiile asupra construcțiilor existente, pe lângă prevederile specifice pentru acestea, se vor urmări suplimentar și prevederile categoriei de construcții în care urmează să se încadreze din punctul de vedere al gabariturii.

1 Regulamentul General de Urbanism

3.2. INCADRAREA CONSTRUCȚIILOR ȘI A AMENAJĂRILOR ÎN PEISAJ

3.2.1. Amplasarea construcțiilor și amenajărilor în afara vetrei satului - zonele limitrofe

Amplasarea construcțiilor și a amenajărilor în extravilan (în zonele ce urmează să se introducă pe viitor în intravilan sau ca urmare a unor documentații de urbanism), precum și în zonele din afara vetrei satului sau din periferia localității este importantă pentru că acestea reprezintă un prim contact cu mediul local construit dar și pentru că pe viitor vor reprezenta o parte constituantă a localității și va afecta modul în care localitatea va fi percepută. O localitate cu zone incerte, neorganizate, neunitare, cu o dezvoltare haotică și subiectivă va diminua valoarea peisajului cultural propriu.

Amplasarea construcțiilor care, prin natura și destinația lor pot genera riscuri tehnologice determinate de procesele industriale sau agricole și care prezintă risc de incendiu, radiații, explozie, poluare a aerului, apei și solului, surpări de teren, diverse riscuri sanitare umane și veterinare se face numai pe baza unui studiu de impact elaborat și aprobat conform prevederilor legale.

Autorizarea executării construcțiilor și a amenajărilor pe terenurile agricole din extravilan este permisă pentru funcțiunile și cu condițiile stabilite de lege. Se va urmări gruparea suprafețelor de teren afectate construcțiilor și a amenajărilor pe terenurile agricole și de creștere a animalelor. Se va ține cont de țesutul rural.

Se recomandă să nu existe abateri de la regulamentele locale de urbanism prin PUZ / PUD. Dacă vor fi realizate astfel de documentații, este OBLIGATORIU ca acestea să conțină studii legate de amplasament și încadrare în teritoriu, peisaj, siluetă caracteristică, acest lucru ajutând la evidențierea așezării tradiționale a construcțiilor pe teren. Se vor studia și zonele de risc, precum hărțile de inundabilitate și alunecările posibile de teren.

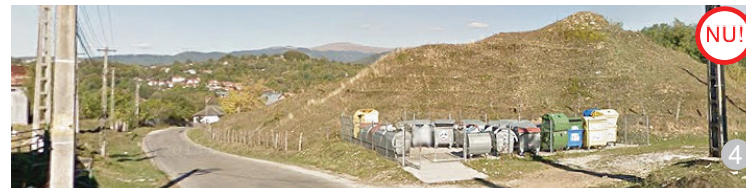
În mediul rural, silueta satelor este dominată tradițional de turla bisericilor, care reprezintă un element de coeziune al întregii comunități. Este de dorit ca amplasarea construcțiilor noi să nu afecteze imaginea caracteristică percepută din principalele puncte de acces, și să nu se evidențieze ca un element discordant prin prisma volumetriei, cromaticii sau a texturii materialelor de finisaj utilizate. Pentru îmbunătățirea aspectului zonelor de tranzit (rutier și feroviar) și belvedere, se recomandă curățarea spațiilor din apropierea acestora și realizarea de plantații care să îmbunătățească calitatea și aspectul peisajistic al acestora.

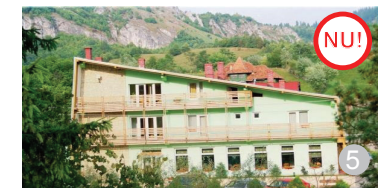
AȘA NU: Nu este recomandată amplasarea unor clădiri noi în vizorul primei imagini asupra satului, indiferent dacă se merge pe un drum de țară, printre dealuri, sau pe o șosea de mare trafic.

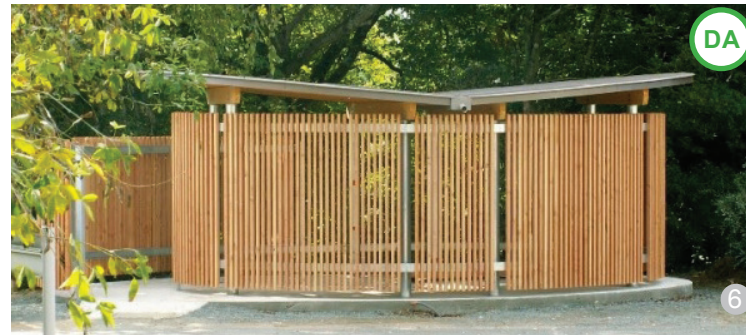
AȘA NU: Se va evita amplasarea construcțiilor de dimensiuni mari la intrarea în sat, mai ales în conul de vizibilitate al unui monument, ansamblu important de clădiri sau diverse alte puncte de interes de importanță locală.

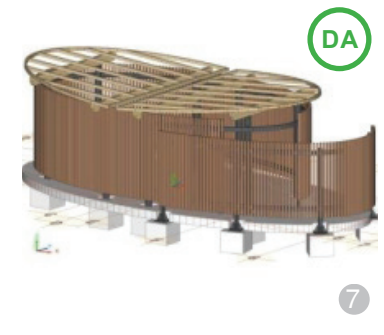
AȘA NU: Amenajarea unei platforme de depozitare și gospodărire a deșeurilor menajere la intrarea în sat, cu perspectivă deschisă către sat și peisaj.

AȘA NU: Nu este recomandată amplasarea unor clădiri masive în vizorul primei imagini asupra satului.

AȘA DA: Varianta de tratare a închiderii amenajării pentru platformele de gunoi, care se poate integra în aproape orice zonă din peisajul rural. Folosirea lemnului ca element principal structural și decorativ favorizează integrarea în peisaj.

Peisajul natural reprezintă unul din atributele fundamentale ale mediului rural. Se recomandă ca intervențiile noi să se realizeze într-o manieră neagresivă, care să dialogheze cu și să pună în valoare acest peisaj. O clădire post realizată, care nu se integrează în peisaj, va rămâne o imagine care modifică negativ ambientul locului și tulbură coeziunea întregii comunități. **Contextul rural se întemeiază pe legătura dintre mediul natural și mediul construit, care trebuie să se găsească într-o permanentă stare de echilibru.**

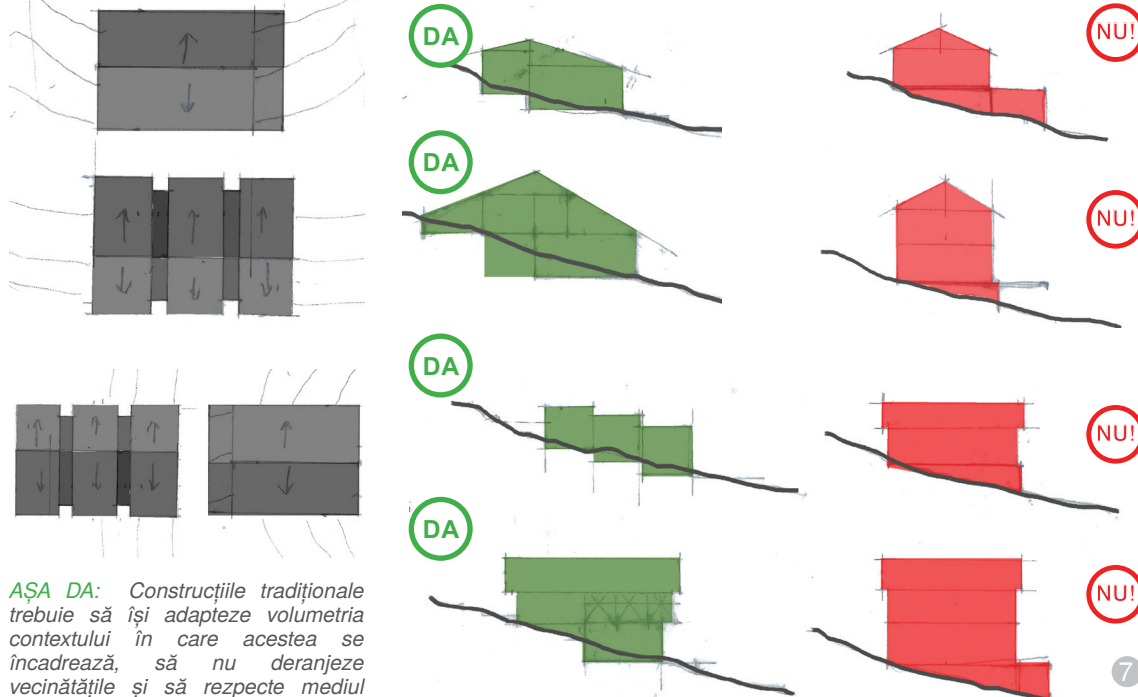
Pe terenurile vizibile din circulațiile publice rutiere și feroviare, și cele vizibile din punctele de belvedere ale localității, se interzic: depozitari de materiale, piese sau utilaje degradate, amplasarea de platforme deteriorate, abandonarea șantierelor, păstrarea construcțiilor degradate, gropi în care se pot acumula ape meteorice, depozite de deșeuri, terenuri neîngrijite etc.

AȘA NU: Construcție ieșită din scara locului, care blochează vizibilitatea către diverse puncte de interes.

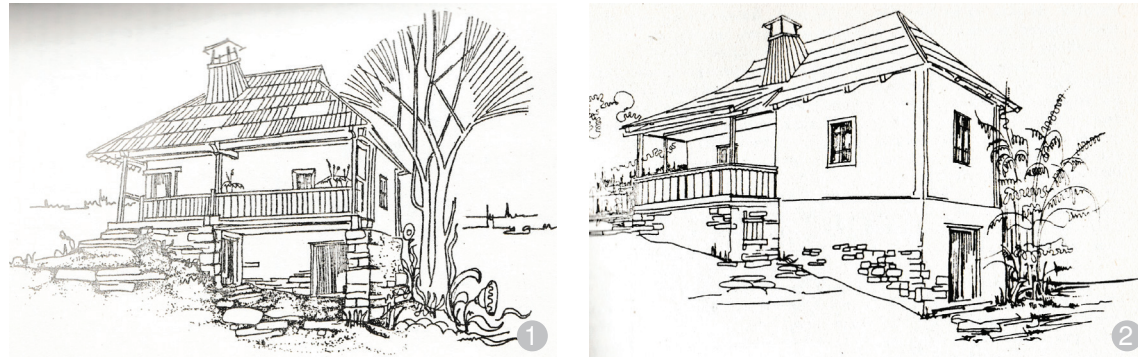
3.2.2. Amplasarea construcțiilor și amenajărilor pe terenuri în pantă

Indiferent de tipul, amplexarea și modul de poziționare al volumelor în raport cu terenul denivelat, se recomandă așezarea pe pantă a construcțiilor și amenajărilor. Se încurajează adoptarea de soluții volumetric care să nu afecteze valorile contextului în care acestea se poziționează.

AȘA DA: Construcțiile tradiționale trebuie să își adapteze volumetria contextului în care acestea se încadrează, să nu deranjeze vecinătățile și să respecte mediul natural și mediul construit adiacent.

AȘA DA: casele tradiționale urmează panta terenului, sunt de obicei parțial îngropate din motive de ușurință, stabilitate și izolare termică (temperatură constantă)

3.3. REGLEMENTĂRI URBANISTICE POT, CUT, REGIM DE ÎNĂLȚIME

Amplasarea construcțiilor trebuie să aibă la bază prevederile și reglementările prevăzute în regulamentul de urbanism specific fiecărei zone, și Regulamentul General de Urbanism. În plus, se vor avea în vedere normele tehnice și legislația în vigoare la data întocmirii proiectului (în special cele privitoare la distanța minimă între construcții, însoțire, siguranță și stabilitate, siguranță la foc etc.).

Nu se recomandă derogări de la regulamentele locale de urbanism prin documentații de urbanism P.U.D. / P.U.Z. În situația în care se vor întocmi astfel de documentații, acestea vor cuprinde OBLIGATORIU documentația pentru studiul de amplasament și încadrare în volumetria de ansamblu, conform cu Anexa 1.

Autorizarea executării construcțiilor care, prin conformare, volumetrie și aspect exterior, intra în contradicție cu aspectul general al zonei și depreciază valorile general acceptate ale urbanismului și arhitecturii, este interzisă¹.

Se recomandă normarea la condiționările suplimentare care țin de specificul cultural local, pentru fiecare localitate în parte.

Autorizarea executării construcțiilor se face cu condiția asigurării compatibilității dintre destinația construcției și funcțiunea dominantă a zonei, stabilită printr-o documentație de urbanism, sau dacă zona are o funcțiune dominantă tradițională caracterizată de țesut urban și conformare spațială proprie.

Amplasarea construcțiilor care, prin natura și destinația lor, pot genera riscuri tehnologice (determinate de procesele industriale sau agricole care prezintă pericol de incendii, explozii, radiații, surpări de teren sau poluare a aerului, apei sau solului) se poate face (indiferent de posibila amplasare a acestora în cadrul

localității: în vatra satului sau în afara vetrei satului) numai pe baza unui studiu de impact elaborat și aprobat conform prevederilor legale. Se va analiza prin studiul de impact și sarcina suplimentară asupra mediului și a rețelelor edilitare existente în zonă (alimentare cu apă, canalizare, energie electrică, alimentare cu gaze, platforme de depozitare și ecologizare a deșeurilor).

Pe terenurile cu destinația de fâneață sau livadă (aflate atât în intravilan cât și extravilan) nu este recomandată construirea decât pentru funcțiuni conexe exploatarea acestora. Suprafața constructibilă (cuprinzând atât construcțiile cât și infrastructura necesară acestora) este recomandată a fi max. 5% din suprafața parcelei aflate în proprietate directă.

ALINIERI ȘI RETRAGERI

Clădirile vor fi amplasate la limita aliniamentului sau retrase față de acesta. În cazul zonelor construite compact, construcțiile vor fi amplasate obligatoriu la aliniamentul clădirilor existente. Retragerea construcțiilor față de aliniament este permisă numai dacă se respectă coerența și caracterul fronturilor stradale.

Se recomandă păstrarea spațiului verde tampon către stradă, în fața construcțiilor. Acesta este de regulă ocupat cu grădina de flori, livadă, viță de vie (după caz, cf. specificului localității).

Distanțele minime obligatorii ale construcției față de limitele laterale și față de limita posterioară a parcelei vor respecta prevederile Codului Civil. Totodată, se vor respecta distanțele minime necesare intervențiilor în caz de incendiu.

¹ Regulamentul General de Urbanism

ȚESUTUL AȘEZĂRII ȘI TRAMA STRADALĂ

Se recomandă păstrarea tipologiei țesutului în zona în care urmează să se integreze construcția propusă.

Se va evita modificarea parcellarului istoric valoros (în special în vatra satului). În cazul comasării parcelelor, construcțiile se vor amplasa ținând cont de specificul local, raportat la așezarea pe lot, volumetria de ansamblu specifică zonei, fără a se altera imaginea specifică volumetric, percepută din spațiul public.

Se recomandă păstrarea tramei stradale specifice pentru zonele de dezvoltare ale localității.

Pentru terenurile rezultate în urma dezmembrării sau alipirii, POT și CUT se vor calcula raportat la suprafața terenului inițial, din parcellarul istoric.

PROCENT DE OCUPARE A TERENULUI (P.O.T.)

POT maxim în zona rurala este de 30%¹. Se va respecta P.O.T. înscris în Regulamentul Local de Urbanism. Atât pentru construcțiile noi, cât și pentru intervențiile asupra construcțiilor existente, se recomandă atingerea unor valori ale procentului de ocupare al terenului specific localității.

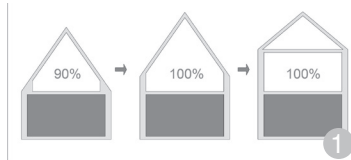
Nu se recomandă valori ale P.O.T. care depășesc specificul zonei pentru terenurile cu suprafețe mari și terenurile aflate în vatra satului.

Nu se recomandă construirea pe suprafețele de teren agricole de la interiorul localității, terenurile cu destinația de fâneață sau livadă, în special pe cele amplasate în vatra satului.

COEFICIENTUL DE UTILIZARE A TERENULUI (C.U.T.)

Coeficientul de utilizare a terenului este reglementat independent, în funcție de Regulamentele Locale de Urbanism.

Se recomandă găsirea unor soluții pentru creșterea spațiului utilizat. Utilizarea spațiului interior al acoperișului (mansarda) este la fel de utilă ca realizarea unui întreg nivel + pod, însă mai economică atât în construcție cât și în exploatare.

¹ Regulamentul General de Urbanism

REGIMUL DE ÎNĂLȚIME

Autorizarea executării construcțiilor se face cu respectarea înălțimii medii a clădirilor învecinate și a caracterului zonei.

Regimul de înălțime este specific fiecărei localități în parte, și este reglementat prin Regulamentele Locale de Urbanism.

Dacă zonele construite sunt omogene din punctul de vedere al regimului de înălțime, se recomandă ca diferența la cornișă între construcțiile aflate pe loturi învecinate în vatra satului să nu depășească 0.5 m înălțime, iar în cazul construcțiilor amplasate în afara vetrei satului să nu depășească 1m, respectându-se panta media a acoperișurilor din zonă.

Se recomandă, pentru păstrarea specificului localităților rurale, a dialogului cu mediul înconjurător și a păstrării echilibrului dintre mediul natural și cel construit, încadrarea în următorii indicatori urbanistici:

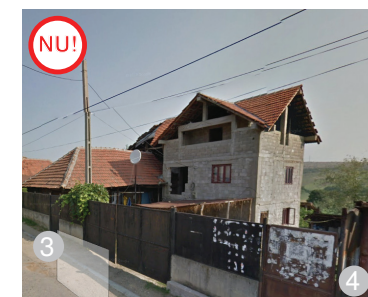
Construcții cu gabarit mic (<120 mp), construcții cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții cu gabarit mare (250 – 395 mp) dispuse în sistem pavilionar

- sate răsfirate și sate risipite POT maxim = 20%
- sate adunate POT maxim = 30%
- CUT maxim = 1 (din calculul CUT-ului nu fac parte pivnița și spațiul tehnic amplasat la demisol sau subso)
- Regimul maxim de înălțime D/S +P+M, S+P+M, D+P+E pentru construcțiile amplasate în vatra satului, la stradă; pentru construcțiile amplasate în pantă /D/S + P + E + M cu condiția ca percepția de la nivelul frontului stradal să nu depășească P+E/M
- Înălțimea maximă la streșină - 6 m,
- Înălțime maximă la coamă pentru acoperișuri cu panta maximă de 45° - 9 m, și pentru acoperișuri cu panta cuprinsă între 45-70° 12 m (pentru zonele aflate la altitudini mai înalte și învelitori din șită, șindrilă, țigla solzi).

Construcții cu gabarit mare (250 – 395 mp) tip monovolum

- sate răsfirate și sate risipite POT maxim = 20%
- sate adunate POT maxim = 30%
- CUT maxim = 1 (din calculul CUT-ului nu fac parte pivnița și spațiul tehnic amplasat la demisol sau subso)
- Regimul maxim de înălțime D/S +P+M, S+P+M, D+P+E pentru construcțiile amplasate în vatra satului, la stradă; pentru construcțiile amplasate în pantă /D/S + P + E + M cu condiția ca percepția de la nivelul frontului stradal să nu depășească P+E/M
- Înălțimea maximă la streșină - 6 m,
- Înălțime maximă la coamă pentru acoperișuri cu panta maximă de 45° - 9 m, și pentru acoperișuri cu panta cuprinsă între 45-70° 12 m (pentru zonele aflate la altitudini mai înalte și învelitori din șită, șindrilă, țigla solzi).

AȘA NU: P.O.T. și Regim de înălțime care nu corespund specificului local. P.O.T. care depășește 30% nu este specific țesutului rural.

AȘA NU: Extindere cu un volum masiv, care sufocă construcția inițială. Volumetrie nespecifică zonei. POT și CUT depășite.

RECOMANDĂRI GENERALE CE ȚIN DE P.U.G. / REGULAMENTELE LOCALE DE URBANISM

Se recomandă respectarea gabaritelor specifice localității în care construcția sau intervenția pe construcția existentă se înserează. Întrucât la baza realizării P.U.G.-urilor pentru localități stau și studiile istorice pentru acestea, prevederile privind reglementările de urbanism vor ține obligatoriu cont de precizările și concluziile studiilor istorice, împreună cu concluziile celorlalte studii de fundamentare pentru P.U.G. Studiile de fundamentare trebuie să conțină obligatoriu precizări în acest sens.

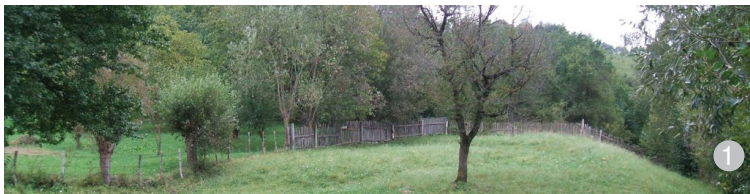
SPAȚII VERZI ȘI SPAȚII PLANTATE (Prevederi extrase din Regulamentul general de Urbanism)

Prevederile privitoare la această secțiune sunt reglementate pentru fiecare localitate în Regulamentele locale de urbanism. Prevederile se suprapun peste reglementările specifice pentru fiecare destinație de folosință a clădirilor în parte.

Se recomandă păstrarea unei suprafețe plantate cât mai mari, pentru minimizarea disconfortului termic în timpul verii, umbrire, preluarea apelor meteorice pentru a nu încălca rețelele edilitare, stabilizarea pământurilor în pantă etc. (după caz).

Autorizarea executării construcțiilor și amenajărilor pe terenuri cu destinație forestieră este interzisă, cu excepția construcțiilor necesare întreținerii pădurilor, exploatărilor silvice și culturilor forestiere.

Se recomandă menținerea și realizarea plantațiilor noi de aliniament de pe marginea drumurilor, și a perdelelor de protecție împotriva factorilor de mediu (soare, zăpadă, nisip – procesul de deșertificare) după caz.

UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI (Prevederi extrase din Regulamentul general de Urbanism)

Autorizarea executării construcțiilor în parcuri naționale, rezervații naturale, precum și în celelalte zone protejate de interes național, delimitate potrivit legii, se face cu avizul instituțiilor abilitate prevăzute prin lege

Autorizarea executării construcțiilor sau a amenajărilor în zonele expuse la riscuri naturale, cu excepția acelor care au drept scop limitarea efectelor acestora, este interzisă.

Autorizarea executării construcțiilor care, prin dimensiunile și destinația lor, presupun cheltuieli suplimentare de echipare edilitară ce depășesc posibilitățile financiare și tehnice ale administrației publice locale ori ale investitorilor interesați, sau care nu beneficiază de fonduri de la bugetul de stat, este interzisă. Autorizarea executării construcțiilor poate fi condiționată de stabilirea, în prealabil, prin contract, a obligației efectuării, în parte sau total, a lucrărilor de echipare edilitară aferente, de către investitorii interesați.

Exemplu în care activitatea umană degradează în mod iremediabil elementele naturale. Podul lui Dumnezeu - monument al naturii, înainte și după reconstrucția datorată degradării căii de rulare. Intervenția reduce autenticitatea și naturalețea elementului. Podul nu poate fi scos din circulație, neexistând o rută care să îl ocolească. Riscul de degradare majoră este încă prezent.

PROBLEME ÎN UTILIZARE. CREȘTEREA DENSITĂȚII / INTENSIFICAREA ACTIVITĂȚILOR ȘI RELAȚIA CU MEDIUL NATURAL

O dată cu creșterea densității construcțiilor (lucru care nu este neapărat corelat și cu creșterea numărului de locuitori) - nevoia de identificare a unor noi terenuri construibile, intensificarea activităților umane care presupun în mod evident intensificarea traficului și nevoia de creere a unor rute de transport mai complexe și mai intense, migrarea populației din urban către zonele rural - periurbane, apar diverse provocări care afectează părți din mediul rural.

Crearea unor noi locuri de construcție prin utilizarea unor terenuri în apropierea apelor (terenuri identificate sau nu ca terenuri inundabile), defrișări, sporirea traficului și creșterea tonajului mașinilor de transport duc la apariția unor zone cu risc specific, adesea nefavorabile și discrepante cu ideea de mediu rural. Este nevoie de o corectă înțelegere a problemelor cu care se confruntă mediul rural, cu toate componentele sale natură, mediu construit, monumente de arhitectură, monumente naturale, păduri, cursuri de ape etc. Conservarea specificității mediului rural este importantă pentru valorificarea resurselor turistice și economico-sociale, corelat cu o dezvoltare coerentă a rețelelor edilitare și a serviciilor în teritoriul adiacent, constituie premisele unei dezvoltări sustenabile a zonei.

Nu este recomandată comasarea parcelelor pentru a mări suprafața construibilă fără o justificare directă economică raportată la folosința terenului. Construirea se poate face numai în baza unui studiu de impact elaborat și aprobat conform prevederilor legale. Se va analiza prin studiul de impact și sarcina suplimentară asupra mediului și a rețelelor edilitare existente în zonă (alimentare cu apă, canalizare, energie electrică, alimentare cu gaze, platforme de depozitare și ecologizare a deșeurilor)

Acestea sunt motive ce susțin realizarea unor analize corecte a mediului construit și neconstruit, din toate punctele de vedere, pentru ca intervențiile să se realizeze în baza conceptului de dezvoltare durabilă iar comunitatea locală să fie de asemenea una durabilă.

Exemple de dezastre naturale generate de activitatea umană (defrișări, lipsa analizei integrate a contextului) - alunecări de teren ce degradează drumuri, construcții existente

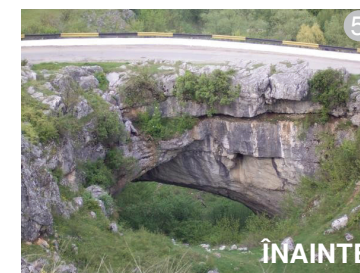

ALUNECARE LOCUINȚE

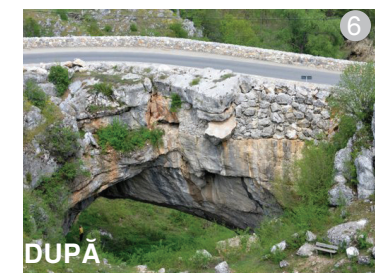

RUPERE DRUM DE ACCES

PODUL LUI DUMNEZEU - PONOARELE

ÎNAINTE

DUPĂ

RECOMANDĂRI CARE ȚIN DE CALITATEA UTILIZĂRII SPAȚIILOR

Se va evita comasarea sau divizarea parcelelor, ținându-se cont de caracteristicile parcelarului istoric păstrat. Modificarea (comasarea sau divizarea) acestuia este permisă dacă nu se schimbă / alterează imaginea la nivelul spațiului public. În cazul unificării mai multor loturi pentru adăpostirea unei funcțiuni mai ample, se va ține cont de specificul local astfel încât în partea anterioară (la stradă) să se păstreze relațiile tradiționale cu spațiul public (fronturi construite, gabarite, proporții, relație plin/gol etc).

În cazul în care din motive justificate este necesară demolarea construcției / construcțiilor aflate pe suprafața unui lot, noua construcție se va amplasa conform amprentei vechii clădiri (luată din documentația de demolare sau din planurile cadastrale), cu posibilitatea de extindere ținând cont de specificul local și de morfologia și tipologia amplasării pe lot.

Cultură, educație, sport:

În cazul construcțiilor de învățământ, se recomandă împărțirea amplasamentului în mai multe zone funcționale: *zona ocupată de construcție, zona curții de recreație, zona terenurilor și a instalațiilor sportive și zona verde.*

Pentru învățământul preșcolar (grădinițe), se va asigura o suprafață minimă de teren de 22 mp/copil, iar pentru școli primare, gimnaziale, licee, școli postliceale și școli profesionale, o suprafață minimă de 20 mp/elev.

Modul de ocupare a terenului:

- 25 % teren ocupat de construcții
- 75 % teren amenajat (curte pentru recreații și amenajări sportive, zonă verde, grădină de flori) din terenul total.

Pentru a asigura un grad de însorire optim și o eficiență energetică sporită, orientarea sălilor de clasă va fi către sud, sud-est, sud-vest. Dormitoarele și spațiile de joacă din grădinițe, grădinițe speciale și din centrele pentru copii vor fi orientate spre sud, sud-est, sud-vest. Bibliotecile, sălile de lectură, atelierele și laboratoarele, spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei, se vor orienta spre nord.

Terenurile de sport, piscinele, se vor orienta cu latura lungă pe direcția nord-sud, cu o abatere de maximum 15 grade spre est sau spre vest.

Muzeu arheologic în mediul rural

Scoală în mediul rural

Sănătate:

În cazul construcțiilor de sănătate, se recomandă împărțirea amplasamentului în mai multe zone funcționale: *zona ocupată de construcții; zona pentru accese, alei, parcaje; și zona verde, cu rol decorativ și de protecție.*

În cazul creșelor și creșelor speciale, se recomandă împărțirea amplasamentului în mai multe zone funcționale: *zona ocupată de construcții, zona ocupată de spații de joacă (nisip, bazin, plajă, gazon), zona administrativă și zona verde de parc și alei.* Amplasamentul trebuie să asigure o suprafață de minimum 25 mp/copil pentru creșe și de 40mp/copil pentru creșe speciale.

Modul de ocupare a terenului:

- 20 % teren ocupat de construcții
- 80 % teren amenajat (curte pentru recreații și amenajări sportive, zonă verde, grădină de flori) din terenul total.

Pentru a asigura un grad de însorire optim și o eficiență energetică sporită, sălile de clasă, dormitoare, saloanele, rezervele, cabinetele medicale, se vor orienta spre sud, sud-est și sud-vest. Laboratoarele, serviciile tehnice medicale, spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei se vor orienta spre nord.

Amenajare spital în mediul rural

Construcțiile comerciale și de servicii:

Se recomandă orientarea spațiilor funcționale pe lot astfel încât să se asigure însorirea spațiilor pentru public și a birourilor.

Depozitele, atelierele de lucru, bucătăriile și spațiile de preparare spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei se vor orienta spre nord.

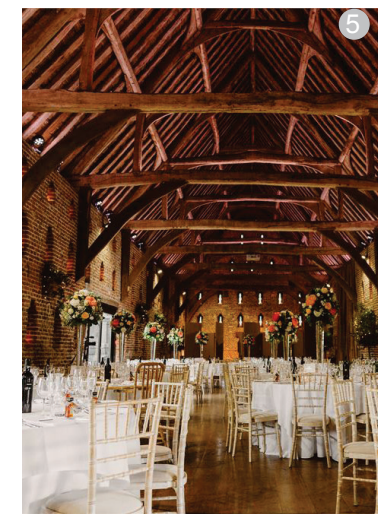
Turism

Pentru construcțiile de turism se recomandă orientarea spațiilor tehnice și a anexelor către N.

Locuințe

Pentru locuințe, se recomandă evitarea orientării către N pentru dormitoare.

Restaurant în mediul rural

3.4. Amplasarea construcțiilor pe lot. Relația cu vecinătățile.

CARACTERE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FI LUATE ÎN CONSIDERARE:

- caracterul unitar al vetrei satului;
- densitatea țesutului rural;
- retragerea construcțiilor de la stradă și păstrarea grădinii de flori din fața curții;
- orientarea preponderent S, SE, E a construcțiilor;
- prevalența spațiilor verzi și a spațiilor plantate;

Intervențiile asupra construcțiilor existente se vor trata conform prevederilor categoriei în care volumul rezultat se încadrează.

Întrucât evoluția presupune transformare, iar nevoile localității și nevoile umane s-au schimbat de-a lungul timpului (evoluția în timp cunoscând atât perioade de creștere cât și de depreciere), este importantă evidențierea în cadrul fiecărei localități a unor zone cu puternică influență și stabilitate a țesutului urban, cu o puternică valoare istorică și antropologică, cristalizate de-a lungul perioadei de evoluție, care trebuie să rămână mărturie a evoluției în timp a localității rurale și al căror specific la nivelul fondului construit și al ambientului urban este necesar să fie păstrat.

În aceeași măsură există o necesitate de a trata conform cu fondul construit existent (specific) intrările și ieșirile din localitate, traseele principale care se constituie în linii directe de dezvoltare a așezării. Pe traseul acestora (și cu precădere în vatra satului) trebuie să se acorde o importanță deosebită compatibilității volumetrice a elementelor nou inserate și păstrării ierarhizării volumelor și a funcțiilor.

Zonele principale de interes (vatra satului, trasee principale, puncte de belvedere) se vor delimita specific pentru fiecare localitate rurală în parte, în urma unor studii multidisciplinare.

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (< 120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp) dispuse în sistem pavilionar

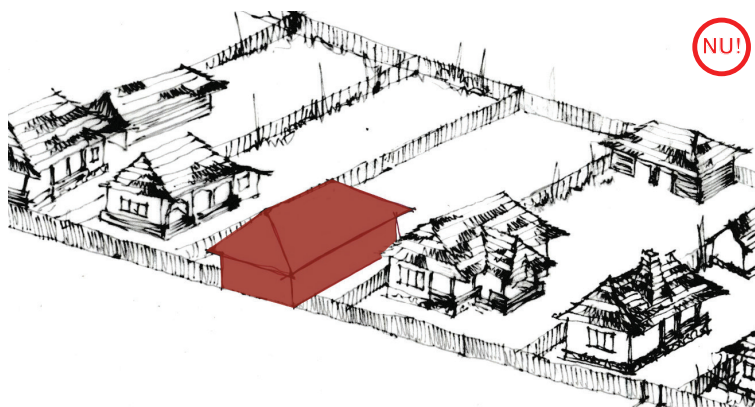
B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

Amplasarea pe lot trebuie să respecte coerența de ansamblu în care se integrează, și se va face conform specificului localității, în funcție de accesibilitate, panta terenului, orientare, însoțire, curenți de aer, prezența unui curs de apă, alinieri, fronturi, retrageri de la stradă / uliță, număr de clădiri amplasate pe lot și distanțele dintre acestea (ierarhizare).

Amplasarea construcțiilor pe lot se va face cu păstrarea organizării și ierarhizării specifice pe parcelă a construcțiilor, asigurându-se coerența ansamblului și integrarea volumelor în imaginea generală percepută de la nivelul străzii.

Pentru menținerea sau refacerea identității spațiului tipic rural este importantă preluarea și evidențierea relației și a dialogului dintre zonele unei gospodării, accesele, traseele, articulațiile, gabaritele, orientarea construcțiilor unele față de celelalte și față de drum, ca și limbajul arhitectural echilibrat, volumetria discretă.

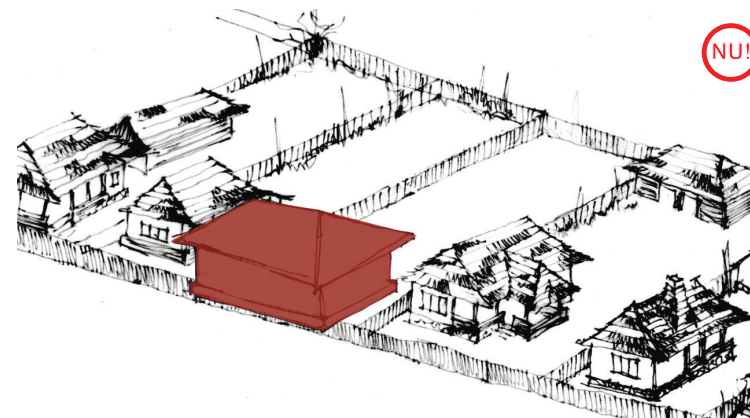
În mediul rural, gospodăria este un loc în care se desfășoară mai multe activități (locuire, loisir etc). Cei care aleg să locuiască în zonele rurale, adesea au gospodăria sub forma unor construcții pavilionare. Pe lot, cel mai important spațiu este cel al casei de locuit, însă aproape de aceasta se găsesc și garajul, spații de depozitare, foișor etc. Din păcate, la începerea construcțiilor, oamenii nu privesc curtea ca un ansamblu, și dezvoltă așezarea în funcție de nevoile pe care le identifică la un anumit moment. Aceasta generează de multe ori depășiri ale suprafeței construite, relații funcționale dubioase între construcțiile aflate pe același teren, diverse spații neutilizabile, diminuarea spațiului verde (deși locuirea în mediul rural implică tocmai această componentă importantă a spațiului plantat).

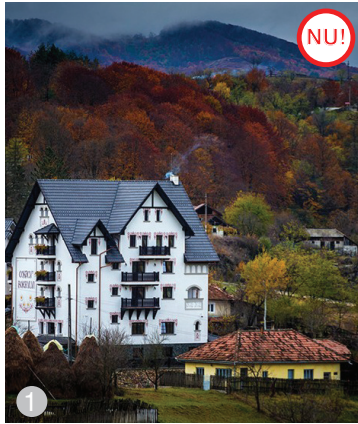
ASA NU: Se va evita amplasarea unor construcții noi la nivelul străzii, fără a respecta retragerile și/sau aliniamentul existent. Nu se recomandă eliminarea spațiului-tampon creat de grădina de flori față de stradă. Construcțiile nu vor ocupa toată lățimea lotului.

ASA NU: construcții care nu respectă volumetria și specificul locului, cu orientări ale ferestrelor care nu se suprapun cu orientarea cardinală corectă pentru destinația încăperilor. Un volum mare de spațiu și bani din costurile materialelor se pierde cu realizarea podului deasupra etajului de locuit, în locul introducerii acestuia în nivelul de locuit prin realizarea unei mansarde.

AȘA NU: Construcție complet ieșită din scara țesutului în care se integrează.

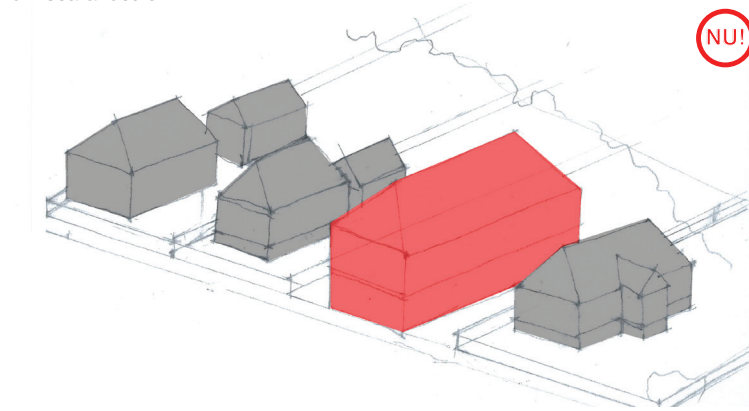
AȘA NU: Construcție publică (primărie) care nu respectă scara locului și nu a ținut cont de context. Proporția este accentuată de scara de acces monumentală, dând impresia existenței încă unui nivel suplimentar

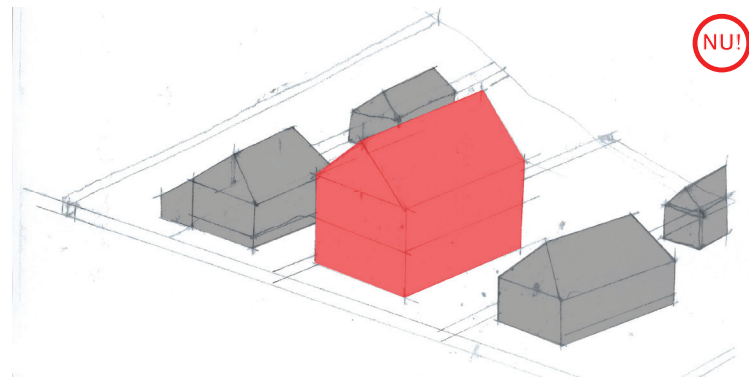
AȘA NU: Construcție cu gabarit mare, monovolum, care nu se încadrează în specificul și scara locului.

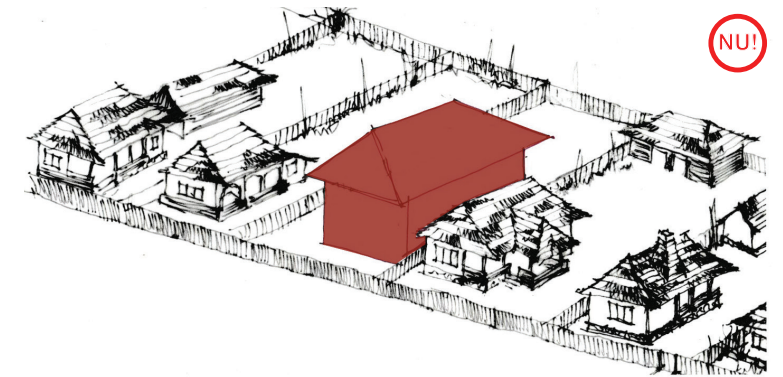
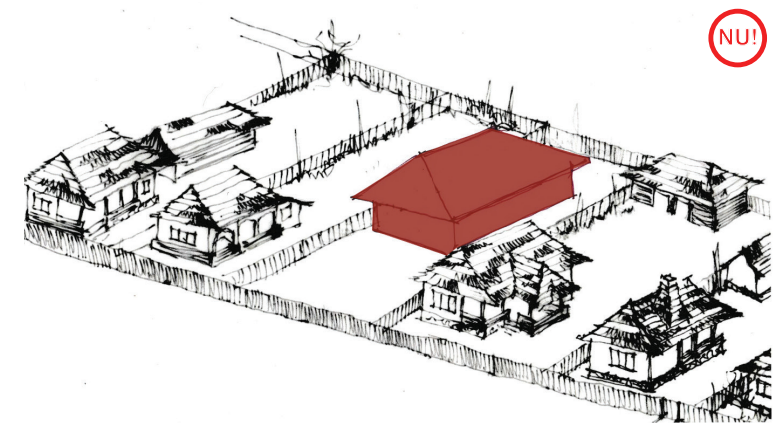
AȘA NU: Se va evita amplasarea unor construcții noi la nivelul străzii, fără a respecta retragerile și/sau aliniamentul existent. Nu se recomandă eliminarea spațiului-tampon creat de grădina de flori față de stradă. Construcțiile nu vor ieși din scara locului.

AȘA NU: Se va ține cont de relația cu construcțiile învecinate: construcția nouă nu va umbri construcțiile existente și nu va ieși din specificul volumetric al zonei în care se integrează. Se vor respecta retragerile de limitele laterale și limita de spate.

AȘA NU: Se va evita amplasarea unor construcții noi retrase de la aliniament, nerespectând retragerile laterale și față de stradă specifice țesutului. Construcțiile nu vor ieși din scara locului.

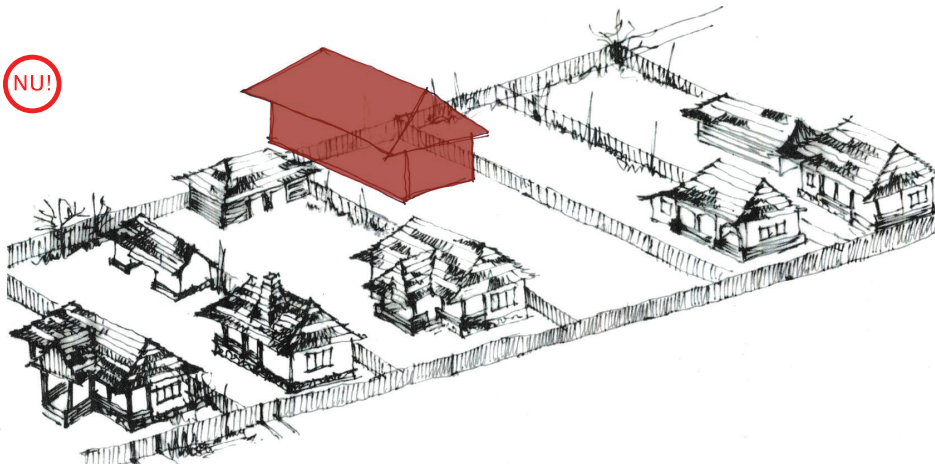

AȘA NU: Construcție nouă, neretrasă de la frontul străzii, care nu se încadrează în specificul și în scara locului, și care diminuează valoarea peisajului local.

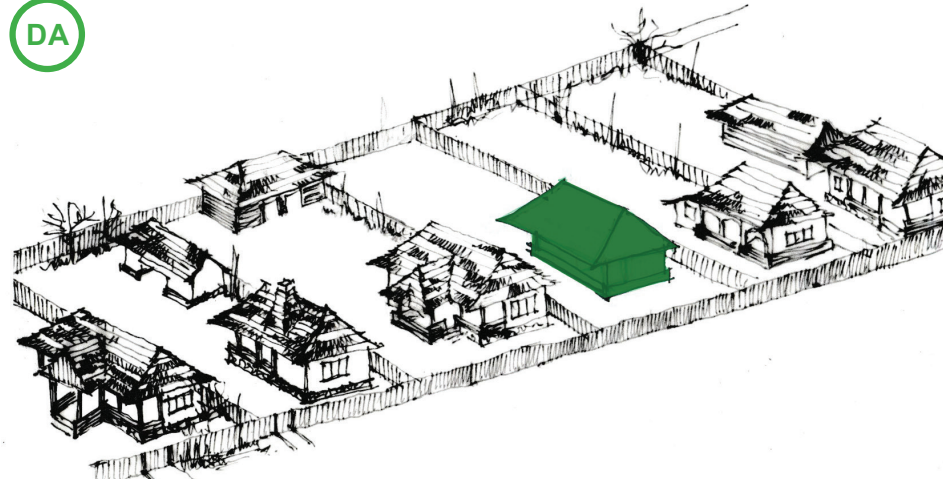
AȘA NU: Construcția nu respectă aliniamentul reglementat prin lege și specificul localității. Nu se recomandă construirea pe terenul agricol din intravilan, depășindu-se zona prevăzută de curți construcții, ca în cazul din schemă.

NU!

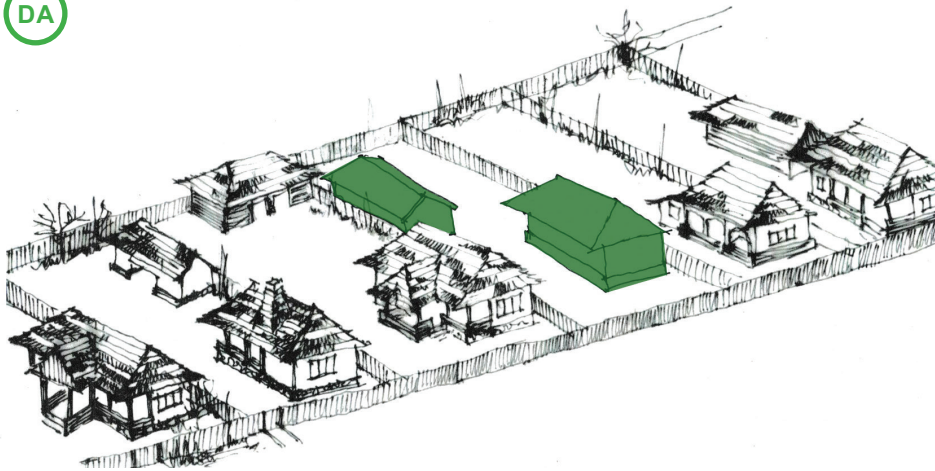
AȘA DA: Volum nou construit, care se încadrează în scara locului, respectă regimul de înălțime, aliniamentul, P.O.T.-ul și C.U.T.-ul.

DA

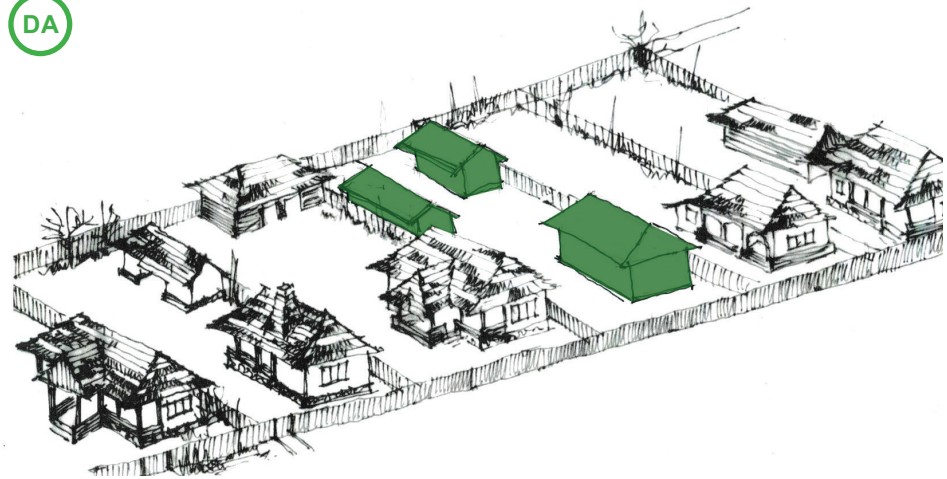

AȘA DA: Volume nou construite, care se încadrează în scara locului, respectă regimul de înălțime, aliniamentul, P.O.T.-ul și C.U.T.-ul, precum și așezarea construcțiilor pe lot în cadrul unei gospodării.

DA

DA

Recomandări specifice

B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

În măsura în care destinația de folosință o permite, se recomandă fragmentarea volumetrică a construcției.

Se recomandă ca fragmentele volumetric să respecte gabaritele și volumele specifice locului. În cazul în care acest lucru este imposibil din cauza funcțiunii dominante, se recomandă ca aceste fragmentări să se realizeze prin decroșuri volumetrice. Același efect de fragmentare se poate obține și prin finisaje, prin modul de tratare a fațadelor.

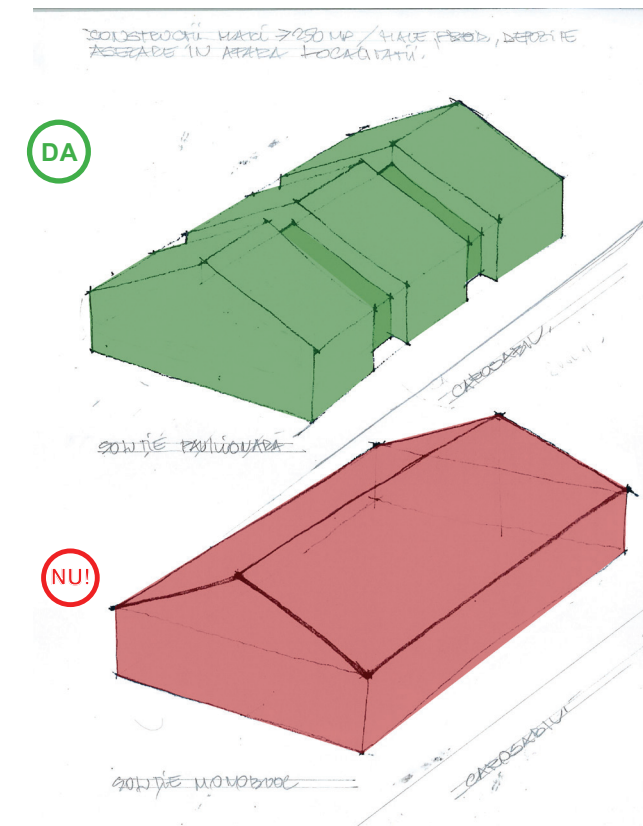
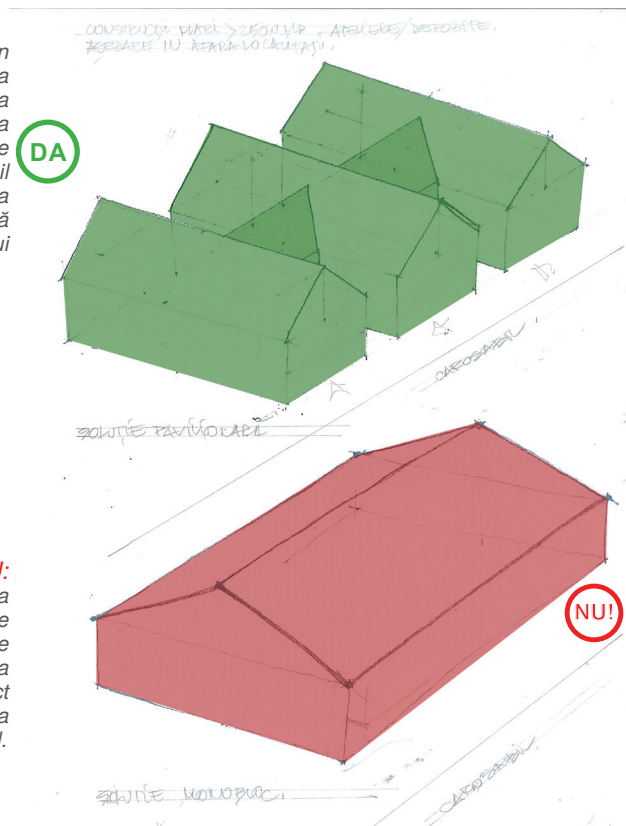
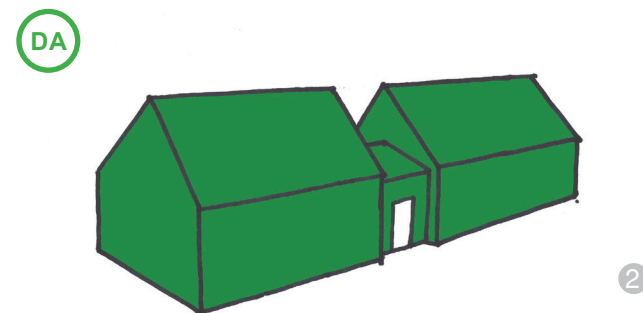
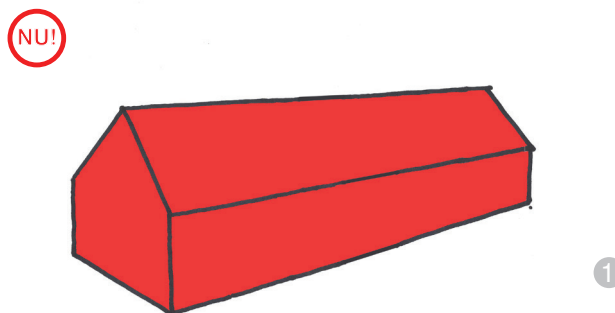
Dacă se depășește gabaritul specific al volumelor, se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze încadrarea în țesutul rural a construcțiilor propuse și armonizarea cu scara și modul de amplasare în cadrul localității.

În funcție de destinația de folosință a construcției, este important să se ia în calcul soluțiile care oferă condiții de utilizare pe termen lung, care implică lumină și ventilație naturală. Investiția și soluțiile alese trebuie să țină seama și de perspectiva costurilor în utilizare (nu doar de scăderea costurilor inițiale), care se poate traduce în construcții care nu sunt în întregime dedicate scopului propus inițial, și care pe termen lung se dovedesc a fi deficiente în utilizare și greu de convertit către alte funcțiuni. Aceste construcții sunt posibil generatoare de „ruine moderne”, sau viitoare spații abandonate și neutilizabile.

AȘA DA: Prin fragmentarea volumului, dar fără a pierde din suprafața construită, se îmbunătățește vizibil impactul vizual asupra mediului, se asigură păstrarea specificului zonei.

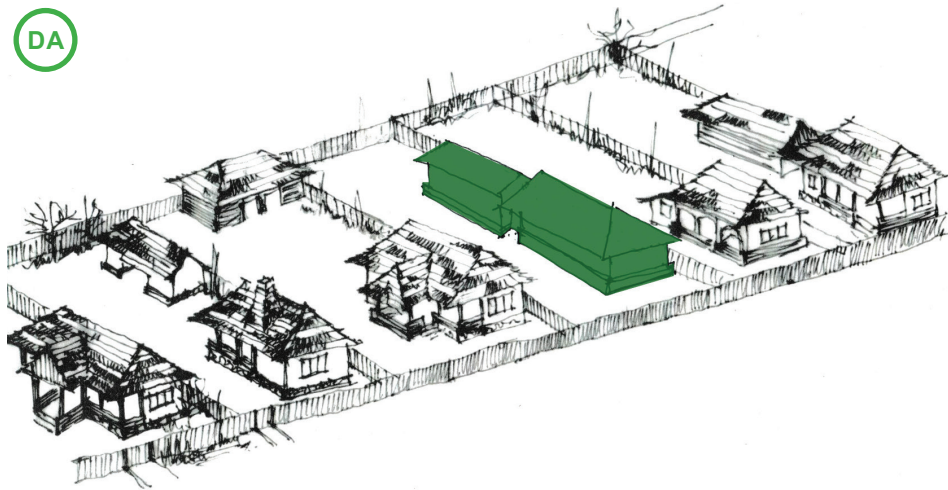
AȘA NU: Supradimensionarea unor laturi ale construcției o poate scoate din scara locului, cu impact negativ asupra peisajului cultural local.

SOLUTII VOLUMETRICE DE FRAGMENTARE A CONSTRUCȚIILOR CU GABARIT MARE, MONOVOLUM, CARE NU RESPECTĂ SPECIFICUL LOCAL.

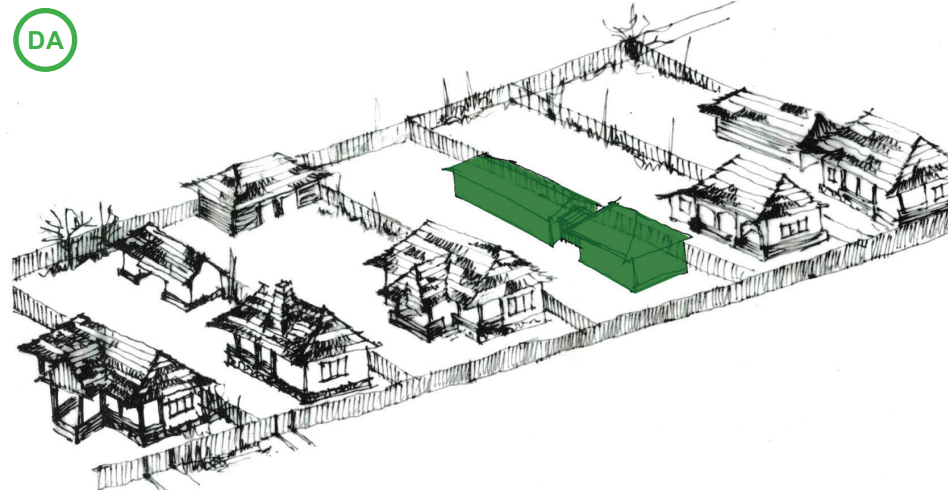

AȘA DA: Exemple de dezvoltare pavilionară a construcțiilor cu suprafață construită mare, care se încadrează în specificul local. Volumul respectă regimul de înălțime, aliniamentul, P.O.T.-ul și C.U.T.-ul, precum și așezarea construcțiilor pe lot în cadrul unei gospodării.

DA

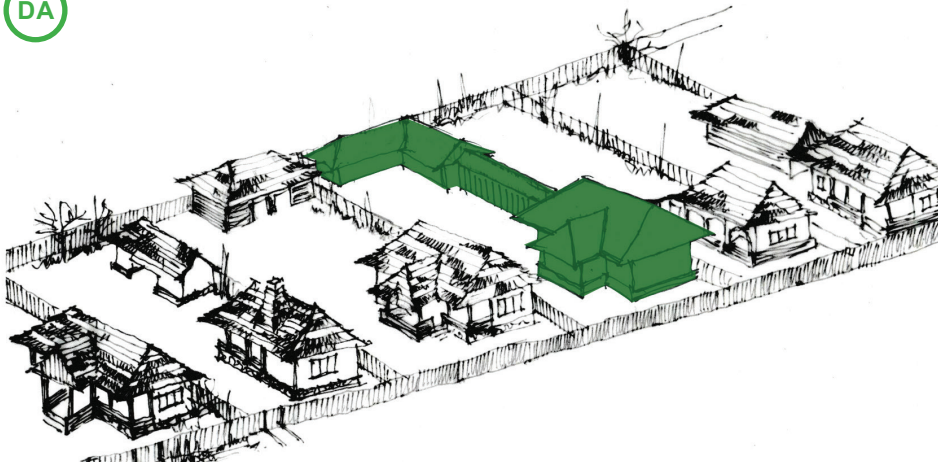

DA

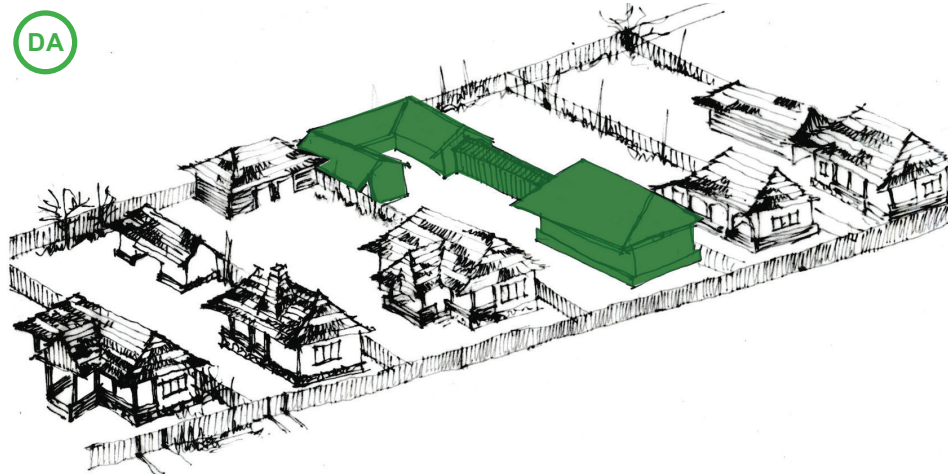

AȘA DA: Exemple de dezvoltare pavilionară a construcțiilor cu suprafață construită mare, care se încadrează în specificul local. Volumul respectă regimul de înălțime, aliniamentul, P.O.T.-ul și C.U.T.-ul, precum și așezarea construcțiilor pe lot în cadrul unei gospodării. Se recomandă să nu se închidă complet latura din spate a lotului.

DA

DA

AȘA DA: Sală de sport - construcție care prin imagine și volumetrie se poate încadra în spațiul rural și nu constituie o notă discordantă. Calitatea spațiului interior prin lumină, ventilații etc. este incontestabilă. Elemente tradiționale utilizate sau interpretate: volumetria simplă, prisma, ușa de hambar, streășina etc

AȘA DA: Centru comunitar – construcție ce poate îndeplini mai multe funcțiuni prin versatilitatea spațiilor și conformare. Construcția se încadrează în scara și volumetria de ansamblu a mediului rural, apelând la elemente constructive ce țin de volumetria construcțiilor anexe.

AȘA NU: Sală de sport - Construcție tip care nu respectă scara locului, și în care calitatea interioară a spațiului nu este valorificată. O construcție tip strict funcțională, în care alte aspecte nu sunt luate în considerare, este poziționată fără să aibă legătură cu contextul, indiferent dacă vorbim de mediu urban sau mediu rural. Scara, proporțiile și contextul sunt ignorate. NU există elemente volumetriche sau de detaliu care să facă legătura cu specificul local.

AȘA NU: Centru comunitar – construcție ce nu se încadrează în scara și contextul mediului rural, și nu înglobează niciunul dintre elementele caracteristice ale mediului construit. Construcție care prin conformare poartă adăpost săli / camere pentru activități preponderent de discuții, fără versatilitate interioară. Scara, proporțiile și contextul sunt ignorate.

4. INTERVENȚII ASUPRA CONSTRUCȚIILOR EXISTENTE

PRINCIPII GENERALE DE INTERVENȚIE - AMENAJĂRI, EXTINDERI, REFUNȚIONALIZĂRI

PREAMBUL

Intervențiile asupra construcțiilor existente se vor grupa în următoarele categorii:

- Amenajarea locuințelor;
- Refunționalizarea construcțiilor existente;
- Extinderea construcțiilor existente (extindere pe orizontală sau pe verticală);

Fondul construit existent, a cărui valoare culturală este deseori ignorată din necunoaștere, poate fi un element generator de valori culturale pentru întreaga comunitate sau chiar pentru zonă (extinsă).

Valorile la care trebuie să se facă referire sunt :

- **Valori estetice :** imagini, volumetrii de ansamblu, de obiect sau de detaliu, elemente decorative specifice pentru zonă; elemente de tehnică constructivă specifice locului , sau după caz chiar elemente cu caracter de unicitate și raritate;

- **Valori istorice :** componente memoriale, mărturii ale unor evenimente legate de anumite locuri sau clădiri etc;

- **Valori de vechime:** vechimea unui ansamblu, a unei construcții sau chiar a unor elemente de detaliu, corelate cu păstrarea autenticității și integrității acestora.

Pentru toate funcțiunile aflate în studiu, se recomandă păstrarea și refolosirea fondului construit existent: a conacelor, grajdurilor și anexelor, care să valorifice un fond construit valoros (de ex. problema culelor sau conacelor abandonate, nu neapărat listate monumente istorice), care păstrează de cele mai multe ori caracteristici sintetice ale arhitecturii tradiționale.

De asemenea, completarea zonelor intravilane va ajuta la reconstituirea imaginii unitare a localității, o imagine coerentă, completă.

Pentru toate funcțiunile aflate în studiu, se recomandă refolosirea

fondului construit existent: a conacelor, grajdurilor și anexelor, care să valorifice un fond construit valoros (de ex. problema culelor sau conacelor abandonate, nu neapărat listate monumente istorice), care păstrează de cele mai multe ori caracteristici sintetice ale arhitecturii tradiționale.

În cazul intervențiilor pe fondul construit existent, se va ține cont de păstrarea și valorificarea specificului local. Vatra satului, căile de acces principale, punctele principale de perspectivă / belvedere vor fi considerate zone cu grad ridicat de păstrare a caracterelor tradiționale, atât la nivel planimetric cât și volumetric. Extinderea planimetrică în cadrul zonelor enumerate anterior va ține cont, pe lângă specificul local, de morfologia și tipologia gospodăriilor tradiționale, precum și de modul în care acestea s-au dezvoltat în timp. În cazul în care din motive justificate este necesară demolarea construcției / construcțiilor aflate pe suprafața unui lot, noua construcție se va amplasa conform amprentei vechii clădiri, cu posibilitatea de extindere ținând cont de specificul local, de morfologia și tipologia amplasării pe lot și de modul în care tipul de gospodărie a evoluat în timp.

În aceeași măsură, folosirea construcțiilor existente, și mai cu seamă a construcțiilor abandonate sau aflate în stadiul de ruină (care de cele mai multe ori sunt amplasate în intravilanul localității), reduce ocuparea terenului cu construcții și favorizează păstrarea comasată a zonelor construite.

AȘA DA: Reconversia funcțională a unei ruine : pe lângă refolosirea unei construcții existente, rămasă ca un element cu valoare de reper în zonă, au fost reinterpretate elemente ce țin de arhitectura tradițională (aplicabil și în cazul construcțiilor tradiționale din zona Mehedinți: folosirea materialelor locale: piatră, lemn; utilizarea streșinilor cu rol de control solar - în zona studiată specificul cere ca acestea să fie mai ample). **Exemplul este ilustrativ pentru a evidenția posibilitățile de intervenție asupra unui fond construit existent, adesea considerat inutil.**

Possibilități de încadrare funcțională a conversiilor / extinderilor în cadrul gospodăriilor existente: (lista este exemplificativă, însă nu restrictivă):

LOCUIȚE EXISTENTE (conversie existent, și/sau extindere):

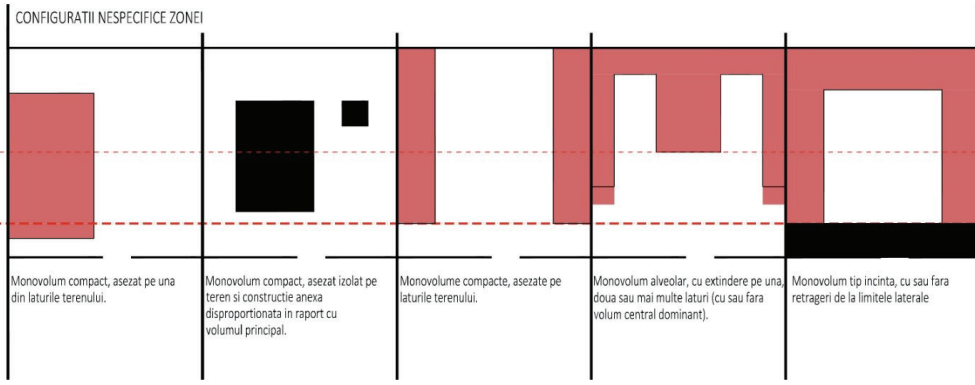
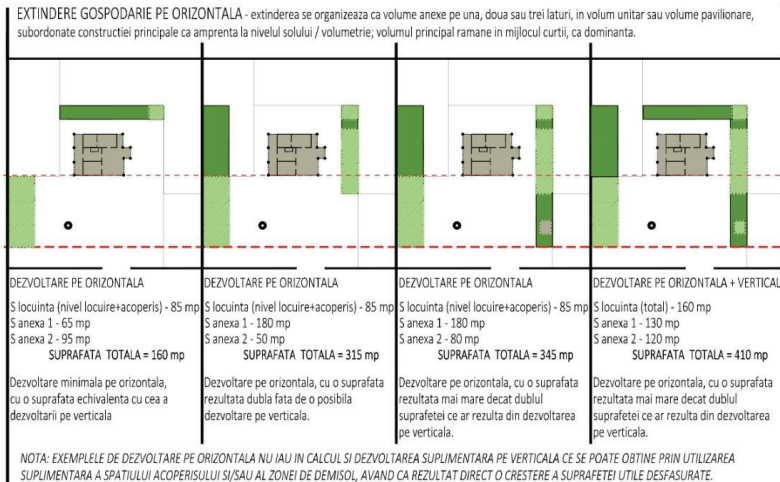
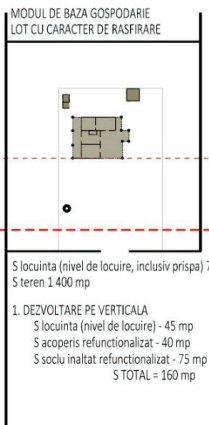
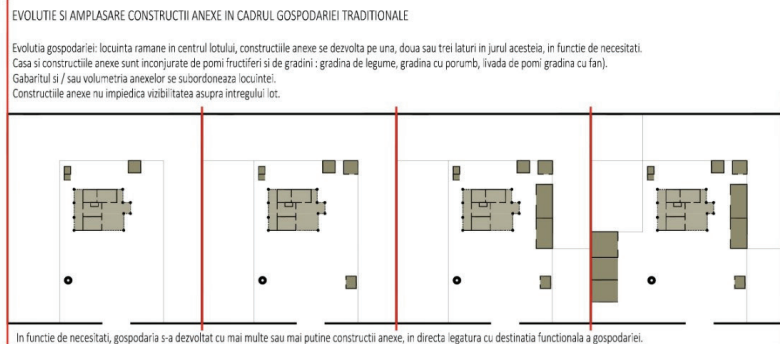
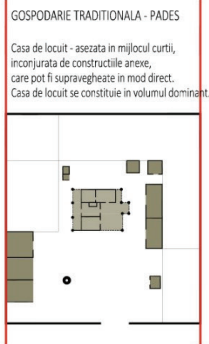
- cabinet sanitar – veterinar; farmacie veterinară; cabinet medic (medic de familie, stomatologie, medic specialist etc); farmacie umană; creșă; grădiniță; after-school; birouri (consultanță, juridic, contabilitate, audit, construcții etc); atelier meșteșuguri (tors, țesut, pielărie etc);

CONACE, POIATE, CĂSOAIE, ȘOPRURI, GRAJDURI DE ANIMALE (conversie existent, și/sau extindere):

- cabinet sanitar – veterinar; farmacie veterinară; cabinet medic (medic de familie, stomatologie, medic specialist etc); farmacie umană; centre recuperare fizică copii / adulți; centre de îngrijire / cămine pentru copii și persoane în varstă; dispensar; creșă; grădiniță; after-school; birouri (consultanță, juridic, contabilitate, audit, construcții etc); servicii (asistență social, cantina, orfelinat etc); atelier meșteșuguri (fabricare textile, îmbrăcăminte, dulgherie, tâmplărie, olărit, pielărie, dogărie, pietrărie etc);

GOSPODARIILE COMPLEXE – soluție pavilionară, (conversie existent, și/sau extindere):

- centre de îngrijire / cămine pentru copii și persoane în varstă; centre de recuperare fizică copii și adulți; cămine și centre de îngrijire pentru persoane cu dizabilități; creșe, grădinițe și after-school; școli profesionale; activități meșteșugărești diverse; servicii asistență socială; vinării; hale de dimensiuni mici și medii.

Modalitățile de extindere se pot realiza:

- În cadrul aceleiași construcții, prin funcționalizarea spațiilor neutilizate (ex: spațiul acoperișului, demisolul etc)
- În continuarea volumului / volumelor existente, la aceeași înălțime și cu aceeași formă de acoperiș;
- Prin reconversia și extinderea anexelor: conace, poiate, căsoaie, șopruri.
- Ca volum / volume noi, similare ca formă și proporție cu existentul, și legate de volumul existent prin diverse spații de articulare, sub formă pavilionară.

RECOMANDĂRI

- Se va evita comasarea sau divizarea parcelelor, ținându-se cont de caracteristicile parcelarului istoric păstrat. Modificarea (comasarea sau divizarea) acestuia este permisă dacă nu se schimbă / alterează imaginea la nivelul spațiului public.
- Conversia funcțională și volumetrică se va realiza cu păstrarea specificului local și integrarea construcției și extinderilor în ansamblul organizării gospodăriei.
- Amplasarea construcțiilor pe lot se va face cu păstrarea organizării și ierarhizării specifice pe parcelă a construcțiilor, asigurându-se coerența ansamblului și integrarea volumelor în imaginea generală percepută de la nivelul străzii.
- Pentru menținerea sau refacerea identității spațiului tipic rural, este importantă preluarea și evidențierea relației și dialogului dintre zonele unei gospodării, accesele, traseele, articulațiile, gabaritele, orientarea construcțiilor unele față de celelalte și față de drum, ca și limbajul arhitectural echilibrat, volumetria discretă.
- Intervențiile nu se vor evidenția ca elemente dominante vizibile din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local.

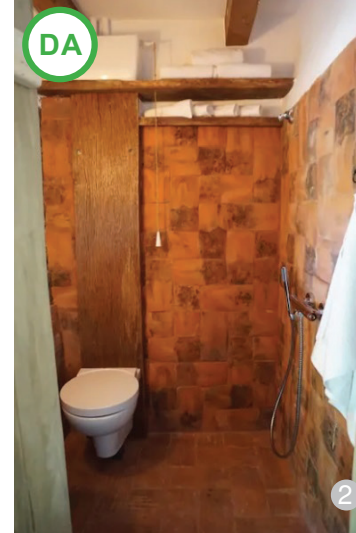
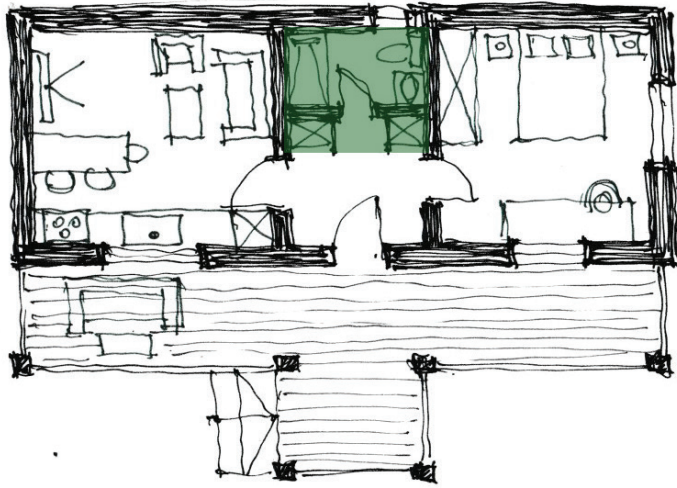
4.1. AMENAJAREA LOCUINȚELOR

4.1.1. Amenajarea spațiilor existente în cadrul aceluiași volum și suprafață construită

AȘA DA: amenajarea spațiului îngust de intrare prin realizarea unui grup sanitar cu wc, lavoar și duș, și păstrarea unui spațiu minimal de depozitare - dulapuri pentru haine. Acest tip de amenajare se poate aplica tuturor tipologiilor de locuințe tradiționale (plan simplu, plan în forma literei L etc). Se poate amenaja astfel o locuință minimală, un spațiu de cazare, o locuință de vacanță.

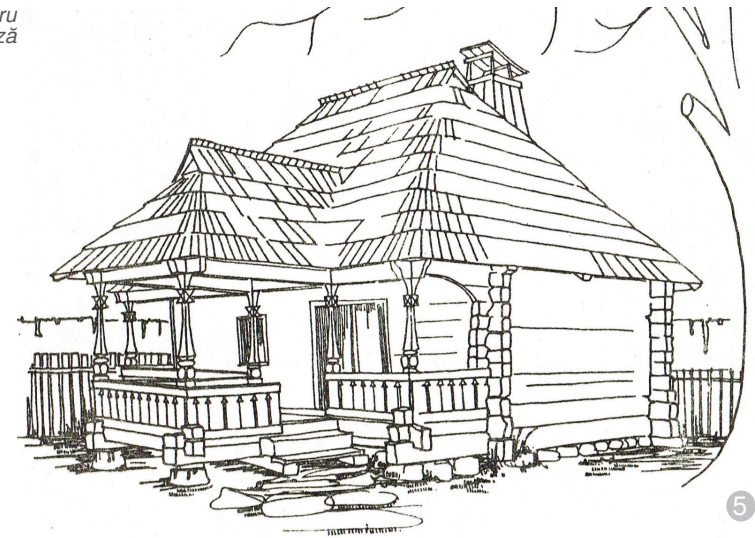
AȘA DA: Variante de amenajare a spațiului grupului sanitar.

39

AȘA DA: Volumetrie sugestivă pentru tipul de construcție în care se încadrează aceste tipuri de intervenții.

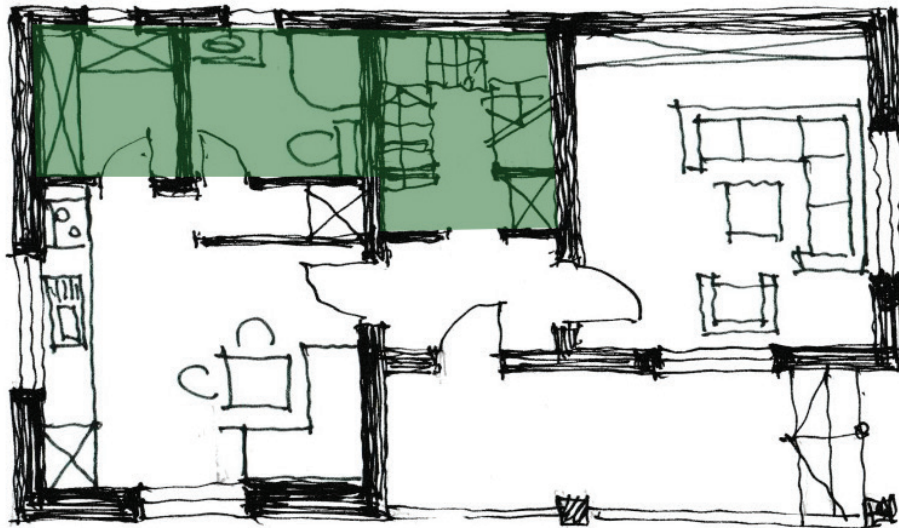
AȘA DA: Pivnițele pot fi transformate foarte ușor în spații de locuit utile: crame, bucătării, băi, dormitoare, camere de zi etc. Mobilierul tradițional poate fi foarte bine combinat cu mobilierul contemporan. La interior, pentru ușurința acesului, se poate instala o scară care să comunice fie cu spațiul central fie cu camera de zi, din lemn sau metal.

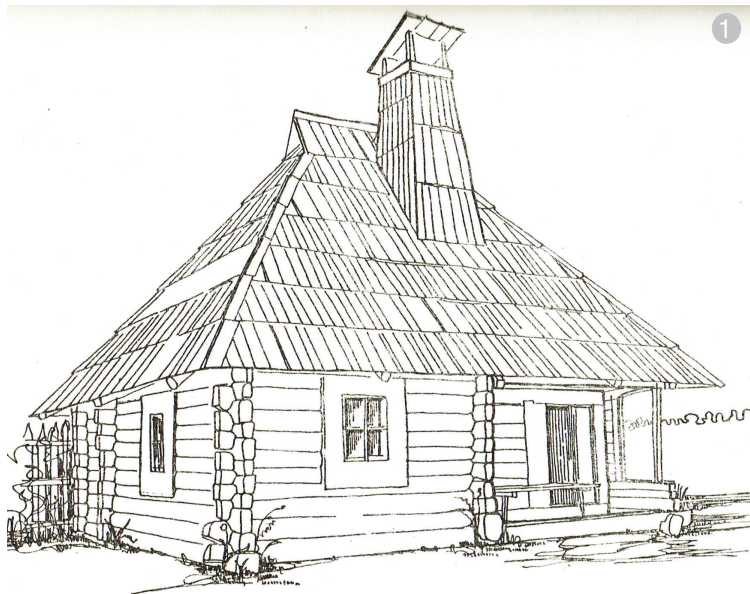
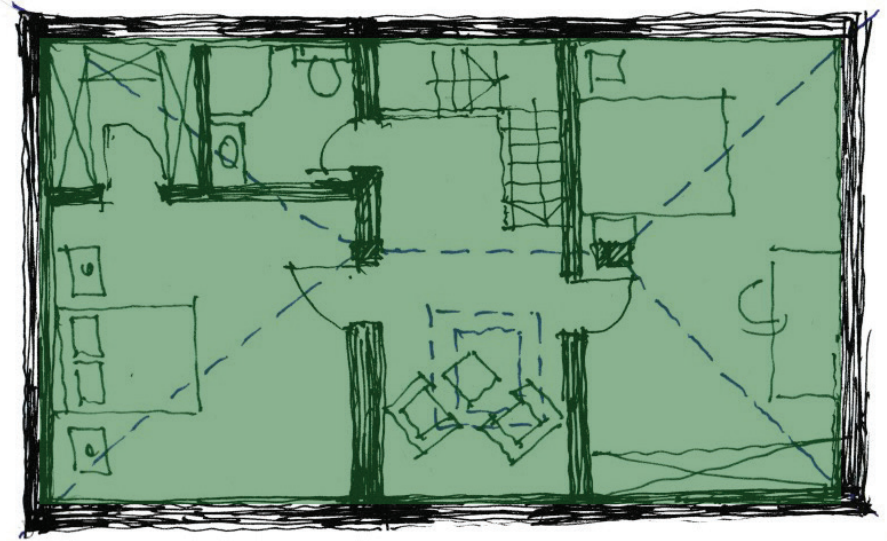
4.1.2. Amenajarea spațiilor existente în cadrul aceluiași volum, cu extinderea suprafeței construite

AȘA DA: Amenajarea scării de acces către mansardă în zona de intrare, cu păstrarea unui spațiu generos de depozitare sub aceasta. De asemenea, în camera mare poate fi amenajată o bucatărie generoasă cu cămară și spațiu de acces către grupul sanitar. În cea de-a doua cameră poate fi amenajată zona de zi, care poate căpăta acces direct către prispă. La nivelul mansardei pot fi amenajate dormitoare generoase, cu baie și eventual spațiu suplimentar pentru dressing.

PLAN AMENAJARE PARTER

PLAN AMENAJARE ETAJ

AȘA DA: Volumetrie sugestivă pentru tipul de construcție în care se încadrează aceste tipuri de intervenții. Extinderea spațiului este și mai utilă o dată cu existența pivnițelor care de asemenea pot fi funcționalizate.

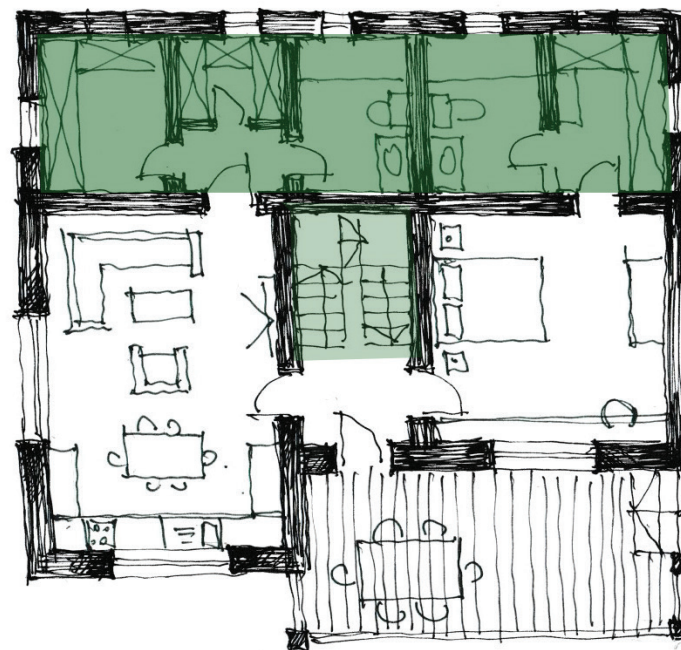
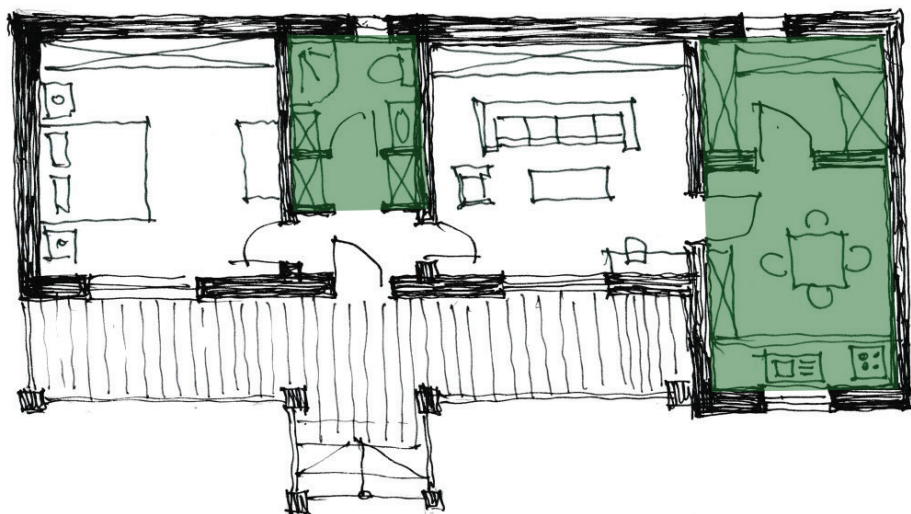
AȘA DA: Intervenții „moderne” într-un interior existent, construcție tradițională. În funcție de fiecare beneficiar, este posibilă deschiderea spațiului pe înălțime și la nivelul podului, cumplierderea unei suprafețe utile.

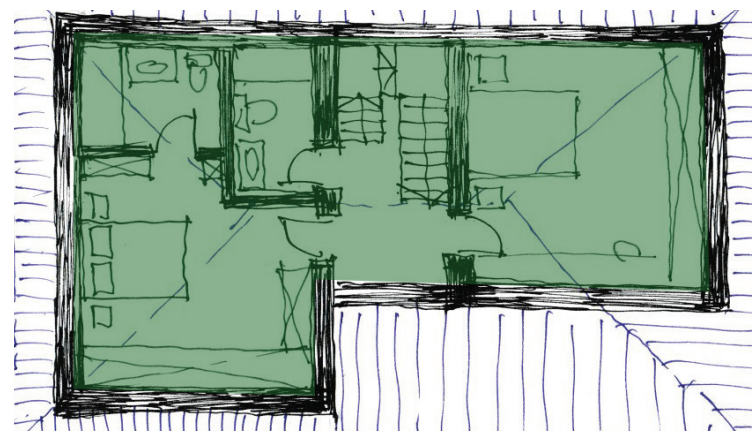
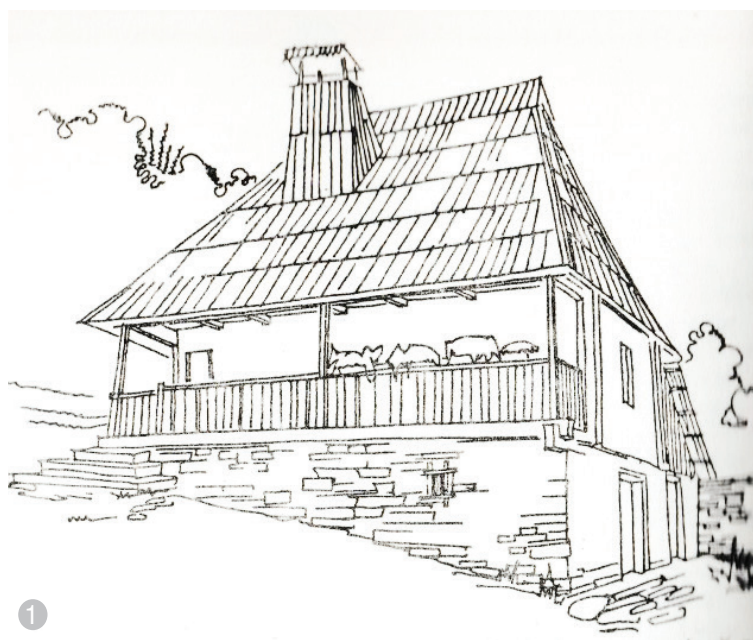
4.1.3. Amenajarea spațiilor existente prin extinderea volumului de bază, cu extinderea suprafeței construite

AȘA DA: amenajarea spațiului îngust de intrare prin realizarea unui grup sanitar cu wc, lavoar și duș, și păstrarea unui spațiu minimal de depozitare - dulapuri pentru haine. De asemenea, construcția se poate extinde pe latura scurtă, în poiată, cu un spațiu de bucătărie / cămară. Se poate amenaja astfel o locuință generoasă cu un singur dormitor, un spațiu de cazare, o locuință de vacanță etc. Exemplul pornește de la tipologia de casă simplă.

AȘA DA: amenajarea spațiului îngust de intrare prin realizarea scării de acces către nivelul superior. De asemenea, construcția se poate extinde pe latura lungă, în poiată, care să adăpostească cămară, dressing, grupuri sanitare și diverse depozitări.

AȘA DA: Volumetrie sugestivă pentru tipul de construcție în care se încadrează aceste tipuri de intervenții. Realizarea construcției în poiată se poate realiza indiferent de regimul de înălțime al construcției, pentru construcțiile înalte existând și varianta realizării acestei extinderi pe mai multe niveluri.

AȘA DA: Variante de tratare a extinderilor în polată, pe latura lungă sau pe latura scurtă, pentru mărirea spațiului funcțional al imobilelor.

4.2. REFUNȚIONALIZAREA CONSTRUCȚIILOR EXISTENTE

Construcțiile anexe adesea pot capata alte funcțiuni față de locuința, fiind ușor de remodelat și compartimentat, prin prisma dimensiunilor interioare libere, generoase.

Separarea funcțională de casa principală, precum și accesele diferite pot da naștere unor mici activități economice menite să crească nivelul de trai al proprietarului, activitatea economică la nivelul satului dar și creșterea nivelului de trai al întregii comunități.

Refunționalizarea clădirilor, care de cele mai multe ori sunt în stare avansată de degradare, abandonate, aflate de regulă în vatra satului (deci într-o poziție centrală și avantajoasă din punct de vedere economic), creează importante beneficii (economii) din punct de vedere financiar, valorifică imaginea de ansamblu a vetrei satului și creează o imagine unitară, atât de căutată în domeniul turistic.

AȘA DA: Conversia unui grajd de cărămidă

AȘA DA: Conversia unui grajd de cărămidă

AȘA DA: Construcțiile agricole (în orice formă se prezintă), pot fi transformate, extinse, cu elemente și volumetrii care să amintească sau să interpreteze elemente de arhitectură tradițională, locală : folosirea de materiale locale precum lemnul sau piatra; folosirea unor volumetrii locale sau apropiate de cele locale (ex:folosirea volumetriilor apropiate de cele ale construcțiilor anexe); realizarea unor spații acoperite exterioare, care să interpreteze ideea de prispă etc.

AȘA DA: Silozurile de cereale sunt adesea elemente care fac parte din peisajul rural. Conversia unor astfel de silozuri în locuințe, centre de informare, spații neconvenționale, spații multifuncționale generatoare de resurse pentru comunitate sau pentru o persoană privată reprezintă un câștig și un posibil element de unicitate, capabil să atragă în timp resurse. Astfel de construcții, reutilizate, nu se mai transformă în spații pierdute, insalubre și costisitoare.

4.3. EXTINDEREA CONSTRUCȚIILOR EXISTENTE

AMPLASAREA CONSTRUCȚIILOR PE LOT - RELAȚIA DINTRE VOLUMUL EXISTENT ȘI INTERVENȚIA NOUĂ

Amplasarea pe lot trebuie să respecte coerența de ansamblu în care se integrează și se va face conform specificului localității, în funcție de accesibilitate, panta terenului, orientare, însorire, curenți de aer, prezența unui curs de apă, alinieri, fronturi, retrageri de la stradă/uliță, număr de clădiri amplasate pe lot și distanțele dintre acestea (ierarhizare).

Modul de amplasare a construcțiilor pe lot va avea la bază reglementările P.U.G., codul civil, normativele și legislația în vigoare (la data întocmirii și implementării proiectului) privitoare la distanța minimă dintre construcții, însorire, siguranță și stabilitate, siguranță la foc. În cazul zonelor construite compact, construcțiile se vor alinia cu existentul.

În funcție de gabaritul construcțiilor rezultate ulterior extinderilor, se vor urmări suplimentar recomandările din Capitolul 3 - Amplasarea construcțiilor.

Pentru intervențiile pe construcții existente (reconversie și/sau extindere), conversia funcțională și volumetrică se va realiza cu păstrarea specificului local și integrarea construcției și a extinderilor în ansamblul organizării gospodăriei.

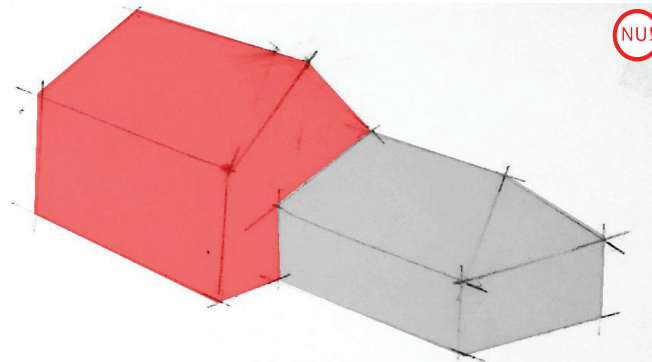
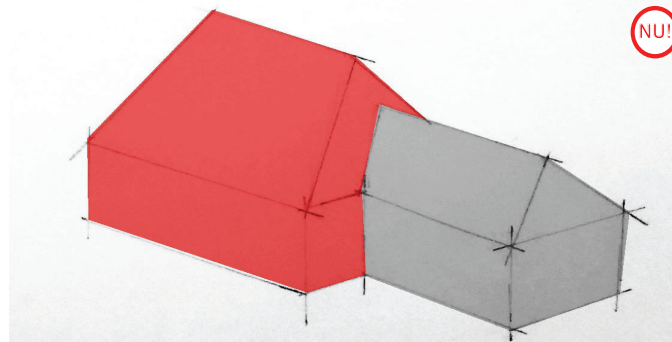
Se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze concordanța cu așezarea tradițională a construcțiilor pe loturi în zonă.

ELEMENTE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FI CONSERVATE:

- păstrarea construcției principale dominante ca volumetrie, plastică exterioară și amplasare în cadrul lotului;
- retragerea construcțiilor de la stradă și păstrarea grădinii de flori (pomi fructiferi, vii) din fața curții;

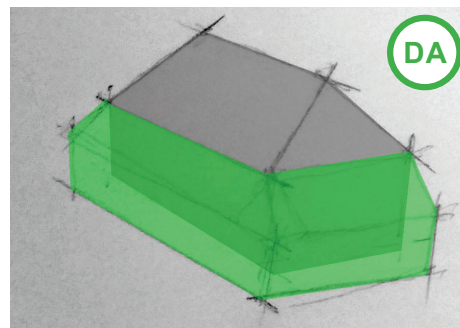
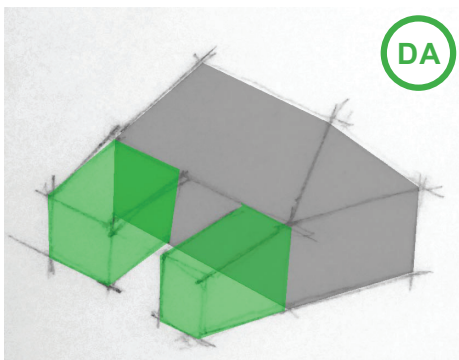
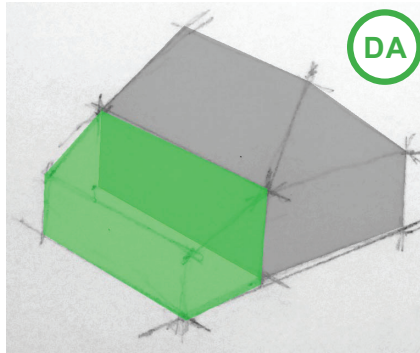
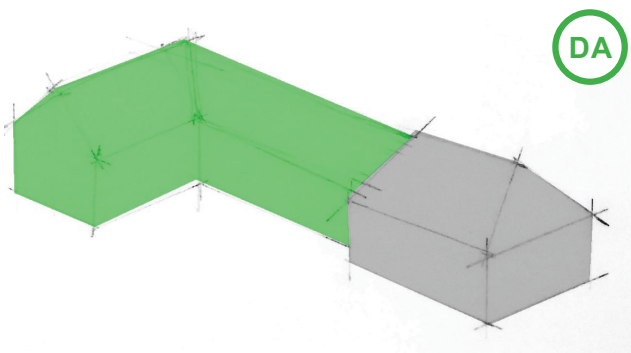
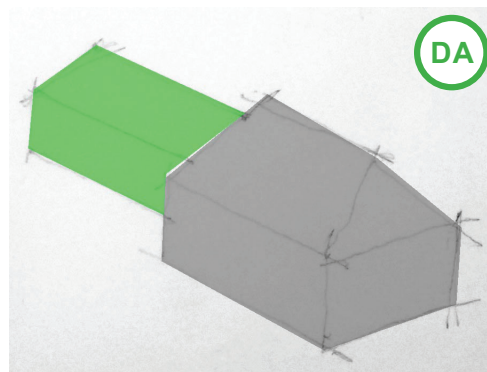
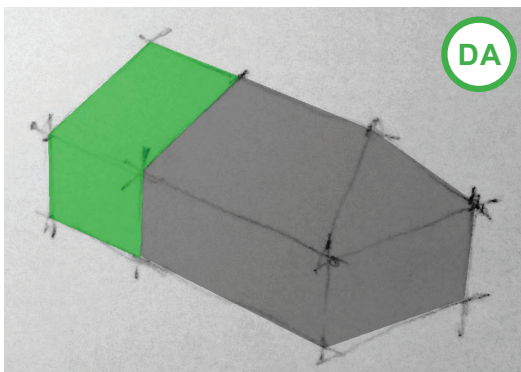
ASA NU: Extinderea nu se va constitui într-un element dominant al ansamblului curții, nu va depăși gabaritul construcției principale pe înălțime.

Elementul/elementele valoroase (cu valoare de vechime, valoare identitară sau orice alte valori culturale recunoscute) nu se recomandă a fi minimizezate prin utilizarea unor volume agabaritice, care "parazitează" elementul principal. Este de dorit ca între cele două părți ale construcției să existe volume de articulare, care să contribuie la îmbinarea armonioasă dintre acestea. În aceeași măsură, o astfel de abordare (pavilionară) va contribui la o mai bună integrare a volumelor în specificul local (formă, gabarit etc).

POSSIBILITĂȚI DE REALIZARE A EXTINDERILOR VOLUMETRICE PENTRU CONSTRUCȚIILE EXISTENTE

Volumele ce reprezintă extinderile este de dorit să se constituie în elemente care să se integreze tipovolumetric în specificul și volumetria existente în context.

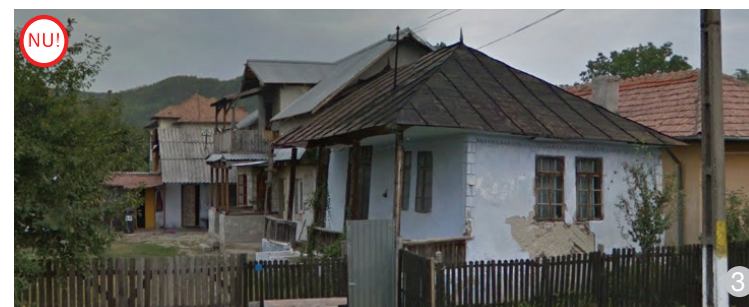
AȘA NU: Variante nefericite de realizare a extinderilor în raport cu construcțiile tradiționale existente.

AȘA NU: Extindere care creează un monovolum cu un gabarit care nu se încadrează în specificul local, și care nu respectă retragerile și amplasarea specifică pe lot existente în zonă.

AȘA NU: Extindere care se intersectează în mod nefericit cu construcția principală, care diminuează valoarea estetică a construcției (anulează funcția volumetrică a foisorului ca element caracteristic local).

AȘA NU: Construcție nouă adosată celei existente, cu intersecții care creează probleme funcționale (ex: acumularea zăpezii și apei în zona de acoperiș, creșterea riscului de infiltrații etc). Cele două construcții nu comunică, ci creează impresia a două case diferite lipite una de cealaltă, cea nouă preluând funcțiunea celei vechi și prin aceasta inactivând construcția existentă.

AȘA DA: Variante de extinderi și reconversii funcționale ale construcțiilor existente.

AȘA DA: Extindere care se subordonează volumului inițial. Diferențierea materialelor de alcătuire favorizează existența unui dialog între cele două volume (extinderea este similară volumetric bucătăriilor de vară dezvoltate pe una dintre laturile construcției principale în zona Mehedintiului.). **Este de dorit ca în realizarea extinderilor, să nu se uite rolul foarte important de control solar al streașinilor pentru climatul local din zona Mehedintiului.**

AȘA DA: Extindere care se subordonează volumetric construcției principale, păstrează liniile caracteristice ale acesteia, realizează o diferențiere corectă la nivelul finisajului, păstrând caracteristicile volumetrice ale construcției originale.

AȘA DA: Extindere care se subordonează volumului inițial. Extinderea este similară volumetric bucătăriilor de vară dezvoltate pe una dintre laturile construcției principale în zona Mehedintiului. **Este de dorit ca în realizarea extinderilor, să nu se uite rolul foarte important de control solar al streașinilor pentru climatul local din zona Mehedintiului.**

AȘA DA: Construcțiile se constituie în elemente pavilionare, care creează o incintă ce interpretează spațiul interior al unei gospodării (în exemplu – tip de gospodărie pe trei laturi). Elementele nou constituite sunt similare tipologic și din punctul de vedere al materialelor folosite cu volumele originale. Elementele de contemporaneitate sunt discrete și se încadrează în context prin materialele folosite și formele reinterpretate.

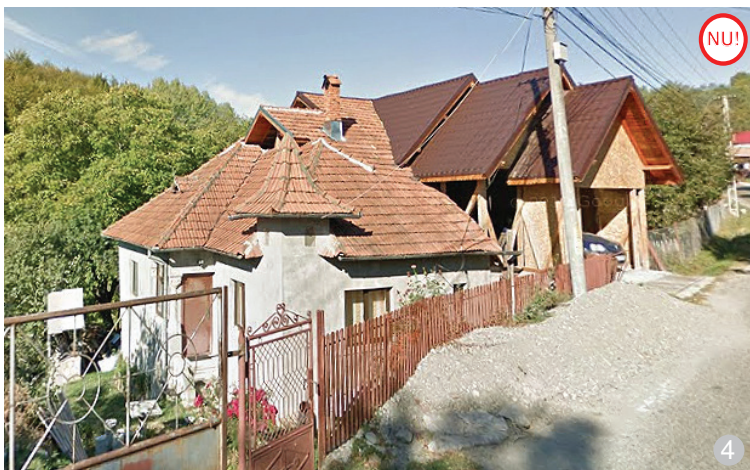
AŞA DA: Volumele noi, independente sau adosate construcţiei originale, se subordonează estetic şi volumetric construcţiei principale. Utilizarea de spaţii vitrate ajută la deschiderea şi luminarea interioarelor. Deschiderea spaţiilor vitrate reprezintă o reinterpretare a ideii de foisor / prispă parţială. La nivelul acoperişului nu se creează puncte care să favorizeze apariţia infiltraţiilor. Trebuie ținut cont întotdeauna, suplimentar, de condițiile climatice în care aceste volume se integrează (**pentru zona Argeşului, este de dorit să existe streaşini ample care să asigure controlul solar, cu precădere pentru spațiile vitrate ample**).

AŞA NU: Variantă nefericită de realizare a extinderilor în raport cu construcțiile tradiționale existente.

AŞA DA: Extinderea construcţiei existente printr-un volum nou, ce se subordonează volumului principal. Elementele vitrate ajută la deschiderea spaţiului interior. **Pentru zona Mehedinți, raportat la condițiile climatice, este de dorit realizarea unor streaşini mai ample, care să asigure controlul solar.**

AŞA DA: Extinderea volumetrică, cu materiale compatibile, sub forma unei anexe gospodăreşti alipite volumului principal al casei

Amplasarea construcțiilor pe lot

ARTICULAREA ÎNTRE VOLUMELE EXISTENTE ȘI EXTINDERI.

Peisajul natural reprezintă unul din atributele fundamentale ale mediului rural. Se recomandă ca intervențiile noi să se realizeze într-o manieră neagresivă, care să comunice și să se camufleze în mediul natural.

VARIANTE DE REALIZARE A ARTICULAȚIILOR VOLUMETRICE ÎNTRE CONSTRUCȚIA NOUĂ ȘI CONSTRUCȚIA VECHĂ

AȘA DA: Elementul de articulație se distinge la nivel de finisaj față de construcțiile existente, și se subordonează dimensional acestuia. Posibilitatea păstrării spațiului deschis contribuie la conservarea contextului tradițional : existența spațiului deschis acoperit, care interpretează ideea foisorului și a prispei.

AȘA DA: Articulația dintre volumele existente se realizează cu o construcție care păstrează ideea de transparență, se distinge clar de existent prin finisajele utilizate, și se subordonează dimensional construcțiilor existente.

AȘA DA: Extinderile / elementele constructive noi se disting la nivelul finisajelor de construcțiile și alcătuirile existente, iar din punct de vedere dimensional se subordonează acestora.

AȘA DA: Elementul de articulație se distinge la nivel de finisaj față de construcțiile existente, și se subordonează dimensional acestuia. Posibilitatea păstrării spațiului deschis contribuie la păstrarea contextului tradițional : existența spațiului deschis acoperit, care interpretează ideea foisorului și a prispei.

AȘA DA: Realizarea unor elemente de articulare clar distincte din punctul de vedere al finisajelor și subordonate din punct de vedere dimensional volumelor existente, contribuie la păstrarea scării spațiale și a ideii de gospodărie tradițională (alcătuită din elemente pavilionare). În același timp, se obține o mărire semnificativă a spațiului utilizat și o funcționalitate crescută a acestuia, care să corespundă cerințelor de utilizare actuale.

5. ELEMENTELE DE CONSTRUCȚIE

În prezent, materialele moderne de proastă calitate și efectele modernizării prost înțelese, au un efect negativ asupra mediului și asupra ambianței rurale, spre exemplu:

- **tencuielile interioare și exterioare realizate tradițional pe rețea de șipci din lemn și mortar pe bază de nisip și var** au fost înlocuite cu tencuieli uscate - plăcile de gips-carton, utilizate la exterior și interior;

- **pardoselile din lemn natural (de tip dușumea, parchet din lemn, etc.)** au fost înlocuite cu parchetul laminat, care este un material de sinteză, neecologic, și impermeabil la vapori;

- **finisajele exterioare și interioare pe bază de var ale pereților și tavanelor** au fost înlocuite aproape în totalitate cu materiale de sinteză de tipul vopselelor lavabile sau pe bază de ulei, pierzându-se o sursă importantă de sănătate pentru locatari, finisajele realizate cu var având efect debactericid, agent de combatere a efectelor de acumulare apei în pereți, regulator de umiditate, de combatere a mușegaiurilor;

- **izolațiile termice la tavane, poduri, pardoseli realizate cu materiale tradiționale, ecologice**, au fost înlocuite cu materiale de sinteză sau cu compuși de sinteză, eficienți din punct de vedere termic, dar care nu mai au calități generatoare de condiții de viață sănătoasă. La casele existente, cu pereții din bărne de lemn, se utilizează frecvent în ultima vreme ca material de izolație termică polistirenul expandat, care alterează calitățile eco-durabile ale construcției.

Caracteristicile definitorii complexe, fizico-chimice, relevante pentru utilizarea în construcții a materialelor naturale locale în România:

Materialele naturale, fie de natură minerală (anorganice) sau organice (de origine vegetală sau animală), au caracteristici comune deosebit de importante, care le fac net superioare din punct de vedere ecologic și al durabilității, în raport cu materialele de sinteză folosite la izolații.

Astfel, materialele naturale, provenind și formându-se în mediul natural, sunt deosebit de rezistente la acțiunea radiației solare și în special a componentelor UVA-UVB, care produc degradări rapide oricărui material de sinteză (PVC, polistiren, poliuretan, rășini de aglomerare, compuși ai varurilor și vopselelor sintetice, etc). În mod identic, materialele naturale au o mai bună durabilitate și comportare sub acțiunea factorilor climatici ciclici, temperatură - umiditate - gelivitate, sau a acțiunilor rezultate din seism, incendiu, accidente climatice¹.

¹ Dr. ing. Constantin Miron, Materiale neconvenționale locale pentru energie sustenabilă - INCD URBAN INCERC Iași - pg.53-55

AȘA DA: Casă cu structură de lemn și pereți din amestec de cânepă cu var - denumirea materialului este Hempcrete (Hemp-Lime) - sursa imaginii este - <http://thelaststraw.org/building-with-hempcrete-part-1/>

AȘA DA: Casă cu structură din panouri de lemn lamelar încleiat - denumirea materialului este CLT (Cross laminated - timber) - sursa imaginii - <http://www.hughstrange.com>

AȘA DA: Casă cu structură din lemn și pereți din baloți de paie sau pereți din blocuri de argilă amestecată cu paie.

Material local	Componența calității vieții care este resimțită pozitiv datorită utilizării materialului
Piatra	Stabilitate termică, izolare acustică
Agregate naturale	Stabilitate termică, izolare acustică
Argila	Confort higrotermic, regulator de umiditate a aerului, stabilitate termică, izolare acustică
Varul natural stins (hidraulic)	Purificare și dezinfectare a aerului, efect bactericid, depoluare prin absorbția CO2
Lemn de foioase	Stabilitate termică, regulator de umiditate
Lemn de rășinoase	Stabilitate termică, regulator de umiditate
Fibre din lemn, fibre celulozice	Confort termic, regulator de umiditate
Baloți de paie, deșeuri vegetale	Confort termic, regulator de umiditate
Cânepă	Confort termic, regulator de umiditate
Stuf	Confort termic, regulator de umiditate
Lâna de oaie	Confort termic, regulator de umiditate
Vata bazaltică	Confort termic, siguranță la foc, izolare acustică
Amestecurile de cânepă, lână și var	Confort termic, regulator de umiditate, siguranță la foc, purificare și dezinfectare a aerului, efect bactericid, depoluare prin absorbția CO2, izolare acustică
Amestecurile de paie, fibre lemnoase, fibre de lână, cânepă, cu argilă (chirpici), var stins pastă	Confort higrotermic, regulator de umiditate a aerului, stabilitate termică, izolare acustică, siguranță la foc, purificare și dezinfectare a aerului, efect bactericid, depoluare prin absorbția CO2

ELEMENTELE DE CONSTRUCȚIE

5.1 ACOPERIȘUL

Analiza și recomandările privitoare la acoperiș evaluează următoarele componente ale sale: formă și volumetrie, șarpantă (tipuri de structură – materiale utilizate și tratamente), învelitoare (materiale utilizate și culori), marcarea posibilelor probleme ce pot apărea la comportamentul în timp.

Recomandările se grupează pe trei categorii:

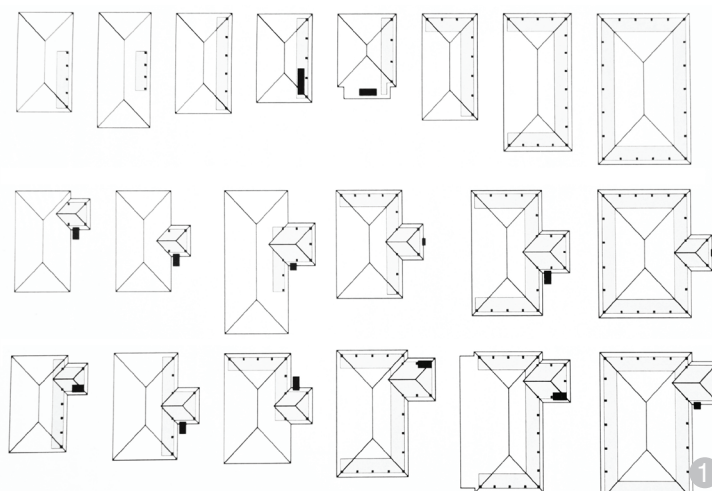
a. Construcții cu gabarit mic (<120 mp), construcții cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții cu gabarit mare (peste 250 mp), dispuse în sistem pavilionar.

b. Construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum.

c. Intervenții pe construcții existente (gabariat mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum).

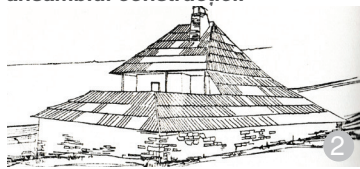
5.1.1. SPECIFICUL LOCAL

Acoperișul tradițional este în două ape, având uneori o teșitură la nivelul pinionului și cu pantă corespunzătoare reliefului în care se află (pantă înaltă sau pantă medie). Se pot întâlni și acoperiri în două ape, dar mai rar și cu precădere pentru construcțiile anexe. Materialele tradiționale utilizate la învelitoare sunt în mod preponderent șita, șindrila, și țigla (mai nou, din considerente economice, acestea au fost înlocuite cu tablă sau materiale de slabă calitate, care însă nu se încadrează în specificul local).

Acoperișuri în 4 ape cu/ fără foisor – construcție locuință tradițională
 RELAȚIA ACOPERIȘ / FOIȘOR / PRISPĂ / SCARĂ
 Foisorul reprezintă un volum distinct, cu acoperire distinctă în ansamblu, însă subordonată acoperișului principal, indiferent de poziția acestuia în ansamblul construcției.

Exemple de acoperișuri tradiționale, coșuri de fum, acoperiri de foisoare

Coșul de fum

Coșul de obicei foarte înalt dă o notă aparte casei mehedințene. Coșul este construit în formă de trunchi de piramidă, pătratul de la bază având latura de circa 1,50m, iar cel de la partea superioară micșorându-se până la a avea latura de 0,80 m, deci aproape la jumătate. Cele două rame, de sus și de jos, sunt făcute din „chingii” de gorun și legate solid prin patru stâlpi tot de gorun, așezați la colțurile celor două pătrate. Stâlpii sunt înalți între trei și patru metri, după cum este de înalt acoperișul.¹

Tinda / Prispa

Toate casele sunt prevăzute cu tindă, plasată pe latura din față, uneori și în lateral, cu funcții utilitare și estetice. Uneori, tinda apare în combinație cu balconul. O personalitate deosebită conferă casei din zonă tinda parțială, plasată în fața intrării precum și planul cu cot, realizat prin supradimensionarea încăperii de locuit care se dezvoltă spre fațadă¹.

Casa cu pridvor de-a lungul întregii fațade coexistă casei cu prispă parțială, atât în zonele de podiș cât și la câmp. În zona de podiș există și tipul de pridvor continuu

Toate materialele care alcătuiesc acoperișul au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție îi pot asigura o durată mai mare de viață, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor

5.1.2. FORMĂ ȘI VOLUMETRIE - RECOMANDĂRI CONSTRUCȚII NOI

Analiza și recomandările privitoare la acoperiș evaluează următoarele componente ale sale: formă și volumetrie, șarpantă (tipuri de structură – materiale utilizate și tratamente), învelitoare (materiale utilizate și culori), marcarea posibilelor probleme ce pot apărea la comportamentul în timp.

Se recomandă păstrarea specificului și a caracterelor generale valoroase ale zonei, în special pentru construcțiile și amenajările amplasate în vatra satului.

CARACTERE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FI LUATE ÎN CONSIDERARE:

- volumetrie simplă, care să corespundă cu volumul construcției;
- folosirea culorilor natural și a culorilor desaturate pentru acoperiș;
- utilizarea spațiului interior al șarpantei ca spațiu funcțional.

Recomandările se grupează pe trei categorii:

a. Construcții cu gabarit mic (<120 mp), construcții cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții cu gabarit mare (peste 250 mp), dispuse în sistem pavilionar.

b. Construcții cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum.

c. Intervenții pe construcții existente (gabazit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum).

Toate materialele care alcătuiesc acoperișul au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale preferabil naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în exploatare, îi pot asigura o durată mai mare de viață. Este necesară o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp de tip monovolum)

Acoperișurile care nu se încadrează în specificul local, indiferent de funcțiunea clădirilor din care fac parte, se recomandă să nu se evidențieze ca accente volumetrice în apropierea intersecțiilor sau în zonele în care Regulamentele Locale de Urbanism permit existența acestor accente.

Acoperișul se recomandă să fie cât mai simplu (atât din motive constructive cât și pentru asigurarea etanșeității și minimizarea pierderilor termice și a spațiilor inutilizabile), cu streșinile și coamele orizontale.

Nu se recomandă folosirea de forme și unghiuri provenite din alte zone, care nu sunt adaptate regimului climatic al localității, teșiri nejustificate ale pantelor și oricare alte forme nespecifice.

Se recomandă păstrarea streșinilor. Dacă acestea există, se recomandă să fie cât mai largi (80-150 cm). Streșinile vor asigura atât control solar cât și protecție împotriva intemperiilor, diminuând afectarea fațadelor de către factorii climatici (ploi, vânturi etc).

ACOPERIȘURI ÎNIERBATE

Acoperișurile înierbate, plane sau înclinate, pot constitui o soluție viabilă pentru integrarea în peisajul natural, în cazul construcțiilor amplasate pe terenurile în pantă. Soluțiile de acoperiș verde vor contribui la diminuarea disconfortului termic pe timpul verii, reducând suprafețele radiante și crescând suprafețele absorbante pentru apele meteorice, care altfel ar încălca în mod inutil rețelele existente în localitate.

În funcție de situație, dacă funcțiunea și conformarea de ansamblu o necesită, este dorit utilizarea soluțiilor înierbate pentru acoperișurile în terasă sau acoperișurile cu pantă plată, care nu se încadrează în specificul local.

Totuși, se recomandă ca acestea să nu se orienteze către frontul străzii, pentru a nu diminua valoarea peisajului cultural local.

AȘA DA: Exemple de acoperișuri cu volumetrie simplă sau complexă care se încadrează în specificul local.

AȘA NU: Volumetrii, forme și elemente de detaliu nespecifice zonei analizate.

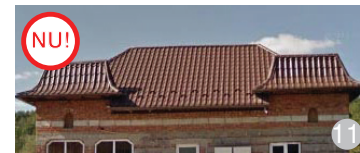
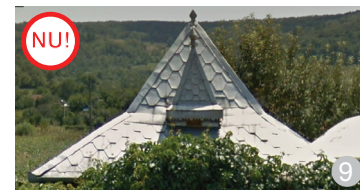
CONSTRUCȚII CONTEMPORANE

În peisajul rural există o serie de construcții de dată recentă, prezente în număr mare și foarte mare, care nu se încadrează în specificul local.

În ultimele două decenii, acoperișul a cunoscut o modificare și la construcțiile existente, construcțiile noi nemaținând cont de însoțire, de orientarea vânturilor etc. Această atitudine a influențat și durabilitatea construcțiilor în timp.

Pentru învelitorile din materiale noi, culorile sunt saturate și de obicei apar ca discrepante în ansamblul așezării.

Construcțiile noi au în planul acoperișului timpane, lucarne cu forme diverse, nespecifice, adesea prost orientate cardinal, cu numeroase vicii constructive în zonele de tangență cu panta acoperișului.

Recomandări specifice

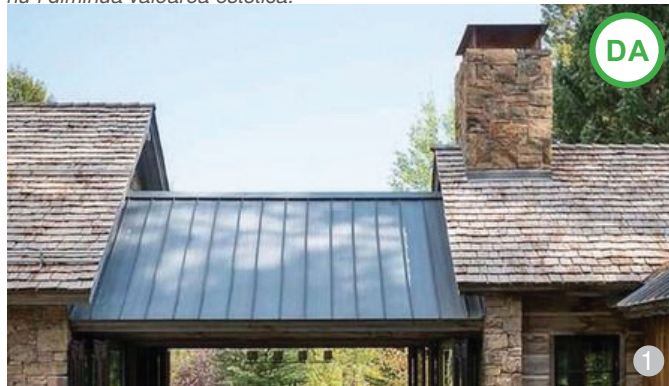
A. Construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp de tip monovolum

În cazul amplasării construcției în vatra satului, se recomandă preluarea formei, materialelor și volumetriei existente în zonă, păstrându-se imaginea locală nealterată.

În cazul amplasării construcției în zone special destinate (prin Regulamentele de Urbanism Locale) pentru producție, servicii, sănătate, educație, se pot folosi alte tipuri de materiale (metal, etc.). Se recomandă preluarea sau interpretarea volumelor locale ale acoperișurilor.

AȘA DA: În măsura în care funcțiunea (sau fluxul tehnologic) construcției permite acest lucru, se recomandă segmentarea volumului acoperișului, pentru a se înscrie vizual în gabaritele specifice locului. Acest lucru se poate realiza fie prin modificări de finisaj, fie prin introducerea unor registre de goluri, fie volumetric (prin elemente de articulare distincte). Este de dorit ca elementele de segmentare / articulare să se subordoneze volumetric construcției principale, pentru a nu-i diminua valoarea estetică.

AȘA DA: Variante de acoperișuri care prin volumetrie și gabarit se încadrează în specificul local. Acestea preiau pantele acoperișurilor tradiționale (locuințe sau construcții anexe). De reținut rolul fundamental al streășinei, acela de control solar, care trebuie corect dimensionată pentru zona climatică, respectiv orientarea cardinală, în care construcția se încadrează.

5.1.3. ȘARPANTĂ - RECOMANDĂRI CONSTRUCȚII NOI

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp de tip monovolum

În general, se recomandă găsirea soluțiilor optime pentru conformarea șarpantei, care nu sunt de obicei și soluțiile cele mai simple. Tipul de structură aleasă și conformarea acesteia sunt definitorii pentru optimizarea spațiului interior al acoperișului.

Structura acoperișului (alcătuire, materiale) este relaționată cu funcțiunea principală a construcției.

Conformarea acesteia va respecta legislația și reglementările tehnice în vigoare pentru toate categoriile de construcții incluse în prezentul ghid. Utilizarea unor alcătuiți complexe, cu materiale diferite (ex. metal-lemn), care să-și potențeze reciproc proprietățile portante, vor ajuta la crearea unor spații care să se integreze din punct de vedere vizual în contextul rural, și care în același timp corespund cerințelor contemporane.

Pentru construcțiile amplasate în vatra satului, se recomandă păstrarea lemnului ca material de alcătuire, prin prisma păstrării specificității

elementelor constructive locale. Pe cât posibil, pentru structurile din lemn, atunci când conformarea de ansamblu o permite, se recomandă implicarea meșterilor locali din zonă.

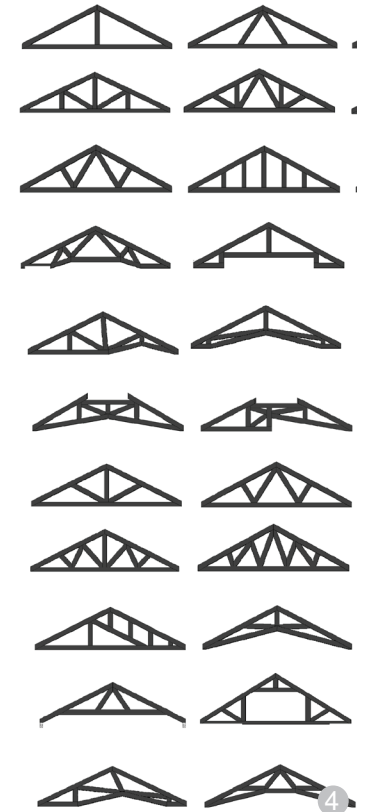
Pentru toate elementele din lemn (dar nu numai, în funcție de specificațiile fiecărui material de alcătuire) se vor realiza lucrări de ignifugare și/sau biocidare cu materiale corespunzătoare. Pentru lemn, se recomandă ca acestea să nu afecteze structura și culoarea lemnului, și să permită tratamentul ulterior al acestuia cu ceruri, uleiuri și soluții naturale.

AȘA DA: Alcătuiți structurale ale șarpantei care permit deschideri mari și o utilizare optima a spațiului interior, indiferent de scara sau de funcțiunea dominantă a construcției.

VARIANTE DE STRUCTURI ZĂBRELITE

Pentru construcțiile cu gabarit mare (cu precădere pentru cele monovolum), conformarea - în funcție de amploarea construcției - poate face apel la structurile zăbrelete, care permit deschideri mai mari și o mai bună utilizare a spațiului interior.

5.1.4. ÎNVELITOARE - RECOMANDĂRI CONSTRUCȚII NOI

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp de tip monovolum

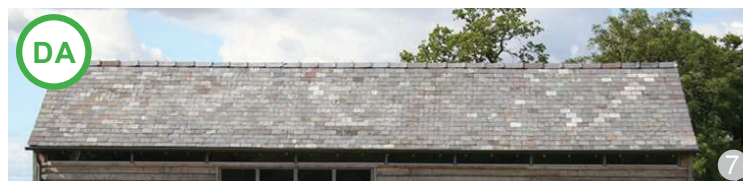
Este de dorit și se recomandă ca învelitoarea, prin materialele și culorile folosite, să se încadreze în specificul localității și să conserve sau să îmbunătățească peisajul local. În funcție de specificul zonei și de panta folosită pentru aceasta, învelitoarea va fi din șindrilă, țiglă ceramică etc. cu păstrarea streășinilor (specifică materialelor).

Se recomandă folosirea culorilor în nuanțe naturale sau desaturate. Nu se recomandă folosirea de tablă lucioasă, care reflectă căldura și contribuie la crearea disconfortului termic în zona adiacentă.

Materialele de termoizolare și hidroizolare pentru învelitoare vor fi compatibile cu cele din care aceasta este realizată. Se recomandă folosirea de materiale naturale și soluții de alcătuire care să permită schimbul de vapori interior / exterior, prin aceasta asigurându-se realizarea unui climat interior optim utilizării. Se recomandă o grijă sporită la detaliile constructive din jurul coșurilor de fum, lucarnelor, intersecției cu foișoarele etc.

AȘA DA: Țigla industrială de tip solzi, ardezia sau piatra naturală pentru zonele de munte, de formă și/sau cu dispunere specific locală, poate constitui o variantă pentru acoperirea construcțiilor noi de gabarit mare.

STREĂȘINI, JGHEABURI ȘI BURLANE

Streășina, element esențial pentru zona studiată, cu rol de control solar, se va realiza conform specificului local (ca formă și elemente de decorație).

Geometria acesteia, dimensiunile de jgheab, poziționarea jgheabului pe înălțime în raport cu panta acoperișului trebuie să fie corect conformate. Apele pluviale, cu debit mare, în condițiile unor ploi puternice, nu trebuie să sară peste jgheab și să ajungă necontrolat la nivelul pamântului, provocând infiltrații și eventual deteriorări ale terenului de fundare. De asemenea, panta și dimensiunile jgheaburilor, împreună cu burlanele, trebuie să fie capabile să preia încărcările din apele pluviale.

Jgheaburile și burlanele au nevoie de verificări și îngrijiri periodice, fiind un element fundamental de protecție a elementelor constructive împotriva factorilor de mediu.

Jgheaburile și burlanele nu vor fi strălucitoare sau realizate din materiale inadecvate, nu se vor evidenția coloristic la nivelul construcției și vor fi realizate din materiale durabile, în concordanță cu specificul local. Nu se vor folosi elemente din PVC sau polietilenă. Se pot folosi, acolo unde este cazul, lanțuri care să direcționeze scurgerea apelor pluviale.

5.1.5. ELEMENTE DE LUMINARE, VENTILARE, INSTALAȚII - RECOMANDĂRI CONSTRUCȚII NOI

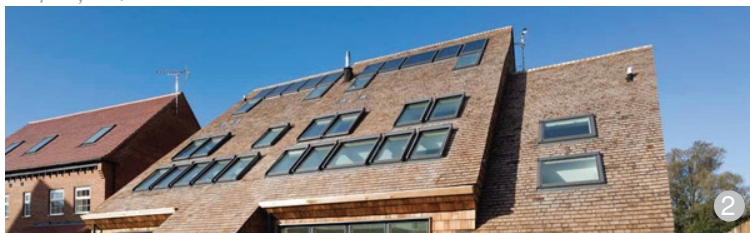
Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp de tip monovolum

Elementele de luminare (luminatoare, ferestre în planul acoperișului), instalații (panouri solare, panouri fotovoltaice, coșuri de fum) se recomandă să ocupe maxim 20% din suprafața pantei respective. Pe cât posibil, se vor orienta spre interiorul lotului, pentru ca acestea să nu constituie un element discrepant vizibil din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local.

AȘA NU: Suprafață mult prea mare a învelitorii acoperită cu ferestre în planul acoperișului, vizibilă de la frontul străzii.

AȘA DA: Exemple de folosire a instalațiilor, a elementelor de iluminare pentru acoperiș și a altor elemente constructiv-volumetric, cu scopul de a crește independența energetică a construcției și calitatea spațiului interior. Aceste elemente trebuie îndreptate către curte, nu vizibil de la nivelul străzii.

Lucarnele se recomandă să ocupe maxim 15% din suprafața pantei respective, și vor fi dimensionate și poziționate astfel încât să se păstreze o imagine coerentă cu imaginea specifică locului, și acestea să nu constituie un element discrepant vizibil din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local. Acoperirea lucarnelor, umbrirea ferestrelor în planul acoperișului, se vor face din materiale care nu contravin specificului local și imaginii de ansamblu a construcției. **Elementele de umbră/control solar pot servi și ca elemente de camuflare în volumul și forma învelitorii a oricărui element discrepant.**

Balcoanele sau terasele se recomandă să se realizeze doar în interiorul volumului acoperișului, fără să fie vizibile din stradă sau dintr-un punct important de perspectivă din afara satului. Acestea trebuie să se integreze peisagistic și volumetric în ansamblul gospodăriei. Nu se recomandă balustrade din baluștri

Decorațiile se vor prelua nealterate (dacă este cazul), păstrând specificul local. Nu se vor folosi forme și detalii provenite din alte zone etnografice, geografice sau climatice.

Instalațiile. Se acceptă și se recomandă utilizarea panourilor de captare a energiei solare în planul acoperișului, întoarse preponderent către curte și într-o proporție de maxim 15% din suprafața pantei pe care se așează.

În afară de forma clasică a acestora, este posibil ca diferitele sisteme și tehnologii pentru instalații să se regăsească în forme și alcătuirii compatibile cu materialele de învelitoare. În măsura în care este posibil, trebuie apelat (dacă și funcțional este viabil) la acele tehnologii care să valorifice ambientul și fondul construit valoros.

AȘA DA: Este ideal ca elementele nou introduse să nu facă parte discrepantă din imaginea de ansamblu. Dacă ele respectă forma și culoarea învelitorii existente, este posibil ca ele să se utilizeze în proporție mai mare pe suprafața învelitorii. Orientarea acestora este dependentă în general de orientarea cardinală, însă este de dorit, pe cât posibil, ca acestea să nu se amplaseze spre stradă, cu precădere în zonele de vatră a satelor.

5.1.6. ACOPERIȘUL - RECOMANDĂRI INTERVENȚII PE CONSTRUCȚII EXISTENTE

În cazul intervențiilor asupra construcțiilor existente, acolo unde acestea nu se încadrează în specificul local și sunt lipsite de valori constructive și memoriale certe, se va reconforma acoperișul ca întreg, pentru a răspunde nevoilor de încadrare în specificul local (recomandări similare cu cele pentru construcții noi).

FORMA ȘI VOLUMETRIA

Se vor realiza în prealabil fotografii ale clădirii existente.

Extinderile și/sau conversiile vor ține cont de recomandările din capitolele anterioare, în funcție de volumul rezultat al construcției.

Pentru zona studiată, este important de păstrat rolul funcțional major al streașinei, care asigură cel mai bun control solar pe timp de vară și o protecție suplimentară față de intemperii pe timp de iarnă.

Dacă se încadrează în specificul local, intervențiile vor respecta scara și conformarea acoperișului existent.

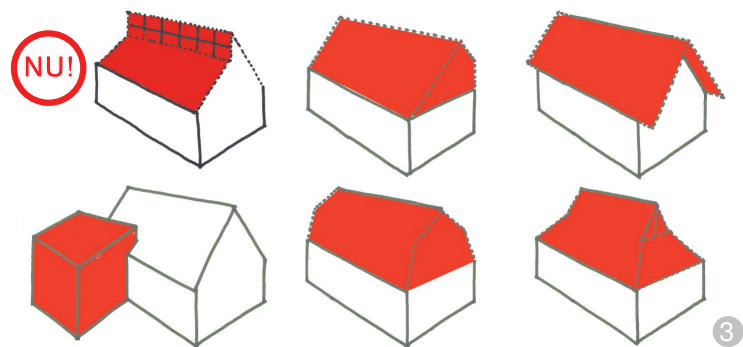
În cazul înlocuirii totale a structurii, se va efectua în prealabil relevul acoperișului existent și nu se vor modifica dimensiuni precum: panta acoperișului și dimensiunea streșinii, și nu se va ieși cu acoperișul peste planul timpanului.

Se va păstra ierarhia volumetrică a clădirilor de pe lot. Se recomandă să existe o diferență de minim 70 cm între înălțimea clădirii principale (cea de la stradă) și volumele extinse. Nu se recomandă ca anexele din continuarea clădirii principale să fie extinse peste nivelul coamei acesteia din urmă.

AȘA DA: Variante corecte de realizare a extinderilor, în care volumul nou se subordonează ca formă și gabarit construcției principale.

AȘA NU: Intervenții nevaloroase care apar în mod frecvent la clădirile tradiționale.

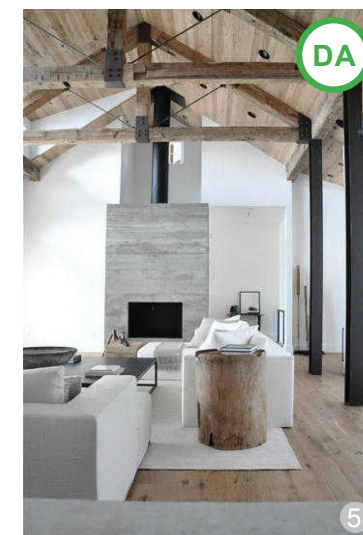
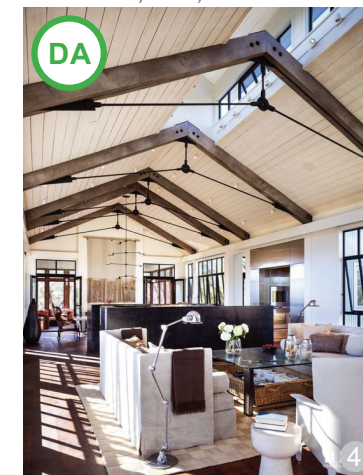
ȘARPANTĂ

În cazul intervențiilor asupra construcțiilor existente, acolo unde șarpanta (prin materiale și conformare) se încadrează în specificul local, se recomandă păstrarea elementelor constructive valoroase și pe cât posibil repararea și conservarea la nivel cât mai extins, prin folosirea tehnologiilor tradiționale locale.

Elementele deteriorate se pot înlocui cu elemente similare din lemn, de aceeași esență, pentru a nu interveni și a dezechilibra capacitatea portantă de ansamblu a structurii. Se pot folosi rigidizări suplimentare din lemn și / sau metal pentru prinderi / legături, fără ca acestea să fie prezente ca pondere importantă în ansamblu. *Intervențiile realizate trebuie să poată fi reversibile, pentru a nu împiedica șansa unei intervenții viitoare, cu materiale și tehnologii noi, ce se pot dovedi benefice asupra calității de ansamblu a obiectului și a utilizării optime a acestuia. Intervențiile vor respecta scara și conformarea acoperișului.*

Pentru toate elementele din lemn se vor realiza lucrări de ignifugare și biocidare cu materiale care nu afectează structura și culoarea lemnului, și care permit tratamentul ulterior al acestuia cu ceruri, uleiuri și soluții naturale.

AȘA DA: Soluții de reconformare și consolidare a structurilor existente: alcătuirii complexe care se pun în valoare funcțional și vizual.

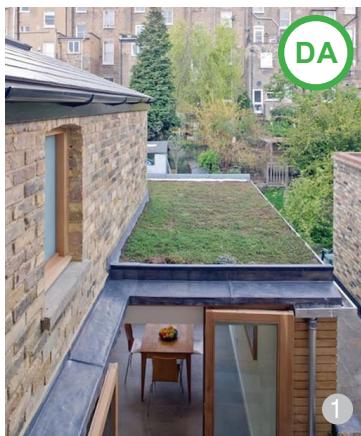

ÎNVELITOAREA (MATERIALE FOLOSITE ȘI COMPATIBILITĂȚI)

Acolo unde învelitoarea (prin materiale și conformare) se încadrează în specificul local, se recomandă păstrarea elementelor valoroase, și pe cât posibil repararea și conservarea la nivel cât mai extins, prin folosirea tehnologiilor tradiționale locale. Dacă învelitoarea este realizată din tablă, azbociment, diverse membrane bituminoase sau alte materiale nespecifice zonei, acestea se vor înlocui cu cele care se încadrează în specificul local.

Materialele pentru termoizolare și hidroizolare pentru învelitoare vor fi compatibile cu cele din care aceasta este realizată.

Este bine ca pentru învelitori să se utilizeze materiale locale, care și-au dovedit durabilitatea și fezabilitatea în timp. Alcătuirile pot și trebuie completate cu materiale contemporane, de bună calitate, care să asigure sporirea duratei de viață a ansamblului.

JGHEABURI ȘI BURLANE

Trebuie asigurată o atenție deosebită pentru corecta dimensionare și poziționare a jgheaburilor și burlanelor, aflată în directă corelare cu zona climatică și panta acoperișului. Schimbările climatice în curs, accentuarea fenomenelor meteorologice și a cantităților de apă și zăpadă căzute într-un interval scurt de timp, sunt fenomene care pun presiune suplimentară pe sistemele pluviale. Pe termen lung, aceste fenomene se vor intensifica, nicidecum diminua.

ELEMENTE DE LUMINARE, VENTILARE, INSTALAȚII

Se recomandă utilizarea unor tipuri de lucrări care se bazează pe tehnica locală, generând o dezvoltare a meșteșugurilor în defavoarea produselor industriale. Lucrările vor ocupa maximum 15 % din suprafața pantei respective și vor fi dimensionate și poziționate astfel încât să se păstreze o imagine coerentă cu imaginea specifică locului, iar acestea să nu constituie un element discrepant, vizibil din drum sau din diverse puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local. În general, se propune amenajarea lucrărilor spre curte. Se recomandă utilizarea unor lucrări într-o singură apă sau în formă de „ochi de pisică”. Acolo unde se poate dovedi existența unor alte forme istorice, se vor prelua acele exemple.

Acoperirea lucrărilor și umbrirea ferestrelor în planul acoperișului se vor face din materiale care nu contravin specificului local și imaginii de ansamblu a construcției.

AȘA DA: Terasele și deschiderile se pot realiza în panta acoperișului, ca decupaje, nefiind necesare întotdeauna lucrările. Este bine ca aceste deschideri majore să se realizeze înspre interiorul lotului, pe de-o parte pentru a nu afecta imaginea specifică a construcțiilor, dar și pentru a păstra un nivel crescut de intimitate pentru utilizatori.

5.2. PEREȚII

5.2.1. PEREȚII - SPECIFICUL LOCAL

Principalele materiale de construcție pentru pereți au fost piatra, cărămida și lemnul.

Sistemele constructive tradiționale locale sunt de două tipuri:

- **Sisteme realizate dintr-un singur material:** zidăriile din piatră, zidăriile din cărămidă, pereții din bârne de lemn dispuse orizontal etc.

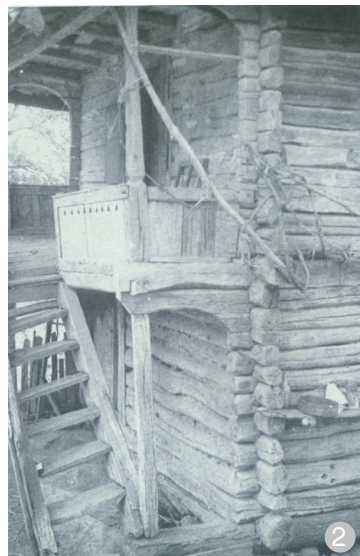
- **Sisteme realizate din mai multe materiale:** sunt realizate din bârne de lemn dispuse orizontal, cercuite cu nuiiele sau cu stîngii de lemn și tencuite cu mortar de var sau de pământ. Tot în categoria sistemelor constructive plurimateriale se încadrează și soluțiile constructive combinate, în cazul locuințelor cu două nivele suprapterane, unde nivelul inferior este realizat din piatră sau din cărămidă (foarte rar din lemn).

Principalele materiale de construcție folosite în zonele înalte ale Mehedințiului sunt lemnul și piatra. În Mehedinți nu se întâlnesc case cu pereți din piatră decât în cazuri foarte rare, lemnul fiind materialul de construcție de bază.

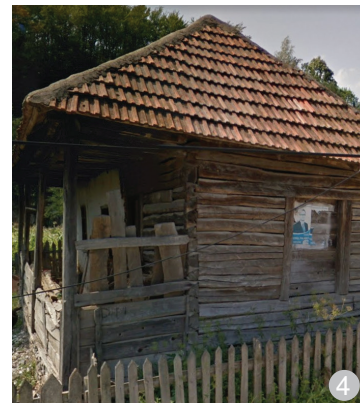
Piatra este folosită, însă, aproape întotdeauna la construirea temeliei, fie sub forma unor bolovani enormi puși la colțurile casei, în stratul vechi de arhitectură, fie sub forma soclurilor de diferite înălțimi. [...] soclurile de piatră înalte sunt foarte frecvente în Mehedinți, pe podiș, ele ajungând la înălțimi apreciabile. [...] Multe din aceste socluri înalte sunt construite pe denivelări de teren, rostul lor fiind tocmai de a rezolva diferențele de nivel. Se folosește o piatră galbenă, de mal, în formă de blocuri neregulate și cu foarte puțin mortar de legătură. La nivelul de deasupra al casei se ajunge pe scări exterioare, de piatră, foarte mari, fără acoperiș¹.

Lemnul a fost utilizat ca material de construcție preponderent. Principalele esențe de lemn folosite erau stejarul, gorunul și bradul. După primul război mondial lemnul începe să fie înlocuit tot mai mult cu piatră și cărămidă. În Mehedinți foarte multe case sunt tencuite și văruițe, stratul de tencuială fiind susținut prin „nuielare”, adică prin baterie de nuiiele crăpate în două pe toată suprafața pereților².

Exemple de sisteme constructive monomateriale sau plurimateriale, construcții cu un nivel sau mai multe niveluri.

2

4

5

6

Exemplu de sistem constructiv plurimaterial - perete din lemn nuielit și tencuit

1

3

7

1 Petrescu Paul, Secoșan Elena, Stoica Georgeta, Ciobanu Pavel, *Arta populară din Mehedinți*, 1983, Drobeta Turnu-Severin, p.24
2 Idem, p. 25

5.2.2 PEREȚII - RECOMANDĂRI CONSTRUCȚII NOI

Analiza și recomandările privitoare la pereți evaluează tipurile de pereți (portați sau de compartimentare), materialele folosite în alcătuirea acestora și marcarea posibilelor probleme ce pot apărea în comportamentul în timp.

Aspectele principale care trebuie avute în vedere fac referire la: siguranță și stabilitate, protecție la foc, compatibilitatea materialelor de alcătuire, compatibilitatea materialelor de acoperire, termoizolații și ruperi de capilaritate.

CARACTERE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FILUATE ÎN CONSIDERARE:

- folosirea alcătuirilor care cuprind materiale naturale, ecologice;
- realizarea de alcătuirii permeabile la vapori.

Materialele de alcătuire pentru pereți au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale preferabil naturale, compatibile, de calitate, și urmărirea în execuție a comportării acestora, împreună cu o întreținere corectă, periodică, din partea utilizatorilor, pot asigura o durată mai mare de viață a oricărei construcții.

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp) de tip monovolum

Conformarea și materialele de alcătuire pentru pereți, atât cei portați cât și cei neportați, vor respecta prevederile legale și tehnice în vigoare. Se recomandă găsirea de soluții permeabile la vapori, pentru a asigura un spațiu interior optim utilizării. În acest scop se recomandă ca zidăria portantă din piatră sau cărămidă să fie tencuită cu mortar pe bază de var, corespunzător din punct de vedere tehnic cerințelor structurale legale.

Pentru spațiile îngropate sau parțial îngropate se recomandă asigurarea unor goluri de ventilație în pereții exteriori, la nivel de siguranță împotriva infiltrațiilor și a inundării, care să permită ventilația naturală a spațiului interior. Dacă acest lucru nu este posibil, se recomandă utilizarea unor sisteme mecanice automate sau nu, care să favorizeze crearea climatului interior optim.

Pereții portați sunt esențiali prin contribuția la durabilitatea construcțiilor. Aceștia se vor construi din materiale regenerabile, și se vor utiliza cu preponderență materialele de construcție considerate tradiționale la nivel local (lemn, cărămidă, piatră). La construcțiile pentru care studiile geotehnice dovedesc că orice soluție tradițională este imposibil de aplicat în exploatare (ținând cont de zona seismică în care se încadrează construcția), se vor utiliza alte materiale de construcție (preferabil naturale) nespecifice local. Zidăria portantă din piatră sau cărămidă va fi tencuită cu mortar pe bază de var pentru a permite absorbția, circulația și evaporarea apei într-un ritm normal. Liantul folosit pentru zidire va fi tot pe bază de var, pe cât permit calculele structurii de rezistență

Pereții de compartimentare

este recomandat să fie realizați din materiale regenerabile, și se vor utiliza cu preponderență materialele de construcție considerate tradiționale la nivel local (lemn, cărămidă, piatră). Alături de acestea se pot utiliza materiale ecologice sau ecodurabile ca: lână, cânepă, rumeguș sau conglomerate cu lianți naturali, pentru funcțiuni care permit această compoziție.

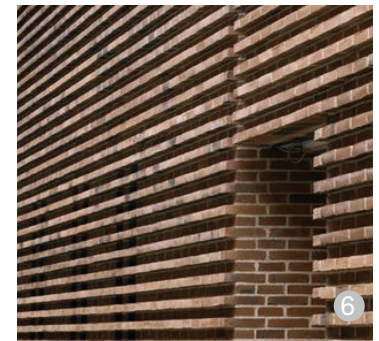
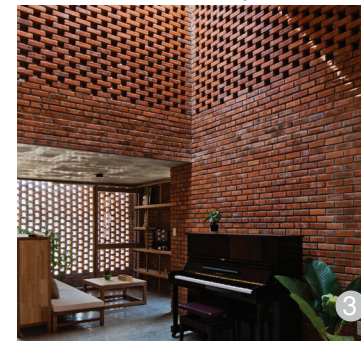
Nu se exclude utilizarea cărămizii industriale cu goluri, a elementelor structurale din beton, a structurilor metalice sau a altor materiale atunci când acestea sunt necesare din punctul de vedere al cerințelor de siguranță și stabilitate sau al alcătuirilor constructive. Nu este recomandată folosirea unor materiale necompatibile sau realizarea de alcătuirii care pot genera un climat interior defavorabil și neadaptat destinației funcționale, sau materiale cu amprenta de carbon mare.

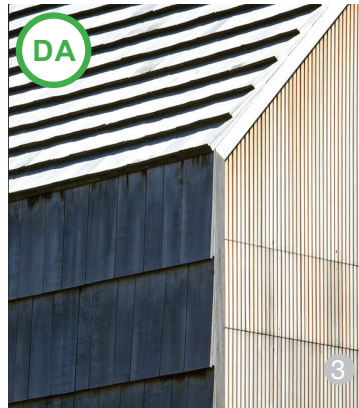
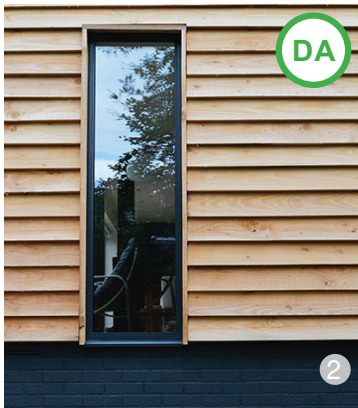
Se recomandă ca pereții construcțiilor din vatra satului să fie realizați din materiale specifice în zonă. Pentru oricare dintre construcțiile și amenajările discutate în acest ghid, se recomandă utilizarea de materiale pentru finisaj și realizarea de registre vizuale (verticale sau orizontale) generate de acestea care să respecte specificul local.

Pentru oricare material de construcție utilizat, este esențial ca aceștia să fie utilizați în alcătuirii compatibile, materialul structural să fie ferit de intemperii, iar imaginea rezultată să fie una ce se poate integra în specificul local. Materialele naturale tind să devină din ce în ce mai scumpe, motiv pentru care trebuie utilizate cu înțelepciune.

Materialele de construcție tradiționale, precum cărămidă, pot fi puse în operă într-o modalitate contemporană, corespunzând normelor tehnice actuale.

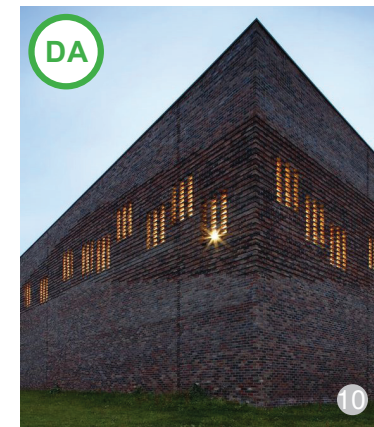

AȘA DA: Exemple de alcătuiți pereți monomateriali sau plurimateriali, prin folosirea materialelor locale și a materialelor naturale, pentru realizarea construcțiilor cu scară mare. Alcătuirile constructive de pereți pot fi variate, construcțiile nu sunt limitate la variante simple. Se încurajează găsirea de formule constructive în concordanță cu prevederile legale în vigoare, care să se poată înscrie cu ușurință în specificul mediului rural.

AȘA DA: Exemple de registre de fațadă care cuprind în alcătuirea lor materiale naturale, locale. Ineditul este dat de combinarea materialelor și de efectele de umbră și luminare obținute. Se va acorda o mare atenție realizării unor streșini compatibile cu cu specificul și climatul local. Pentru construcțiile cu gabarit mare discuția asupra existenței și / sau a amplitudinii streșinii este mai nuanțată, aceasta putând să luptească datorită pierderii utilității ca spațiu de umbră. Detaliile în această zonă vor fi generate de specificul funcțional al construcției.

5.2.3. PEREȚII - RECOMANDĂRI INTERVENȚII PE CONSTRUCȚII EXISTENTE

Pentru construcțiile existente, cel mai mare pericol îl reprezintă modalitatea de armonizare cu standardele și normativele în vigoare, privitoare la cerințele de rezistență, stabilitate, protecție la foc (în special pentru funcțiunile publice), hidroizolare și izolare termică, igiena și sănătatea oamenilor.

Ca principiu general, trebuie încercată găsirea unor soluții compatibile cu materialele existente, care să nu influențeze negativ structura și comportamentul acestora în exploatare (ținând cont de zona seismică în care se încadrează construcția), concomitent cu păstrarea a cât mai mult din fondul construit valoros.

La intervenția pe construcții existente, dacă expertiza tehnică relevă necesitatea consolidării, arhitectul va propune soluții care să implice folosirea de materiale și tehnici tradiționale (reparații locale la zidărie, inserarea unor elemente structurale noi din lemn sau piatră, îngroșări de pereți, etc.) sau tehnici de secol XXI care folosesc materiale regenerabile (lemn lamelar, lemn stratificat, plăci lemnoase multistrat, etc.)

În condiții speciale, consolidările se pot realiza și din alte tipuri materiale nespecifice (beton, metal etc), cu asigurarea realizării unor alcătuirii de pereți compatibile cu existentul.

Nu se vor realiza suprafețe mari de pereți la care, prin alcătuirea constructivă, transferul vaporilor este împiedicat, acest fenomen având ca efecte directe apariția igrasiei și a mușcăiurilor, și diminuarea calității

exploatării în timp a construcției. Atât pentru finisajele exterioare cât și pentru finisajele interioare se vor folosi vopsitorii care să nu împiedice transferul de vaporii.

Se recomandă folosirea vopselurilor pe baza de var, silicați etc. Pentru finisajele exterioare, se vor folosi culori similare cu cele din zona de realizare a investiției, nu se vor folosi culori stridente și saturate. Se vor realiza bariere de rupere de capilaritate prin injectarea cu mortare speciale de asanare, pentru a preveni infiltrațiile și degradarea morfo-funcțională a elementelor constructive.

Se vor alege soluții care să implice folosirea de tehnici și materiale tradiționale (reparații locale, inserarea unor elemente structurale noi - preferabil din lemn sau piatră, îngroșări de pereți etc.).

A. Pereții din piatră

Intervențiile se vor realiza cu materiale compatibile, elastice, care să favorizeze transferul vaporilor: mortare și tencuieli var-nisip, lut. Nu se recomandă folosirea de tencuieli acoperitoare care nu sunt permeabile la vaporii. Piatra nu se recomandă să fie acoperită cu lacuri și vopseli care influențează porozitatea și permeabilitatea la vaporii a acesteia.

Materialele alese vor fi compatibile cu tipul de piatră folosită, fiind dependente de gradul de porozitate a acesteia. Rostuirea pietrei, în cazul în care aceasta se lasă aparentă, se recomandă a se face tot cu un mortar pe bază de var stins pastă, amestecat cu praf din piatră respectivă și nisip. Rostuirea nu se va face la fața pietrei, ci la o retragere de cel puțin un centimetru de la fața acesteia.

Nu se recomandă vopsirea rosturilor în negru, cărămiziu sau alte culori, deoarece, acest lucru atrage după sine distrugerea eleganței imaginii specifice a zidăriei de piatră și a pietrei din zidărie, datorită compozițiilor chimice conținute în vopselele respective.

DA

ATENȚIE: Integritatea structurală a elementelor depinde de compatibilitatea materialelor utilizate într-o alcătuire. Materialele utilizate, prin sistemul de care fac parte, trebuie să asigure protecția împotriva apei și permeabilitatea vaporilor, pentru a asigura un comportament corect în timp.

AȘA DA: Extinderea unui hambar de cărămidă / piatră existent cu o zonă realizată cu pereți din pământ bătut.

DA

2

DA

3

AȘA DA: Elementele vechi valoroase sunt conservate, fac în continuare parte din structura construcției, păstrându-și rolul portant. Elementele noi sunt clar prezentate și delimitate, nu acoperă, nu degradează și nu diminuează în vreun fel valorile elementelor existente.

B. Pereții din lemn

Se vor înlocui piesele deteriorate cu piese identice, realizate din lemn de aceeași esență (masiv sau lamelar), pentru a nu interveni și a dezechilibra capacitatea portantă de ansamblu a structurii și comportamentul hidrotermic al acesteia. Se pot folosi rigidizări din lemn (sau metal) pentru prinderi/legături, fără ca acestea să fie prezente ca pondere importantă în ansamblu. Se vor realiza lucrări de ignifugare și biocidare cu materiale transparente, care nu afectează structura și culoarea lemnului și care permit tratamentul ulterior al acestuia cu ceruri, uleiuri și soluții naturale.

DA

AȘA DA: Recuperarea și valorificarea unei construcții prin utilizarea fondului construit existent și interpunerea unor elemente constructive care să asigure o utilizare contemporană a spațiului, conformă cu necesitățile actuale.

AȘA DA: Interpretarea elementelor constructive și funcționale în contextul păstrării proporțiilor, scării, și a unor elemente caracteristice ce țin de utilizarea și funcționalitatea spațiilor în mediul rural.

DA

4

C. Pereții din cărămidă

Se vor realiza intervenții cu materiale compatibile, elastice, care să favorizeze transferul vaporilor: mortare și tencuieli var-nisip, lut. Nu se vor folosi tencuieli acoperitoare din ciment, care nu sunt permeabile la vapori. Dacă expertiza tehnică stabilește ca fiind necesare consolidări structurale ale pereților din cărămidă, se vor evita soluțiile de cămășuire pe toată suprafața peretelui; când acest lucru nu este posibil, se pot folosi aditivi care să crească permeabilitatea la vapori, cu scopul prevenirii efectului „de pungă”, care va diminua confortul utilizării în timp a construcției.

DA

2

DA

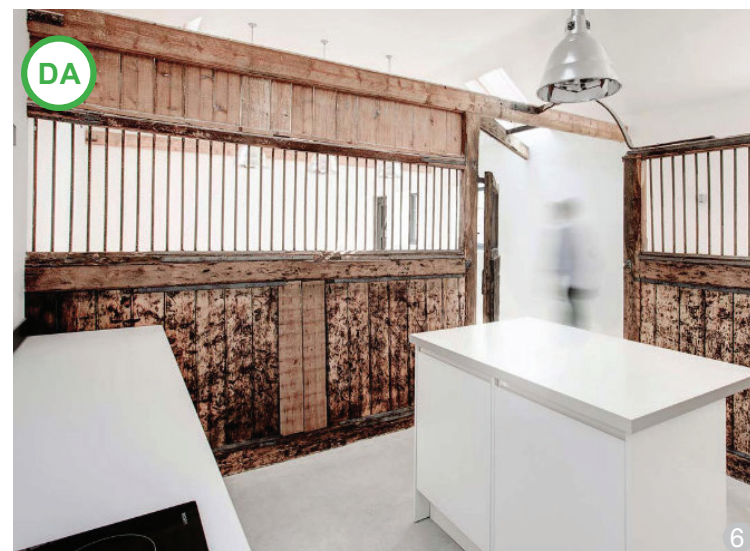
3

DA

5

AȘA DA: Amenajarea unor încăperi cu funcțiuni noi în interiorul volumelor existente.

DA

6

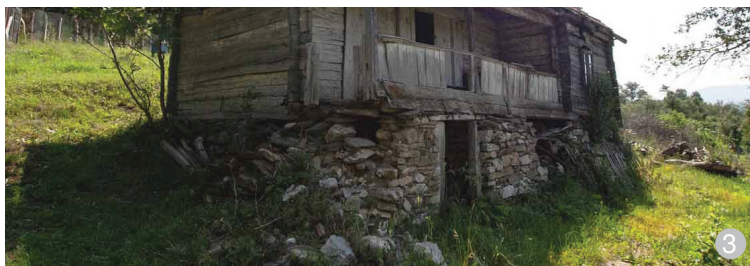
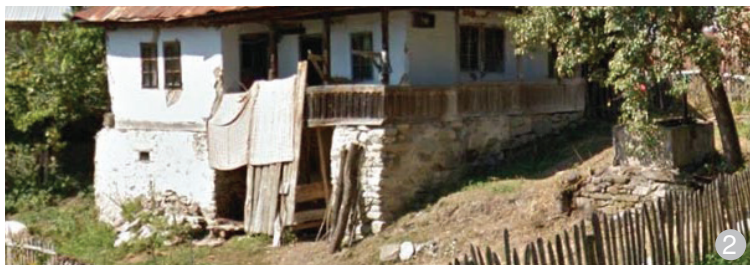
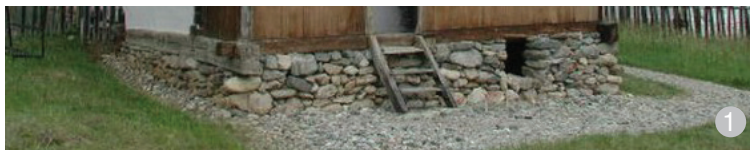
AȘA DA: Amenajarea unui spațiu pentru birouri, cu bucătărie, grup sanitar, spațiu birou, la interiorul unui grajd de cărămidă.

5.3. FUNDAȚIILE

5.3.1. FUNDAȚIILE - SPECIFICUL LOCAL

Materialul principal utilizat la realizarea temelii în mod tradițional este piatra. Aceasta se folosea pentru temelii dispuse perimetral sau izolat, atât pentru locuință, cât și pentru construcțiile anexe. În cazul caselor din lemn, grinzile de talpă erau fie așezate pe o temelie continuă din piatră, fie pe bolovani dispuși sub talpă în dreptul stâlpilor (spațiul dintre bolovani fiind umplut cu pietre de diferite mărimi, nelegate cu mortar). Casa înălțată pe soclu a apărut din necesitatea de adaptare a construcției la un teren în pantă, generându-se un nivel suplimentar funcțional, cu pereți din piatră.

Zidăria din piatră trebuia să absoarbă cât mai puțină umiditate, și să cedeze cât mai repede eventuala umiditate preluată din pământ. Pietrele zidului trebuia să aibă capacitate de absorbție și conductivitate capilară redusă, și în același timp să asigure și o difuzie ridicată și o suprafață de evaporare mare. S-a obținut aceasta prin utilizarea de piatră cât mai densă, și prin realizarea de rosturi de țesere cât mai înguste. Temeliile și pereții nivelului inferior al construcțiilor au fost realizate de regulă, cu mortar de lut. În cazul unui sol foarte umed, zidăria de piatră rămânea adesea nerostuită pe partea interioară, pentru a se mări astfel suprafața de evaporare și pentru a crește difuzia pereților.

5.3.2. FUNDAȚIILE - RECOMANDĂRI CONSTRUCȚII NOI

Materialele de alcătuire pentru soclu au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale compatibile, de calitate, dar și urmărirea în execuție a comportării acestora, împreună cu o întreținere corectă, periodică, din partea utilizatorilor, pot asigura o durată mai mare de viață a oricărei construcții.

Aspectele principale care trebuie avute în vedere fac referire la: siguranță și stabilitate, protecție la foc, compatibilitatea materialelor de alcătuire, compatibilitatea materialelor de acoperire, termoizolații, hidroizolații, ruperi de capilaritate, realizarea straturilor de drenaj pentru îndepărtarea apelor de la nivelul fundației, materialele și modalitățile de realizare a trotuarului de gardă, îmbinarea soclului cu trotuarul de gardă.

CARACTERE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FILUATE ÎN CONSIDERARE:

- registrul volumetric orizontal al soclului, care asigură o volumetrie "așezată" (vezi Capitol Specific local – rapoarte și proporții) .

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp) de tip monovolum

Acolo unde este posibil din punct de vedere structural (dar și tehnic și economic), în funcție de zona seismică în care se încadrează construcția, tipul și gabaritul acesteia, se recomandă folosirea de alcătuirii tradiționale. Pentru situațiile în care acest lucru este posibil, se încurajează găsirea de soluții structurale corelate cu legislația și normele tehnice în vigoare, care să evite sigilarea unor suprafețe mari ale terenului.

Se vor folosi sisteme tradiționale (fundații continue pe sub ziduri portante sau fundații izolate), nu se vor „sigila” terenurile cu radier sau șape realizate din ciment, ci se vor adopta soluții eco-durabile; unde sunt necesare, se vor face sisteme subterane de drenare.

Materialele recomandabile, în funcție de zona în care urmează să se realizeze investiția și de tipul acesteia, sunt după caz: piatră, cărămidă,

AȘA DA: Variante de tratare a soclului ca registru volumetric pe fațadă.

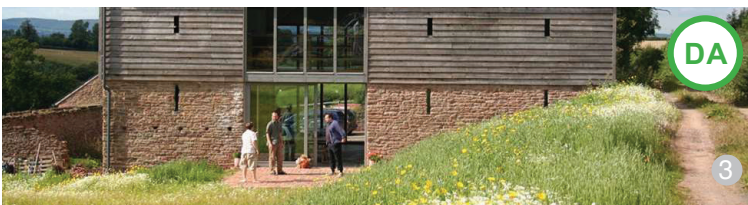
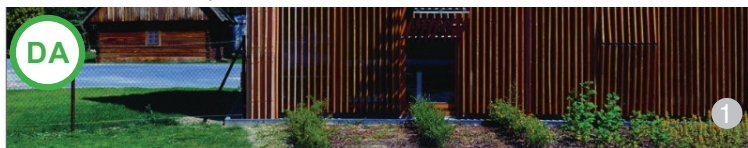
Pentru realizarea soclurilor din piatră sau placarea acestora cu piatră, acolo unde este posibil, se vor folosi material locale, cu tehnologii și mână de lucru locală, prin activarea meșterilor din zonă.

Nu se va folosi în exces cimentul (cu precădere cimentul Portland, mai ales fără rosturi de dilatare constructive prevăzute în proiect) atât ca material de lucru sau ca material de bază pentru liant. În cazul în care este necesară realizarea unor fundații / socluri din beton armat, se recomandă pentru placarea acestuia materiale ca piatră, mozaic, simlipiatră, în alcătuirii constructive compatibile. Nu se va realiza placarea simplă cu piatră de râu sau piatră spartă a soclului, care să aducă un aspect "rustic", de cele mai multe ori impropriu și necompatibil

cu arhitectura locală

Se va construi un trotuar de gardă perimetral, cu pantă suficientă, care să îndepărteze apele pluviale de fundația construcției. Acesta se va alcătui din materiale naturale, va avea rosturi de dilatație, iar în punctele de scurgere a apelor pluviale se vor realiza detalii care să favorizeze expulzarea acestora și îndepartarea lor de construcție (direcționare preponderentă către suprafețele verzi amenajate).

AȘA DA: În funcție de tipul și de destinația de folosință a construcției, este posibil ca pentru unele dintre acestea soclul să nu se evidențieze constructiv-volumetric pe fațade. În astfel de situații, soclul poate fi integrat volumetric și la nivel de finisaj în registrul pereților.

5.3.3. FUNDAȚIILE - RECOMANDĂRI INTERVENȚII PE CONSTRUCȚII EXISTENTE

Fundațiile contribuie esențial la durabilitatea clădirilor. Pentru construcțiile existente, probleme multiple se întâlnesc mai ales la imobilele de mică anvergură din mediul rural, unde de obicei nu a fost acordată o importanță deosebită fundațiilor, acestea fiind mici, prost conformate și prost rezolvate din punct de vedere constructiv, ceea ce a dus la degradări și prăbușiri ale diverselor elemente constructive (mai ales în cazul construcțiilor din lemn, paiantă, și a construcțiilor anexe).

Dacă sunt necesare consolidări ale fundației (în funcție de zona seismică în care se încadrează), cât timp este posibil, se vor propune soluții (reparații, îngroșări, tencuieli cu diverse mortare cu componente naturale armate cu fibre) care să folosească materiale de construcție naturale (piatră). Soluțiile de hidroizolare și de termoizolare, prin alcătuirile constructive propuse, nu vor îmbrăca toată infrastructura: se pot realiza bariere de capilaritate prin injecții cu mortare speciale, tencuieli cu mortare de asanare speciale, se pot realiza straturi de drenaj care să faciliteze îndepărtarea apelor de la fundație și să prevină infiltrațiile și degradările la nivelul acesteia (vezi și recomandări generale). Nu se vor "sigila" terenurile cu radieră sau șape realizate din ciment, pivnițele vor păstra sau vor "primi" goluri de ventilație în soclu, la nivel de siguranță împotriva inundării pentru uscarea pereților. Se va folosi cu precădere mortar de pamânt sau de var, care permit evaporarea apei infiltrate.

Se va repara/ construi (dacă este cazul) trotuar de gardă perimetral, cu pantă suficientă, care să îndepărteze apele pluviale de fundația construcției. Acesta se va realiza din materiale naturale, va avea rosturi de dilatație, iar în punctele de scurgere a apelor pluviale se vor realiza detalii care să favorizeze expulzarea acestora și îndepartarea lor de construcție (direcționare preponderentă către suprafețele verzi amenajate).

Extinderile și/sau conversiile vor ține cont de recomandările din capitolele anterioare, în funcție de volumul rezultat al construcției.

AȘA NU: Tratarea necorespunzătoare a finisajului de soclu - în această situație cu mortar pe bază de ciment, pe lângă că impermeabilizează transferul de vapori și împiedică uscarea / ventilarea naturală a materialelor, atrage și menține apa. În perioada de îngheț-dezghet, umiditatea expandează și degradează mai întâi suprafața materialului (care se scapitează), ulterior înaintea în adâncime, în timp producând degradări majore ale structurii soclului.

AȘA NU: Incompatibilitatea dintre mortarul de ciment clasic și materialele naturale ce permit difuzia vaporilor duce la degradări ale suprafeței vizibile, rezultând o serie de reparații inestetice, costisitoare și inutile. Ca rezultat de fapt materialul de bază se va degrada mai mult decât dacă nu ar fi fost acoperit.

ATENȚIE!!! Compatibilitatea dintre materiale este fundamentală pentru păstrarea integrității ansamblului constructiv!!!!

5.4. TÂMLĂRIA ȘI GOLURILE

5.4.1. TÂMLĂRIA ȘI GOLURILE - SPECIFIC LOCAL

Ferestrele sunt într-un singur canat sau în mai multe canaturi, simple sau duble. Acestea au un rol important în conturarea imaginii casei tradiționale, oferind specificitate și individualitate construcțiilor vechi.

Ferestrele au forme simple, rectangulare, cu sau fără pervazuri din lemn, decorate/sculptate. Aceste forme clare, ușor de realizat constructiv, atât pentru arhitectura lemnului cât și pentru arhitectura de zid, s-au perpetuat și sunt prezente la toate construcțiile. Ulterior, au apărut forme complexe de ferestre, preluate din arhitectura bisericilor și mănăstirilor.

Această preluare a formelor, cu rol decorativ, se remarcă la construcțiile cu mai mare amploare și la construcțiile apărute pe principalele

trasee comerciale, deci în situații în care cunoașterea și accesul la informație erau la un nivel mai ridicat. La aceste construcții se întâlnește îmbinarea între diverse tipuri de ferestre: de regulă ferestrele și golurile simple rămân la corpul principal al casei, în timp ce formele mai decorate apar la prispă și foisor.

Tâmplăria (uși, ferestre, obloane) este realizată din lemn și este vopsită cu soluții pe bază de ulei de în și pigmenți naturali.

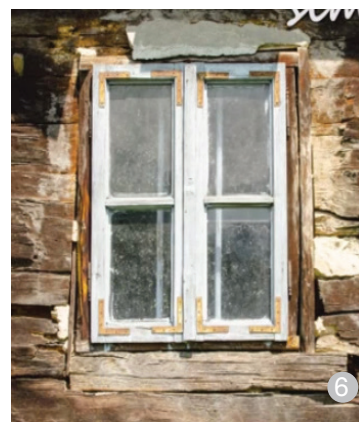
5

1

3

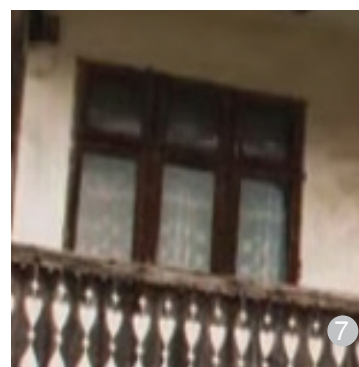
6

2

4

7

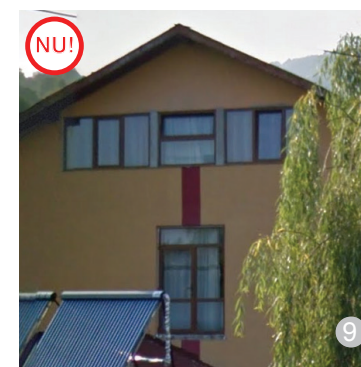
CONSTRUCȚII CARE NU SE ÎNCADREAZĂ ȘI NU SUNT COMPATIBILE CU SPECIFICUL LOCAL, DAR CARE ȘE REGĂSESC FRECVENT ÎN CADRUL AȘEZĂRIILOR RURALE.

În unele situații, dimensiunile tradiționale ale ferestrelor nu mai corespund necesităților utilizării actuale ale spațiilor, fapt ce se răsfrânge în tendința de augmentare a dimensiunilor golurilor. La diverse construcții prezente în mediul rural, în ultimele decenii, au apărut goluri de dimensiuni și forme neconcordante unele cu altele, alese din dimensiuni standard ale producătorului, care corespund unui preț redus (de obicei nu este un atribut al calității).

Culorile tâmplăriei construcțiilor mai noi nu au o logică în folosință, fiind utilizate deseori culori standard - galben/portocaliu (de cele mai multe ori), sau fiind acoperite cu folie PVC imitație de lemn.

8

9

10

5.4. TÂMLĂRIA ȘI GOLURILE

Tâmplăria constituie un element definitoriu al construcțiilor în mediul rural, rolul ei decorativ fiind definitoriu. Formele diferite pot conlucra și coexista, însă este necesar ca acestea să se găsească în alcătuirii și proporții armonioase unele cu altele. Pentru aceasta, nu există o rețetă.

Prevederile referitoare la uși și ferestre privesc materialele de construcție, conformația acestora, soluțiile de umbrire și culorile. Acolo unde este posibil, se recomandă apelarea la tehnici și meșteșugari tradiționali pentru realizarea tâmplăriei interioare și exterioare, ca și pentru realizarea feroneriei și/sau a diverselor elemente decorative sau de mascare, care pot fi bătute sau turnate.

Elementele componente ale tâmplăriei au nevoie de întreținere permanentă în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Verificarea etanșeității, planeității, îmbinărilor verticale și orizontale, a feroneriei și a elementelor decorative vor asigura o durabilitate extinsă a acestor elemente constructive.

CARACTERE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FI LUATE ÎN CONSIDERARE:

- proporțiile și scara ferestrelor locale;
- folosirea culorilor neutre, cu nuanțe desaturate;
- folosirea materialelor naturale;
- folosirea unor soluții de umbrire care să nu afecteze aportul de lumină și posibilitatea unei ventilații naturale corecte.

5.4.2. CONFORMAȚIA FERESTRELOR - RECOMANDĂRI CONSTRUCȚII NOI

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp) de tip monovolum

CONFORMAȚIA FERESTRELOR

Se recomandă pentru construcțiile amplasate în vatra satului ca ferestrele să respecte proporțiile tradiționale între lungime și lățime, numărul de canate, dispunerea traverselor și a șprosurilor, în special la fațada principală, pentru a da o unitate stilistică desfășuratei stradale.

Golurile de fereastră trebuie să aibă forme și proporții specifice zonei sau gabarite și forme compatibile, respectând dispunerea logică generală pe fațade. Se recomandă alternarea unor goluri mici ale arhitecturii vernaculare cu vitraje mari, de dimensiunea unui perete, pentru funcțiuni principale care necesită un iluminat corespunzător.

Nu se recomandă realizarea de realiza goluri atipice: cerc, triunghi, romb, hexagon etc. (care în exploatare pot dovedi diverse vicii / inconveniente : neetanșeizare corectă

datorită formei atipice, imposibilitatea de a realiza ochiuri mobile, soluții de umbrire atipice, care datorită formei sunt costisitoare, de cele mai multe ori ineficiente și chiar inestetice etc.). Nu se vor folosi geam bombat, geam reflectorizant, geam ogliadă.

Se admit ca accente compoziționale bine justificate (deschidere către peisaj, folosire pasivă a energiei solare), altele decât verandele, panourile vitrate de dimensiuni mai mari, dar nu pe mai mult de 30 % din suprafața fațadei, dispuse cu preponderență spre interiorul lotului.

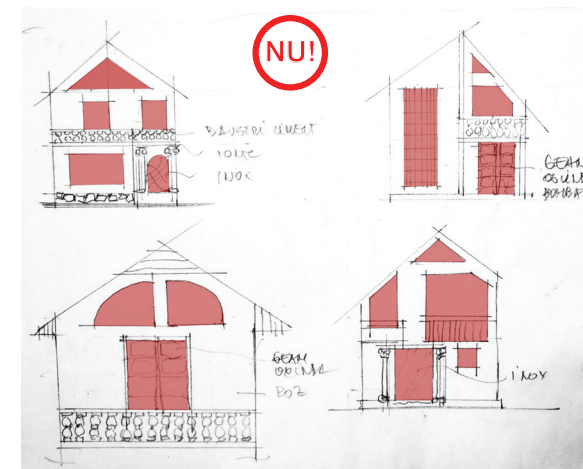
În mod excepțional, pentru o anumită conformare la reglementările privind rezistența la foc, care nu poate fi obținută cu lemn, se poate folosi tâmplărie metalică, strict în amplasamentele impuse de lege. La funcțiunile cu flux de circulație mai

mare interior/exterior se pot folosi uși batante, glisante etc., panouri de sticlă mobile sau goluri cu dimensiuni agabaritice față de specificul zonei.

AȘA DA: Exemple de ferestre cu proporții și formă care respectă specificul local.

AȘA NU: Tipuri de ferestre care prin conformare (formă, proporții) nu respectă și nu se încadrează în specificul local.

MATERIALELE

Ferestrele și ușile vor fi realizate din lemn (masiv sau stratificat) tratat cu ulei, ceruit sau vopsit cu soluții naturale, cu feronerie metalică. Pentru tâmplăria exterioară, se va folosi lemn de esență tare. În realizarea acestora se vor respecta tehnicile tradiționale și se vor activa, pe cât posibil, meșterii din zonă. Tâmplăria poate fi simplă sau dublă, în funcție de necesarul de izolare termică corelat cu climatul și factorii de mediu din zona în care se inserează construcția.

Elementele componente ale tâmplăriei: rame, cercevele, șprosuri, traverse etc. se vor realiza din lemn. În mod excepțional, pentru o anumită conformare la reglementările privind rezistența la foc, care nu poate fi obținută cu lemn, sau rezistența la deteriorările cauzate de animale, se poate folosi tâmplărie metalică, strict în amplasamentele impuse de lege.

Pentru îndeplinirea cerințelor actuale privitoare la eficiența energetică, se poate folosi vitrajul termoizolant (cu două sau trei foi). Pentru a asigura un grad sporit de izolare fonică (pentru construcțiile situate pe lângă drumurile cu circulație intensă sau dacă funcția o impune), atât pentru vitrajul termoizolant, cât și pentru vitrajul simplu de la geamurile duble, se pot folosi foi de sticlă de grosimi diferite, care „rup” vibrația sunetului.

Geamul folosit va fi cu preponderență transparent, poate fi acoperit cu diverse folii care să realizeze controlul solar, fără a modifica culoarea și textura acestuia. Nu se vor folosi: geam bombat, geam reflectorizant, geam oglindă. În mod excepțional și justificat, atunci când contextul și funcția o impun, se pot folosi și alte tipuri de prelucrări/acoperiri ale sticlei (de exemplu: folii speciale necesare măsurilor antifracție sau antivandalism).

Pentru asigurarea cerințelor privitoare la igienă și sănătate, se vor folosi aerisitoare cu acționare automată (incluse în tocul geamului) sau manuală, pentru a asigura o ventilație naturală a spațiilor interioare,

atunci când alcătuirea ferestrelor generează o soluție etanșă, care nu permite înprospătarea aerului (altfel fiind necesare sisteme suplimentare de ventilație mecanică sau naturală).

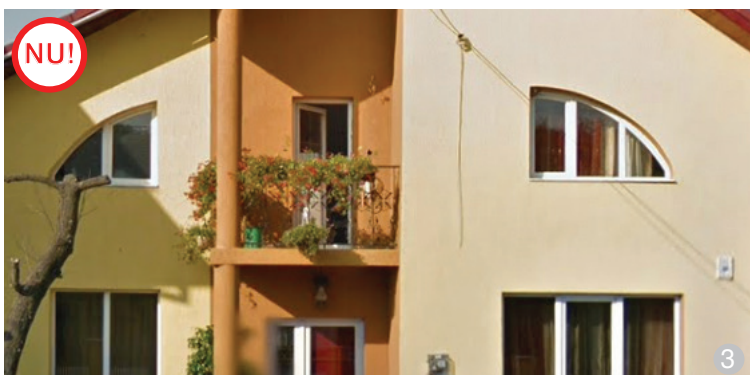
La construcțiile noi cu gabarit mare, în mod excepțional, pentru o anumită conformare la reglementările privind rezistența la foc, care nu poate fi obținută cu lemn, se poate folosi tâmplărie metalică, strict în amplasamentele impuse de lege. La funcțiunile cu flux de circulație mai mare interior/exterior se pot folosi uși batante, glisante etc., panouri de sticlă mobile sau goluri cu dimensiuni agabaritice față de specificul zonei.

CULORILE

Tâmplăria exterioară și elementele de umbră sau alte elemente decorative se pot vopsi în diferite nuanțe opace, nesaturate, cu pigmenți naturali, care nu modifică aspectul lemnului și nu dau senzația de ud sau lucios. Pentru colorare, se vor folosi cu precădere pigmenții naturali.

ASA NU: Tipuri de ferestre care prin conformare (formă, proporții) nu respectă și nu se încadrează în specificul local.

C. Intervenții pe construcții existente

În cazul intervențiilor pe construcții existente, se vor urmări recomandările pentru construcții noi. Pentru construcțiile existente valoroase (monumente, construcții neclasate) elementele componente valoroase, construcții cu valoare ambientală), păstrarea autenticității este una dintre cerințele fundamentale. Pentru funcțiunile și gabaritele atipice, unde există cerințe funcționale certe, golurile și formele atipice se vor îndrepta cu preponderență către interiorul lotului, pentru a nu afecta imaginea ambientală a țesutului urban. Golurile și formele nespecifice de pe fațada dinspre stradă se vor camufla cu materiale și elemente specifice de decor, pentru a păstra imaginea nealterată a contextului specific valoros.

Țâmplăria din PVC sau cea metalică se va înlocui cu țâmplărie din lemn masiv sau stratificat.

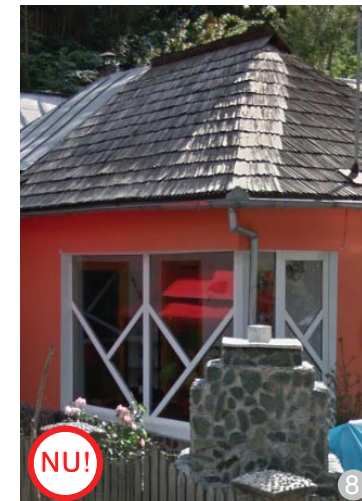
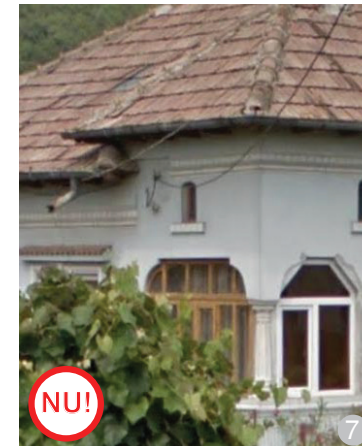
AȘA DA: Ferestrele tradiționale merită restaurate atunci când se prezintă în condiții acceptabile. Elementele degradate din lemn trebuie înlocuite, feronerie făcută să funcționeze din nou, iar întreg ansamblul trebuie protejat de o peliculă de vopsea.

AȘA DA: Atunci când fereastra nu mai poate fi salvată, se poate recurge la serviciile unui atelier local de țâmplărie, pentru a reproduce fereastra după modelul original.

AȘA DA: Inexistența în trecut a unor ferestre pentru funcțiuni precum baie, mansardă, restaurant etc., poate lăsa loc liber unei abordări creative în acest domeniu – imaginea b) este dintr-un proiect realizat cu finanțare europeană.

5.4.3. SOLUȚII DE UMBRIRE

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp) de tip monovolum

C. Intervenții pe construcții existente

SOLUȚII DE UMBRIRE

Pentru umbrirea suprafețelor vitrate se vor folosi obloane din lemn, streșini sau vegetație. În cazuri justificate formal sau funcțional, se pot prevedea obloane sau măști din lemn, după forma și aspectul ușilor și închiderilor de la anexele gospodărești specifice locale.

Soluțiile de umbrire alese trebuie să respecte soluțiile tradiționale existente în zonă. Acestea vor fi realizate din lemn, se vor monta cu preponderență la exterior (pentru a asigura un control climatic și o protecție suplimentară a ferestrelor împotriva intemperțiilor) și pot avea lamelele reglabile care să permită un grad de umbrire optim, ajustabil, pe toată perioada zilei și în funcție de fiecare anotimp, dar să nu împiedice în același timp pătrunderea luminii din exterior. Nu se vor folosi rulouri exterioare, montate aparent, fără reglaje, care iau din lumina geamului.

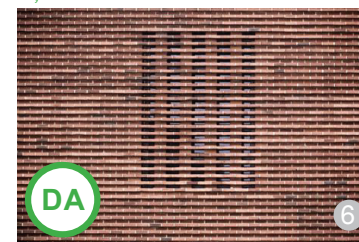
Pentru vitrajele cu suprafețe mari, acolo unde sunt necesare și justificate, se pot instala soluții de umbrire din lemn, fixe sau cu lamele cu unghi reglabil, care să camufleze elementele discrepante în ansamblul volumetric. Se recomandă ca aceste conformații să nu se realizeze pe fațadele dinspre stradă. Elementele de lemn se vor proteja cu uleiuri, ceruri sau alte soluții naturale.

ASA DA: Exemple de camuflare și umbrire a ferestrelor care nu se înscriu în specificul local ca gabarit. Pereții vitrați pot fi dublați de un element de umbrire din lemn, care trimite la detaliile de închidere ale construcțiilor tradiționale.

ASA DA: Variante de camuflare a ferestrelor nespecifice în volume de fațadă

5.5. ELEMENTELE DE FAȚADĂ

5.5.1. SPECIFICUL LOCAL: REGISTRE ORIZONTALE (COAMĂ, CORNIȘĂ, BRĂU, SOCLU) ȘI VERTICALE (PRISPĂ, COȘ DE FUM)

CONSTRUCȚII TRADIȚIONALE

Elementele regulatoare care creează liniile principale ale fațadelor sunt determinate de linia de coamă, linia de streșină, prispa, temelia (pimnița). Ca accente verticale în Mehedinți se remarcă coșul de fum și foișorul, acesta din urmă preponderent în zona de deal și aproape absent în zona de podiș.

Construcțiile tradiționale sunt puternic marcate de registrele orizontale generate de linia prispei, care așează casa la o linie prizontală, chiar dacă aceasta este sau nu amplasată pe teren în pantă. Aceeași orizontalitate este marcată suplimentar de linia soclului, linia prispei etajului, linia streșinei acoperișului. De regulă casele sunt mai mult lungi decât înalte, chiar și în cazul construcțiilor cu etaj. Construcțiile cu etaj sunt construcții cu gabarit mare, de unde și o dezvoltare mai mare în plan.

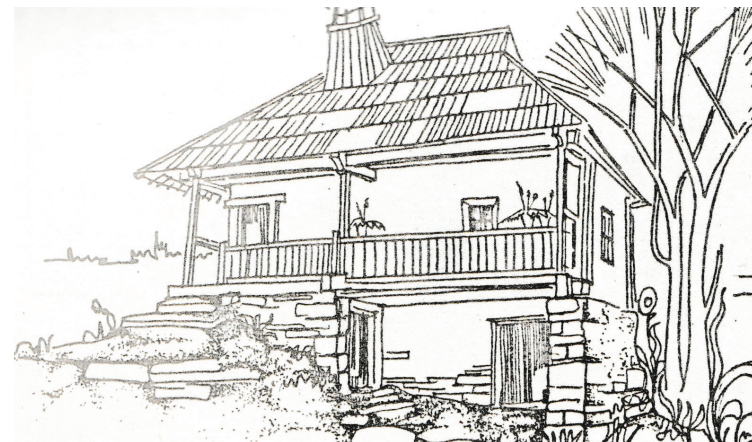
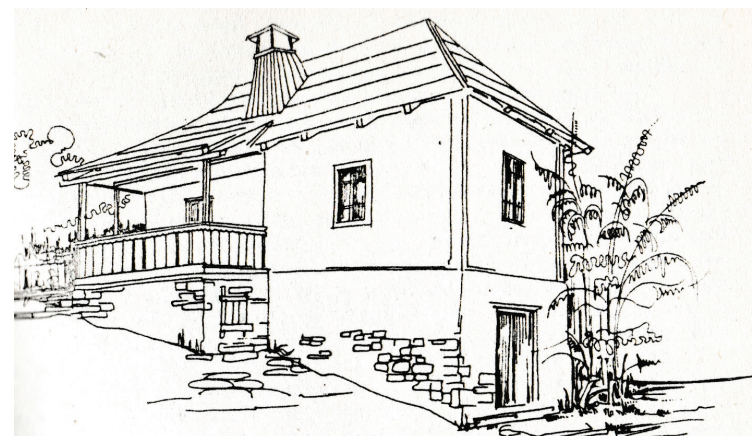
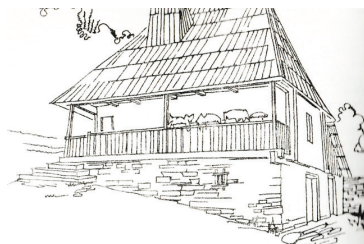
Decorațiile de fațadă au fost prezente inițial la construcțiile din lemn, ulterior remarcându-se apariția unor elemente decorative de conturare a ferestrelor pentru construcțiile tencuite, și cu precădere pentru construcțiile mai noi din cărămidă, cu vădite influențe din zona orașenească. Detalii decorative mai apar, de asemenea, la nivelul târnațului, obloanelor, stâlpilor, streșinii, paziei, capetelor de grinzi, și contribuie la imaginea de ansamblu a peisajului rural. Finisajele de pe fațadă sunt simple, de regulă tencuielile sunt acoperite cu vopsea de var, lemnul tratat cu ulei de in, culorile sunt în nuanțe naturale, desaturate.

5.5.1.1. PRISPA / TINDA

Casele sunt prevăzute cu "tindă", plasată pe latura din față, uneori și în lateral (în funcție de orientarea cardinală asupra căreia nu se poate stabili vreo regulă certă). Uneori aceasta apare în combinație cu balconul.

O personalitate deosebită confer casei din zonă prispa parțială, plasată în fața intrării, precum și planul cu cot, realizat prin supradimensionarea încăperii de locuit care se dezvoltă spre fațadă. „*Mehedințul se singularizează în ceea ce privește planul casei țărănești prin două caracteristici importante marea frecvență a planului cu prispa parțială și, îndeosebi, deplasarea vetrei către peretele din față. Aceste două caracteristici fac ca să se poată vorbi la un mod precis desore o casă țărănească mehedințeană, de negăsit decât în această parte a țării*”¹. Prispa parțială se întâlnește și la casele cu două niveluri. Prispa se găsește sub acoperișul principal al casei, poate avea sau nu balustradă (atunci când aceasta există, este realizată din lemn, iar la unele volumetrii complexe poate fi tencuită). Prispa se caracterizează prin bogăția decorului sculptat în lemn, cu o mare preponderență a motivelor simple geometrice : romb, zimți, X-uri.

¹ Petrescu Paul, Secoșan Elena, Stoica Georgeta, Ciobanu Pavel, *Arta populară din Mehedinți, 1983, Drobeta Turnu-Severin*, p.26

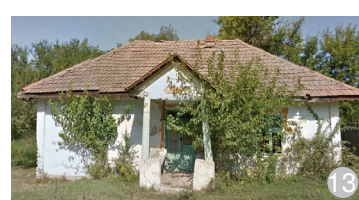

5.5.1.2. BALCONUL / FOIȘORUL

Acesta desemnează prelungirea tindei și extinderea spațiului exterior de la nivelul locuit. De regulă acesta este acoperit în două ape, evidențiind o bogăție de elemente decorative din lemn care închid timpanul acestuia. Uneori acesta apare în combinație cu prispa.

„In straturile vechi de arhitectură tradițională, foișorul este cu totul absent în zona de pidiș a Mehedințiului, excepție făcând unele case mai noi sau cele imitând tipul de casă <neoromânească> apărută după primul război mondial și unor tendințe de aplicare în mediul rural al unor mode”¹ Apariția foișorului este întâlnită la limita contactului dintre podiș și deal - Dâlma, Rudina, Șovarna.

1 Petrescu Paul, Secoșan Elena, Stoica Georgeta, Ciobanu Pavel, Artă populară din Mehedinți, 1983, Drobeta Turnu-Severin, p.33

CONSTRUCȚII CARE NU SE ÎNCADREAZĂ ȘI NU SUNT COMPATIBILE CU SPECIFICUL LOCAL, DAR CARE SE REGĂSESC FRECVENT ÎN CADRUL AȘEZĂRIILOR RURALE.

La construcțiile contemporane, prispa nu mai există. Rolul ei este luat de balcon, sau diverse alte forme volumetrice derivate, care nu au legătură cu funcțiunea originală a prispei. Lipsa ei generează de obicei necesități de umbrire suplimentare.

AȘA NU: „Înlocuitorul” contemporan al prispei. Niciunul dintre elementele de mai jos nu are legătură cu arhitectura tradițională.

AȘA NU: Este normal ca balcoanele /terasele să ajungă să primească o acoperire, care să aibă rol de umbră și de protecție împotriva intemperiilor. Negândirea acestui aspect de la început dă naștere apariției pe parcursul construcției sau ulterior a unor acoperiri care de cele mai multe ori nu se încadrează armonios în ansamblul construcției, nasc probleme structurale de fixare, și pot genera probleme de comportare în timp. Adesea cunoașterea (transmisă prin viu grai) unor fenomene ale naturii și a modalităților de protecție împotriva acestora arată că lucrurile simple sunt de multe ori și corecte și elegante.

5.5.1.3. DECORAȚIILE

CONSTRUCȚII TRADIȚIONALE

Decorațiile de pe fațadă au fost prezente inițial la construcțiile din lemn. Dintre sistemele ornamentale vechi, casa nouă a preluat creștăturile și structura, însă în forme schimbate și mai numeroase. Se observă o frecvență mai mare a traforajului, care împodobește frontoanele foișoarelor în două ape, streășina, parapetul prispei etc. Detaliile decorative mai apar, la nivelul obloanelor, stâlpilor, streșinii, paziei, capetelor de grinzi, și la unele construcții anexe.

La construcțiile tencuite, și în special pentru construcțiile mai noi (din cărămidă), motivele ornamentale se grupează la cornișa și în jurul ferestrelor, după modelul caselor orășenești.

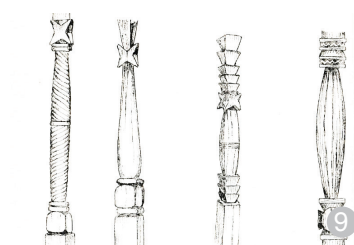
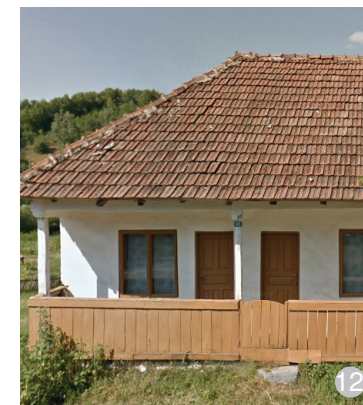
Finisajele de pe fațadă sunt simple, de regulă tencuielile sunt acoperite cu vopsea de var, lemnul tratat cu ulei de in, culorile sunt în nuanțe naturale, desaturate.

DECORURI (D) IN LEMN

Principala sistem decorativ al casei mehedintene este plasat în lemnăria tindei, fe la casele joase, fie la cele înalte. (...) Stâlpii decorativi sunt cuopliți cu predilecție în tetraede și ornați cu x-uri și cu zimți pe margini, alternând cu duble sau triple „inele”, de asemenea crenelate. (...) Se întâmplă câteodată ca motivele sculptate să fie plasate la mijlocul fusului stâlpului, producând un efect singular prin nuditatea părții superioare de sub grinda mare. (...) „Caii” grinzilor transversale, mai ales la cele două extremități ale tindei, sunt ciopliți cu îngrijire, fiind fie arcuiți, potrivit numelor lor, fie drepți. Și într-un caz și în altul, caii mehedințeni sunt deseori împodobiiți și cu o cioplitură mediană în formă de triplă acoladă.¹

Se remarcă decorația capetelor de căpriori în forme antropomorfe care amintesc de ritul Călușului, pregnant în toată zona Olteniei.

¹Petrescu Paul, Secoșan Elena, Stoica Georgeta, Ciobanu Pavel, *Arta populară din Mehedinți*, 1983, Drobeta Turnu-Severin, p.39-40

DECORURI ÎN STUC

Decorul volumetric, în stuc, fie că vorbim de construcțiile cu stufură din lemn tencuit, fie că vorbim de construcțiile de piatră sau zid, apare mai nou și de regulă este preluat din arhitectura cultă, din stilul „neoromânesc”.

Apar ca elemente puternice: decorațiile arcadelor de la ferestre și foișoare (din paiantă sau cărămidă), brăuri din stuc sau cărămidă, cornișe decorative din stuc, elemente geometrice pe fațadă etc. Acestea au fost preluate uneori și adăugite și construcțiilor tradiționale din lemn prin tehnica paiantei.

MATERIALE ȘI CULORI

Materialele de construcție utilizate sunt naturale, deci și culorile folosite sunt naturale și cu tonuri desaturate - alb, nuanțe de ocru, verde deschis, albastru deschis, cărămiziu, lemn tratat. Tâmplăria veche era de asemenea în culoarea lemnului, ulterior apărând tâmplăria vopsită însă și aceasta era în culori desaturate, neutre - verde, gri.

La construcțiile mai vechi se remarcă contrastul armonios dintre culoarea lemnului închis (în urma tratamentelor cu ulei) și albul varului zonelor tencuite.

CONSTRUCȚII CARE NU SE ÎNCADREAZĂ ȘI NU SUNT COMPATIBILE CU SPECIFICUL LOCAL, DAR CARE SE REGĂSESC FRECVENT ÎN CADRUL AȘEZĂRILOR RURALE.

La construcțiile contemporane, decorațiile tind să fie realizate doar din alternanța culorilor pe fațadă. Se elimină jocul de umbră și lumină dat de alternanța volumetrică a decorațiilor și de culorile acestora, rezultând construcții plate, monotone.

Majoritatea acestor construcții noi nu păstrează registrele horizontale ale fațadelor, nu sunt corelate cu direcțiile cardinale, și adesea după finalizarea construcției sunt necesare noi intervenții care să rezolve probleme de umbră, protecție împotriva intemperiei etc.

5.5.2. MARCAREA REGISTRELOR ORIZONTALE ȘI VERTICALE. ELEMENTE DE DECOR ȘI FINISAJ EXTERIOR

Elementele de fațadă - registrele orizontale (coamă, cornișă, brâu, soclu, prisă, și cele verticale (foișor, coș de fum etc.) sunt cele care prin compoziție și proporții, împreună cu decorațiile, generează specificul local al așezării. Păstrarea acestora și/sau interpretarea lor în elemente compatibile, cu forme și materiale specifice, sunt de natură a îmbogăți limbajul decorativ și arhitectural al zonei. Cu toate acestea, către spațiul străzii și preponderent în vatra satului este de dorit ca formele specifice să se păstreze nealterate, pentru a nu afecta ambientul general al localității.

Elementele regulatoare care creează liniile principale ale fațadelor sunt determinate de linia de coamă, linia de streășină, prisă, fundație / soclu.

Caracteristica principală a construcțiilor din mediul rural studiate este o așezare orizontală pe teren, în care puternic marcate sunt registrele orizontale generate de linia soclului, linia prispei cu parapetul și ritmul dat de elementele structurale verticale, linia de streășină și linia de coamă (diferențiate de asemenea și prin finisaje și umbrele pe care le generează și care accentuează profunzimea volumului). Ca element puternic vertical se remarcă foișorul care de regulă se și desprinde volumetric din ansamblul construcțiilor, și coșul de fum.

Construcțiile anexe sunt de asemenea marcate de puternice registre orizontale, evidențiate de aceleași linii orizontale ca și construcția principală. De regulă, aceste construcții nu au elemente de marcare verticale.

Toate materialele și alcătuirile constructive au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție pot asigura o durată mai mare de viață a

acestora, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor. Acolo unde este posibil, se recomandă apelarea la tehnici și meșteșugari tradiționali pentru realizarea și întreținerea elementelor specifice.

CARACTERE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FI LUATE ÎN CONSIDERARE:

- proporțiile și scara elementelor locale;
- folosirea culorilor neutre, cu nuanțe desaturate;
- folosirea materialelor naturale;

Recomandări generale

A. Construcții noi cu gabarit mic (< 120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

B. intervenții pe construcții existente

1. MARCAREA REGISTRELOR ORIZONTALE

Soclu: se va marca volumetric și prin finisaje și va corespunde specificului local. Cromatica va respecta specificul așezării. Detalierea alcătuirilor și a principiilor constructive s-a realizat în capitolul 5.3. Fundațiile.

Prisă: În funcție de soluția și de gabaritul construcției, se vor marca și alte registre orizontale, precum prisă, care se încadrează în specificul și scara locală, fără a se crea construcții hidoase din punct de vedere volumetric doar pentru a respecta cerințe de încădrare în specific. Volumetria se va raporta la construcțiile învecinate și, pe plan estetic, nu va constitui un element discrepant în ansamblul așezării.

2. MARCAREA REGISTRELOR VERTICALE

În funcție de soluția și de gabaritul construcției, se vor marca registrele verticale, care se încadrează în specificul și scara locală, fără a se crea construcții hidoase din punct de vedere volumetric doar pentru a respecta cerințele de încădrare în specificul local. Volumetria se va raporta la construcțiile învecinate și prin estetică nu va constitui un element discrepant în ansamblul așezării.

Coșul de fum: preluat conform necesităților actuale drept coș pentru instalația de încălzire, trebuie realizat din materiale solide, care să corespundă atât principiilor de rezistență și stabilitate (în raport cu vânturile, factorii de mediu, încădrarea seismică), cât și protecției la foc (există un mare risc de incendiu în special în zonele de traversare a șarpantei și, eventual, a altor elemente constructive din lemn). Pe cât posibil, va respecta forma și materialele de finisaj locale: în general, mortare de var zugrăvite sau placări din lemn. Nu se acceptă paramentul aparent de cărămidă și nici coșurile metalice aparente.

Foișorul: se va marca ca prelungire a prispei, cu rol estetic și funcțional. Va respecta prin proporții, formă și volumetrie specificul local.

3. TIMPANELE ȘI DECORAȚIILE DE FAȚADĂ

Se recomandă o abordare rezervată în ce privește preluarea elementelor decorative din arhitectura tradițională, cu excepția acelor a căror simbolistică s-a păstrat și care sunt susținute încă de meșteșugurii locale prin continuitate.

Se pot folosi decorații pentru fațadele de lemn la nivelul tindei, obloanelor, stâlpilor, streșinii, paziei, capetelor de grinzi, dacă acestea sunt specifice peisajului cultural local, însă nu în mod excesiv.

AȘA DA: Refacerea decorației prispei s-a făcut fără preluarea ornamentației locale, folosindu-se materiale și culori aturale. Imaginea contextului rural nu este vitregită, elementul compozițional nu intră în conflict cu specificul local.

AȘA NU: Nu este evidențiată marcarea registrelor orizontale. Proporții și gabarit ieșit din scara locului (fațadă pătrată).

AȘA NU: construcția nu se încadrează în volumetria specifică, iar limbajul arhitectural (stilul, scările monumentale) și decorațiile nu au legătură cu contextul în care se încadrează.

4. STREĂȘINA. JGHEABURILE ȘI BURLANELE

Streășina, element cu rol de umbrire, se va realiza conform specificului local (formă și elemente de decoratie).

Jgheaburile și burlanele nu vor fi strălucitoare sau realizate din materiale inadecvate, nu se vor evidenția coloristic la nivelul construcției și vor fi realizate din materiale durabile, adecvate specificului local. Nu se vor folosi elemente din PVC sau polietilenă. Se pot folosi, acolo unde este cazul, lanțuri care să direcționeze scurgerea apelor pluviale.

5. MATERIALE PENTRU FINISAJE

Folosirea de materiale naturale locale, cum sunt piatra, lemnul, varul, pigmenții naturali pentru var, este esențială pentru conservarea peisajelor rurale deosebite. Nu se vor folosi ca finisaje exterioare : placări ceramice pentru pereți și soclu (de multe ori soluțiile alese sunt inadecvate folosirii la exterior: atât acestea cât și materialele de punere în operă nu rezistă la cicluri repetate de îngheț-dezghet, deteriorându-se în timp foarte scurt și de multe ori chiar favorizând apariția infiltrațiilor), placări cu tablă (tablă simplă, tablă cutată etc), materiale care conțin azbest, materiale plastice sau PVC.

Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect "rustic". Conceptul de "rustic" este diferit de conceptul de "tradițional".

Se pot folosi soluții și alcătuirii constructive naturale pentru pereți vegetali și acoperișuri înierbate cu panta plată sau accentuată.

6. CULORI

Nu se vor folosi culori tari, contrastante. Se va opta pentru folosirea nuanțelor naturale ale materialelor folosite, sau a unor culori și nuanțe desaturate apropiate de cele naturale. Pigmenții utilizați în vopseluri, uleiuri sau ceruri vor fi naturali. Albul poate fi folosit pretutindeni pentru clădiri cu gabarit mic. Dacă se optează pentru zugrăvirea fațadelor, atunci acestea vor fi tratate diferit în funcție de importanța și poziționarea fațadei.

7. TEHNOLOGII

Se vor folosi tehnologii locale (care sunt cunoscute și accesibile celor care execută, întrețin și utilizează lucrarea) sau eco-durabile de sec. XXI. Pentru oricare dintre variantele pentru care se optează, se va avea în vedere realizarea unor alcătuirii compatibile între materialele de construcție și respectarea principiilor de asigurare a izolării termice, hidroizolării, igienei și sănătății, siguranță și stabilitate, rezistență la foc.

Se pot folosi tehnologii alternative de asigurare a alimentării cu energie electrică sau termică, în condițiile și cu recomandările prezentate în capitolele anterioare : panouri solare, panouri fotovoltaice, turbine eoliene la scară redusă, pompe de căldură etc.

AȘA NU: jgheaburi și burlane cu culori stridente.

AȘA NU: Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional”.

AȘA NU: Culori nespecifice, agresive, nenaturale

C. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp) de tip monovolum

RECOMANDĂRI GENERALE

Pentru construcțiile cu gabarit mare se vor urmări recomandările de la celelalte categorii de construcții, cu câteva direcții specifice:

- **Se va urmări fragmentarea volumetrică a construcțiilor**, pentru a nu genera volumetrii apăsătoare, nespecifice, care vor contrasta în mod negativ cu contextul rural. **Impresia de fragmentare volumetrică se poate realiza și prin modificarea / interconectarea diferitelor materiale de finisaj (material, textură și finisaj).**

- **Preferabil se va urmări marcarea unor elemente orizontale asimilate cu cele tradiționale**, pentru a ajuta la „așezarea” construcției pe teren, și obținerea unor fațade pentru volumele pavilionare cu o lățime mai mare decât înălțimea, - **Marcarea registrelor verticale se va realiza dacă acest lucru corespunde cerințelor tehnice și dacă este posibilă asimilarea cu unele elemente și proporții tradiționale.** Acolo unde acest lucru nu este posibil, se vor introduce elemente de camuflare compatibile cu specificul local, pentru a uniformiza imaginea cu peisajul cultural specific.

- **Materialele pentru finisaje vor fi cât mai simple, culorile utilizate vor fi desaturate și se vor îmbina la nivel de fațadă cu modificări ale finisajelor exterioare.** Nu este recomandată folosirea unor materiale unitare pe o fațadă cu lungime mare (tablă, perete tip calcan din tencuială), cu excepția placărilor de lemn care se pot modifica ca dispunere, într-un mod compatibil cu specificul local.

- **Vitrajele mari îndreptate către frontul străzii, instalațiile (inclusiv instalațiile tehnologice) se vor camufla cu ajutorul unor volume și materiale compatibile cu specificul local.** Atunci când se preferă o camuflare cu verdeață, se va lua în calcul utilizarea unor plante perene, compatibile cu climatul local.

AȘA DA: Materialele și abordarea contemporană se integrează în contextul din care construcția face parte, prin proporții, culori, modalitățile de alcătuire adoptate. Se va avea în vedere, spre deosebire de imaginea prezentată, realizarea unor streșini mai ample specifice climatului local.

5.6. AMENAJĂRILE EXTERIOARE

5.6.1. SPECIFICUL LOCAL

5.6.1.1. ÎMPREJMUIRI ȘI PORȚI

Împrejmuirea gospodăriei, și delimitarea spațiilor funcționale interioare s-a realizat de-a lungul timpului din mai multe considerente :

-necesitatea separării spațiului privat de spațiul public, dar și 'apărarea' gospodăriei – care se reflectă în garduri cărora li se acordă o importanță sporită atât constructiv cât și decorativ, și cu grad de opacizare crescut (dar niciodată opace, pentru a nu împiedica sau îngreuna circulația curenților de aer, pătrunderea insectelor etc) ;

-necesitatea delimitării funcționale interioare, care are doar un rol de mărginire, ceea ce implica garduri și panouri de împărțire de mai mică amploare constructivă, cu un rol decorativ redus și grad mare de transparență.

În Mehedinți se remarcă existența mai multor tipuri de împrejmuiri, pornind de la formele arhaice de garduri din mărcini sau arbuști fructiferi, până la alcătuirii evoluate : garduri din nuiele împletite – acoperite sau nu, scândura decorată sau nu, piatră, și/sau alcătuirii complexe în diverse forme din piatră și lemn.

Un element important decorativ și constructiv în alcătuirea împrejmuirilor exterioare este poarta, de cele mai multe ori fiind sub forma unei construcții masive, limitate de stâlpi împodobiți cu motive vechi (de regulă geometrice sau construcții simple), cu stâlpi și uși din scânduri rotunjite sau crestate la capăt. În ansamblul porții se regăsește poarta pentru oameni și poarta pentru animale / care, amplasate adiacent, de regulă sub aceeași acoperire. Ansamblul porții se distinge volumetric și arhitectural din profilul gardului.

În zona podișului sunt răspândite porțile din doi sau trei stâlpi (...) terminați cu un volum romboedric sau cu un disc, cu un "cap" pe care deseori este crestată o rozetă solară de tipul crucii floare sau mai complexă. (...) La porțile înalte în satele de podiș sunt foarte frecvente porțile cu pilaștri de zidărie, masivi, adăpostiți sub un acoperiș într-o apă aplecată spre curte, sau cu două și patru ape, din șindrilă sau țigla (tip de porți legat de specificul din Banat). Ovariantă a acestor porți de zid o constituie poarta cu arcadă de zid, mai sivă și ea, în continuarea zidului împreună făcut tot din piatră.¹ O altă categorie de porți este cea din zona de deal, mult mai apropiată de specificul din zona Gorjului, însă decorul este complet deosebit „constând în uriași șerpi ciopliți în relief”, decor combinat cu imaginea rozetei solare².

1 Petrescu Paul, Secoșan Elena, Stoica Georgeta, Ciobanu Pavel, *Arta populară din Mehedinți*, 1983, Drobeta Turnu-Severin, p.42

2 *Ibidem*

5.6.1.2. SCĂRI EXTERIOARE

Scările exterioare sunt prezente în directă legătură cu intrarea în casă, fiind realizate din piatră sau mai rar din lemn pentru construcțiile joase, și cu preponderență din lemn pentru construcțiile înalte. Parapetul este din lemn, acolo unde există (la construcțiile mai noi, mai rar, parapetul poate fi și tencuit).

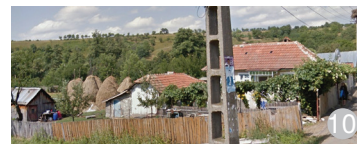
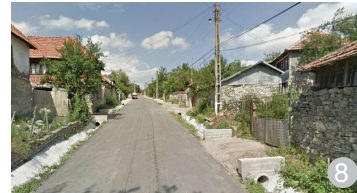
5.6.1.3. PAVIMENTE ȘI AMENAJĂRI EXTERIOARE

Amenajarea exterioară a terenului este realizată din materiale locale, și depinde de necesitățile gospodăriei : piatră, pământ bătut, lemn eventual, alei înierbate. Oamenii au arătat o atenție deosebită realizării șanțurilor de îndepărtare a apelor de lângă casă și de lângă căile de acces interioare, realizarea pantelor necesare scurgerii apei și direcționarea acesteia către spațiile verzi.

5.6.1.4. VEGETAȚIE

Vegetația exterioară deține un rol important în amenajarea curții, pe de-o parte având funcție utilitară (pomi și arbuști fructiferi, plantații de protecție, umbrire) cât și decorativă (flori, arbuști). Organizarea gospodăriei, cu locuința în mijlocul acesteia, înconjurată de spații verzi funcționale bine delimitate și anexe gospodărești, cu spațiul tampon care oferă liniște și intimitate față de spațiul public, rezultă tocmai din această necesitate funcțională a vegetației în ansamblul unui spațiu utilizabil și locuibil.

Relaționarea cu spațiul verde în mediul rural este una importantă, în fața construcțiilor existând de cele mai multe ori grădina de flori, cu pomi fructiferi, cu rol de umbrire pe timp de vară și de protecție împotriva întemperiilor și a vânturilor pe timp de iarnă. Pe stradă există un aliniament de copaci și/sau pomi fructiferi, care umbresc circulațiile și zona de stat din fața gardului gospodăriei, fântâna sau troița, după caz. Toate aceste elemente constituie un microclimat important pentru creșterea calității vieții și răcorirea mediului exterior, și a asfaltului de pe căile de circulație.

Spațiul verde este important atât la nivelul străzii cât și la interiorul lotului.

5.6.1.5. ELEMENTE DE MOBILIER RURAL EXTERIOR: BANCĂ, FÂNTÂNĂ, CRUCE, ADĂPĂTOARE ETC. SPAȚIUL PUBLIC.

Se întâlnesc, în funcție de specificul și destinația așezării, o serie de elemente caracteristice realizate cu preponderență din lemn, nuiele și piatră.

Fântânile erau de obicei construite spre șosea, cu posibilități de alimentare din drum prin practicarea unei porți sau a unui pârleaz. În decursul timpului s-au delimitat trei tipologii de fântâni: știubeie simple, știubeie cu cumpănă și fântâni cu roata. În zona dstudiată se mai întâlnesc încă câteva cumpene care fac parte integrantă din contextul rural și conturează un ambient specific. Se întâlnesc, în funcție de specificul și destinația așezării, o serie de elemente caracteristice realizate cu preponderență din lemn, nuiele și piatră (bănci, troițe etc).

Astăzi, în majoritatea satelor traversate de un drum județean sau național, strada principală a devenit șosea, rămânând puțin spațiu alocat oamenilor. Un fenomen recent apărut este reprezentat de existența spațiului public amenajat în acest scop și dotat cu mobilier stradal, care din păcate nu mai are legătură cu mobilierul și amenajările tradiționale. Fântâna, troița, banca, au toate valoare de reper. Materialele folosite sunt cele locale: lemn, piatră.

5.6. AMENAJĂRILE EXTERIOARE

5.6.2. RECOMANDĂRI GENERALE

Prevederile privesc materialele de construcție, conformația acestora, soluțiile tehnice și compatibilitatea dintre materialele de alcătuire.

Acolo unde este posibil, se recomandă apelarea la tehnici tradiționale și meșteri populari.

Porțile și împrejmirile nu trebuie să copieze anumite modele, fie ele tradiționale sau contemporane. Ele trebuie să se afle în legătură cu contextul în care se integrează, să se bazeze pe utilizarea de materiale naturale și de culori desaturate, și să integreze pe cât posibil și elemente de vegetație. În mediul rural, gardul reprezintă o delimitare a proprietății, și nu un zid de fortăreață în care să te izolezi. Gardurile nu trebuie să fie complet opace, trebuie să permită circulația aerului și a insectelor.

Toate materialele și alcătuirile constructive au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătui constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție pot asigura o durată mai mare de viață a acestora, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

CARACTERE VALOROASE CARE SE ÎNCURAJEAZĂ A FI LUATE ÎN CONSIDERARE:

- proporțiile și scara elementelor locale;
- folosirea culorilor neutre, cu nuanțe desaturate;
- folosirea materialelor naturale;

5.6.2.1. ÎMPREJMUIRI ȘI PORȚI

Pentru tipurile de împrejmuiri folosite se vor avea la bază următoarele principii (h max. 1.60m):

- **împrejmuire față de spațiul public** - va fi semitransparentă; soclul până la h=60 cm poate fi complet opac;

- **împrejmuire față de vecinătate** – cu precădere semitransparentă; poate fi opacă din motive de păstrare a intimității; se recomandă ca această opacizare fie dublată sau să se realizeze cu garduri înierbate / arbuști fructiferi;

- **împrejmuiri în cadrul parcelei**: vor fi transparente și preferabil înierbate;

Împrejmirile și porțile de intrare se vor realiza din materiale locale, naturale (piatră, lemn, nuiele, pământ), păstrându-se specificul local și raportându-se la gabaritul împrejmirilor adiacente și al celor existente în zonă. Se va păstra aspectul natural al materialelor folosite, sau alte tratamente tradiționale ale paramentului (ex: tencuieli și vâruiele ale soclurilor de piatră). Sunt permise decorațiuni care se încadrează în specificul local, însă acestea nu trebuie să fie excesive.

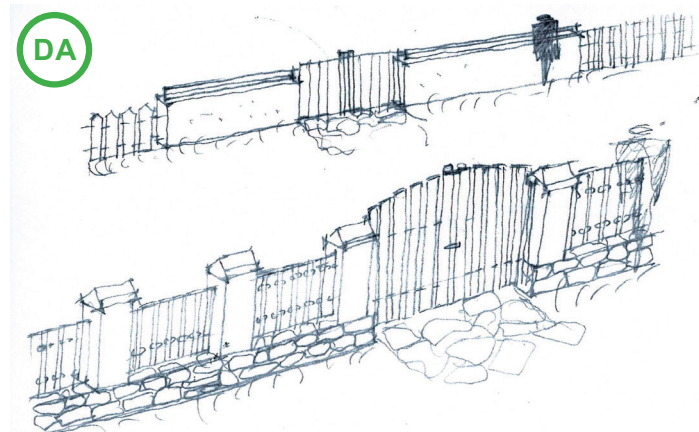
Înălțimea gardurilor nu va depăși 2.00m, având baza opacă de max. 60 cm, restul fiind semi-transparent. **Nu se vor realiza garduri opace (elemente prefabricate metalice, tabla simplă**

și tablă cutată, elemente din beton policarbonat, materiale plastice), care să împiedice traversarea curenților de aer și a insectelor. Nu se vor realiza garduri care să rețină și să radieze căldura, având consecințe directe și imediate asupra confortului resimțit în zona adiacentă și a distrugerii (părjolirii) vegetației aflate în vecinătate.

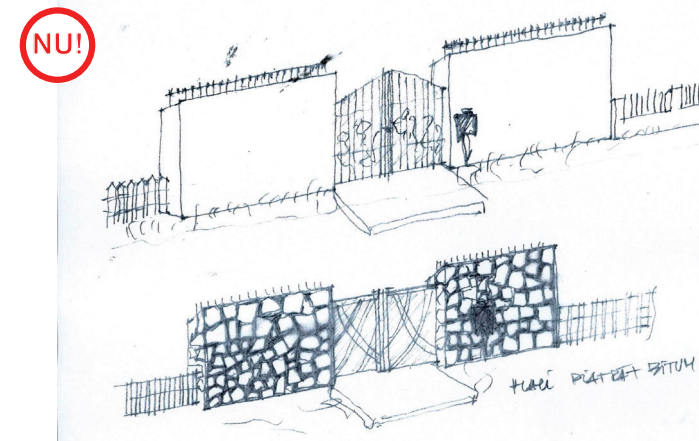
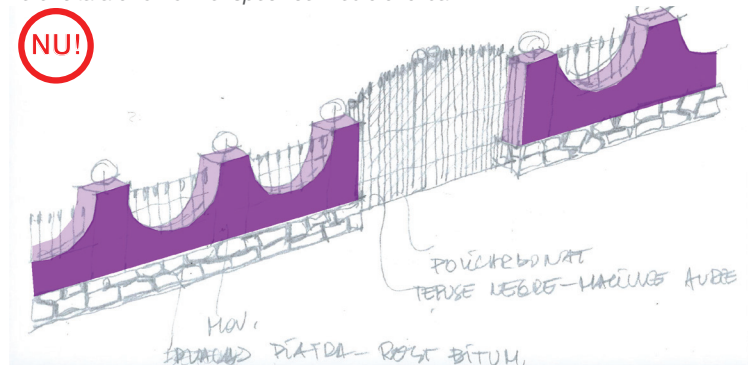
În alcătui constructive compatibile, se pot folosi materiale nespecifice locului, care și-au dovedit o necesitate certă și care prin culoare și textură pot fi compatibile specificul local, însă într-o proporție redusă în cadrul ansamblului constructiv. **Nu se vor folosi culori stridente, materiale lucioase și sidefate, neîncadrate în specificul local. Pe gardurile din plasă metalică sau alte elemente metalice ale gardurilor se vor amplasa plante câțărătoare permanente. Nu se va folosi sârma ghimpată.**

AȘA DA: Gardurile utilizează forme și materiale specifice. Scara acestora se subordonează înălțimii umane, și datorită transparenței nu se constituie într-un zid care împiedică vizibilitatea.

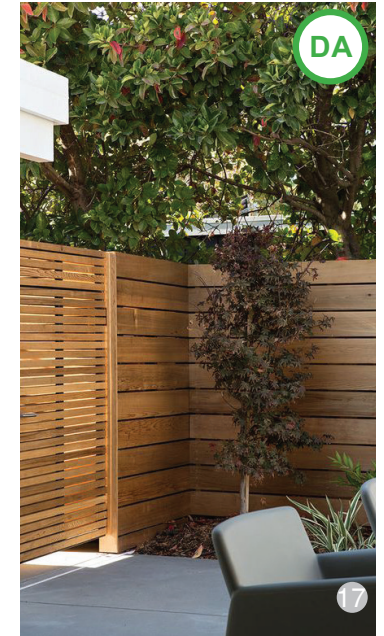
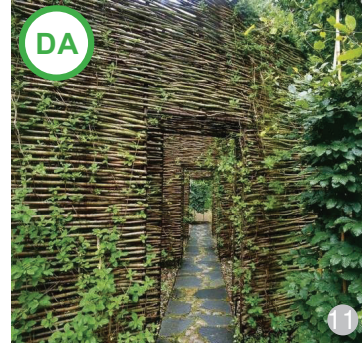

AȘA NU: Culorile sunt stridente, formele sunt nespecifice. Gardul este o preluare nereticită a unor forme specifice mediului urban.

AȘA NU: Culoările sunt stridente, formele sunt nespecifice. Gardul este o preluare nefericită a unor forme specifice mediului urban.

AȘA DA: Variante de tratare a gardului exterior (soluții vegetale, ziduri, garduri din lemn etc.).

5.6.2.2. SCĂRI EXTERIOARE

Acestea vor marca de regulă accesul principal, și vor avea rolul de a prelua eventualele diferențe de nivel existente pe teren. Nu se vor realiza scări și accese care nu se încadrează în specificul local: scări monumentale, realizate din materiale nespecifice, placate cu ceramică sau cu aspect rustic. Treptele sau rampele se vor alcătui din materiale naturale: lemn, piatră, cărămidă, și nu vor fi marcate de existența unor elemente decorative excesive.

5.6.2.3. PAVIMENTE ȘI AMENAJĂRI EXTERIOARE

PAVAJE

Se vor realiza din materiale locale și naturale: piatră, lemn, cărămidă; după caz, acestea pot fi înierbate. Nu se acceptă fixarea elementelor de pavaj în beton. Se va asigura panta pentru scurgerea apelor pluviale și îndepărtarea acestora de construcții concomitent cu dirijarea către spațiile verzi.

Nu se recomandă folosirea plăcărilor din dale de ciment, a aleilor turnate: cimentul fiind un material care absoarbe și radiază căldura, accentuează disconfortul termic mai ales în sezoanele călduroase, spațiul fiind îngust într-o gospodărie tradițională.

Se vor folosi cu precădere sisteme permeabile la apă. Nu se vor impermeabiliza suprafețe prin platforme și alei turnate din beton. Se va realiza o zonă de pietriș (de drenaj) de minim 60 cm în jurul clădirilor, (sub trotuar) pentru a proteja pereții de umezeală.

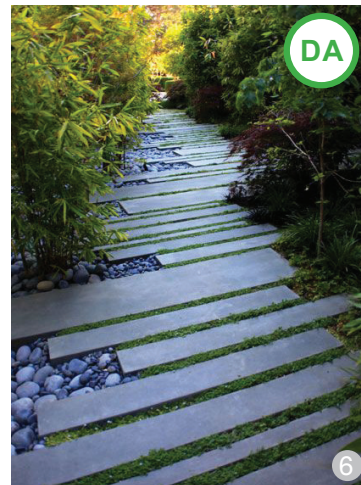
Se vor crea jgheaburi/rigole la sol, sub streșini, pentru îndepărtarea apelor pluviale. Platformele pentru autovehicule și aleile carosabile vor fi pietruite și/sau înierbate.

În mod excepțional, dacă există

pericolul scurgerii de hidrocarburi, se va permite construirea unei platforme de dimensiuni minime, cu alcătuirea și dotările conform normativelor. Pe cât posibil, aceasta se va amplasa pe teren sau se va masca astfel încât să nu fie vizibilă din spațiul public.

Platformele și traseele de circulație vor urmări suprafața terenului natural. Accesele și amenajările din incintă vor ține cont de accesul mașinilor de intervenție: pompieri, salvare.

Culorile folosite vor fi cele ale materialelor naturale, nu se vor utiliza pigmenți tari și nespecifice. Toate materialele folosite se vor trata în consecință și se va urmări îngrijirea lor periodică.

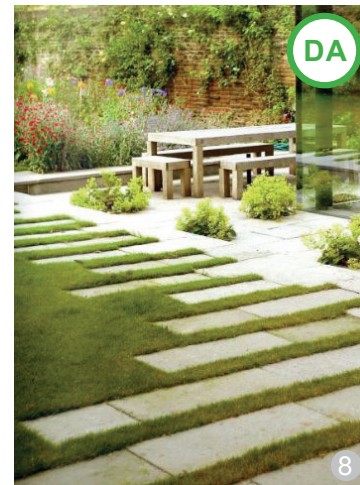

SPAȚIUL VERDE AL CURȚII

Se va conserva biodiversitatea (inclusiv păstrarea lângă construcții a speciilor de păsări și animale care asigură echilibrul ecosistemului: rândunele, cucuvele, lilieci, vrăbii etc.), prin folosirea plantelor autohtone specifice zonei și a practicilor agricole tradiționale.

În cadrul amenajării, se va păstra ierarhizarea parcelei în mod similar gospodăriei tipice: spațiile de grădină decorativă, livadă, fâneață (după caz). Suprafața spațiilor verzi va fi predominantă în cadrul gospodăriei (minimum 60 % din suprafața terenului în cazul loturilor răsirate/risipite, minimum 50 % în cazul loturilor adunate/înșiruite). Spațiile libere vizibile din circulațiile publice se vor trata ca grădini decorative și livezi, plantându-se cu specii endemice. Nu se vor planta specii exotice sau specii cu rezistență ridicată, care pot tinde să ia locul speciilor autohtone (de ex. cenușer, Paulownia, oțetar fals – *Ailanthus altissima*).

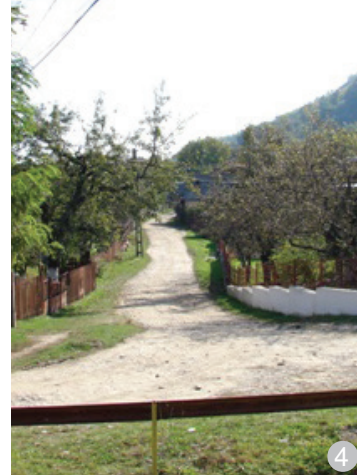
Vegetația se poate utiliza ca element arhitectural sau de mascare a construcțiilor existente cu gabarite care depășesc scara locului (vegetație care trebuie să fie prezentă și pe timpul iernii). Nu este recomandabilă fasonarea decorativă a arbuștilor.

5.6.2.4. VEGETAȚIE

Vegetația exterioară deține un rol important în amenajarea curții, având atât funcție utilitară (pomi și arbuști fructiferi, plantații de protecție, umbrire), cât și decorativă (flori, arbuști).

Organizarea gospodăriei, cu locuința în mijlocul acesteia, înconjurată de spații verzi și plantații bine delimitate, cu spațiul tampon care oferă liniște și intimitate față de spațiul public, rezultă din necesitatea funcțională a ansamblului curții.

5.6.2.5. ELEMENTE DE MOBILIER RURAL EXTERIOR: BANCĂ, FÂNTÂNĂ, CRUCE, ADĂPĂTOARE ETC.

Fântânile erau de obicei construite spre șosea, cu posibilități de alimentare din drum prin practicarea unei porți sau a unui pârleaz. În decursul timpului s-au delimitat trei tipologii de fântâni: știubeie simple, știubeie cu cumpănă și fântâni cu roata. În zona de deal / luncă a Argeșului se mai întâlnesc încă câteva cumpene care fac parte integrantă din contextul rural și conturează un ambient specific. Se întâlnesc, în funcție de specificul și destinația așezării, o serie de elemente caracteristice realizate cu preponderență din lemn, nuiele și piatră (bănci, troițe etc).

Astăzi, în majoritatea satelor traversate de un drum județean sau național, strada principală a devenit șosea, rămânând puțin spațiu alocat oamenilor. Un fenomen recent apărut este reprezentat de existența spațiului public amenajat în acest scop și dotat cu mobilier stradal, care din păcate nu mai are legătură cu mobilierul și amenajările tradiționale. Fântâna, troița, banca, au toate valoarea de reper. Materialele folosite sunt cele locale: lemn, piatră.

5.6.2.6. SPAȚIUL RURAL

DRUMURI, CĂI DE ACCES, PODURI ȘI PODEȚE

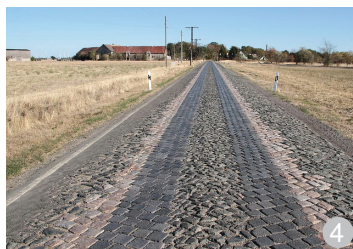
Specificul mediului rural constă în îmbinarea dintre zonele verzi și zonele de circulații. În mod tradițional, în zonele rurale, circulația carosabilă este delimitată de zone verzi, taluzuri sau șanțuri deschise, toate acestea ocupând spațiul dintre carosabil și gard. În ultima perioadă, drumurile principale sunt modernizate, principala preocupare îndreptându-se către favorizarea circulațiilor auto, cu tendințe de amenajări ce țin de mediul urban : trotuare înguste cu pavele din beton, etc.

Spațiul verde are câteva caracteristici identitare: deseori în zonele de importanță sporită (biserici, conace etc.) se întâlnesc pini sau brazi cu valoare simbolică. În spiritul principiilor de conservare a specificului local, se recomandă păstrarea polivalenței drumurilor și păstrarea profilelor transversare ale drumurilor. Nu trebuie să se realizeze trotuare supraînălțate (similare cu cele din mediul urban), cu rigole îngropate.

Suprafețele de circulație pietonală trebuie să fie cât mai permeabile, cu pavaje din piatră înierbată sau pietriș de calcar, evitându-se folosirea betonului, asfaltului și a pavelelor din beton. Asfaltarea drumurilor trebuie să acorde o importanță deosebită rezolvării corecte a pantelor și a terasamentelor, pentru a asigura scurgerea apelor provenite din intemperii.

Drenaajul căilor de circulație trebuie realizat cu șanțuri deschise, vegetalizate, care prezintă ca avantaje : încetinirea curgerii apelor, reducerea riscului de inundații (reducerea vitezei apei înseamnă debite mai mici în aval) și participă la epurarea apelor recuperate de pe drumuri (fenomenul de fito-epurare). Trebuie să se realizeze rezolvarea corectă a colectării și scurgerilor de ape pluviale, a taluzurilor, podețelor, sprijinirilor de pe marginile drumului, paraștelor etc și a infrastructurii drumului, înainte de lucrările de finisare rutieră. Pistele pentru biciclete între sate sunt foarte necesare, pentru ușurarea transportului pe distanțe scurte, atât pentru localnici cât și pentru turiști.

Indiferent de modul de realizare a drumurilor, acestea se întrețin periodic (se completează pietrișul, se repară asfaltul, se curăță șanțurile etc.).

AȘA DA: Amenajarea podețelor și a podurilor de mici dimensiuni în mediul rural – folosirea de materiale naturale în alcătuirii constructive care să amplifice capacitatea portantă a ansamblului.

AȘA NU: Amenajarea defectuoasă a drumurilor carosabile

ECHIPAREA EDILITARĂ

Toate construcțiile trebuie să beneficieze de utilitățile necesare pentru desfășurarea activităților previzionate, cu respectarea normelor de sănătate și igienă, atât pentru utilizatori, cât și pentru vecinătăți. Acțiunile întreprinse în acest sens nu trebuie să deranjeze mediul și să priveze vecinătățile prin poluare de orice fel (poluare fonică, scurgeri de canalizare și ape uzate, diverse alte infiltrații și materiale care pot afecta pânza freatică, poluare luminoasă etc).

Toate noile bransamente pentru electricitate, gaze, internet și telefonie vor fi realizate îngropat. Nu se vor amplasa antenele TV satelit, de internet sau de telefonie mobilă în locuri vizibile din circulațiile publice și nu vor fi dispuse vizibil cablurile CATV.

Nu se va folosi lumina artificială în exces (ținând cont de contextul cu preponderență natural în care se încadrează, aceasta poate dăuna bioritmului animalelor și al insectelor din zonă). Corpurile de iluminat vor avea volume simple, fără ornamente excesive. Se recomandă folosirea luminii calde, apropiate de cea naturală (3 000 K). Iluminarea nu se va realiza în mai multe culori. Pe cât posibil, se recomandă realizarea controlului luminii cu variatoare, atât pentru spațiul public, cât și pentru cel privat.

Reclamele, firmele, inscripțiile, însemnele, se vor amplasa în așa fel încât să nu constituie elemente care obturează sau concurează cu elementele de fațadă (profilaturi, ferestre, streșini etc.). Se va evita poluarea luminoasă. Dimensiunile panourilor vor fi specifice funcțiilor pe care le anunță și nu se vor amplasa mai sus de nivelul parterului. Se recomandă realizarea unor piese/construcții mobile pe care să fie amplasate reclamele luminoase în așa fel, încât să nu obtureze construcțiile principale. Pe cât posibil, nu se vor amplasa pe clădiri.

AȘA NU: Amenajarea unei platforme de depozitare a deșeurilor în punct de belvedere, în sat.

AȘA DA: Amenajarea unui spațiu închis, din materiale locale, care să mascheze elemente de echipare edilitară.

AȘA DA: Amenajarea unei stații de autobuz/ punct de informare în mediul rural.

ELEMENTELE DE MOBILIER

Mobilierul se va realiza cu preponderență din materiale naturale: lemn, piatră. În alcătuirile constructive pot fi folosite și alte materiale (de ex.: prinderi metalice etc.), însă acestea nu vor ocupa o pondere importantă și se vor încadra în specificul și formele locale. Nu se vor folosi materiale ca betonul, metalul (de ex., pe băncile din beton/metal nu se poate sta vara/iarna), materiale strălucitoare (inox) sau alte materiale nespecifice (rășini, PVC, mase plastice, fibră de sticlă). Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”. Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional” (vezi Glosar).

AȘA DA: Locurile de joacă se încadrează în contextul natural, sunt realizate din materiale naturale, culori desaturate care nu atrag soarele.

AȘA NU: Locuri de joacă cu culori stridente, materiale plastice.

7. PERFORMANȚA ENERGETICĂ

Performanța energetică a unei clădiri ne spune în ce măsură clădirea respectivă are un consum mai mic sau mai mare de energie/combustibili în raport cu folosirea ei în condiții de confort.

De asemenea, casele în care locuim și clădirile în care ne desfășurăm activitățile zilnice trebuie să ne asigure condiții optime de trai (căldură, lumină etc.), fără ca acest lucru să aducă prejudicii atât mediului, cât și celor din jur. În acest sens, e necesar ca toate clădirile să își păstreze temperatura potrivită la interior, fără a avea pierderi de căldură sau emanații cu efect poluant semnificativ în mediul înconjurător.

Astfel, și în România, legislația devine din ce în ce mai exigentă cu privire la performanța energetică a clădirilor (Legea 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor și Legea 120/2002 privind utilizarea eficientă a energiei).

Trebuie avut în vedere că atât eficiența termică, cât și eficiența energetică, atunci când sunt înțelese într-un sens foarte simplist, având la bază doar considerentele economice, pot duce la soluții cu consecințe negative asupra sănătății clădirii și a utilizatorilor săi. De exemplu, prin utilizarea unei termoizolații de polistiren (care nu este permeabilă la vapori) la o clădire tradițională, ale cărei zidării sunt permeabile la vapori (adică „respiră”), pot apărea numeroase consecințe negative în timp, deși clădirea devine, aparent, mai eficientă din punct de vedere termic. Una dintre aceste consecințe negative este deteriorarea zidăriei existente din cauza barierei impermeabile și a acumulării de săruri în zidărie, care, prin fenomenul de îngheț/dezghet, dezagregă suprafața zidăriei. O altă consecință negativă este apariția condensului și a mucegaiului la interior, lucru care duce la degradarea calității aerului.

7.1. Recomandări

Recomandările se referă la materialele de construcție, la conformația acestora, la soluțiile tehnice și la compatibilitatea dintre materialele de alcătuire.

Utilizarea materialelor de construcție ecologice, din resurse naturale sau produse naturale reciclate, constituie, de fapt, un prim pas către bunăstare și un nivel superior de viață, în condițiile în care sărăcia este o caracteristică atât de prezentă astăzi în majoritatea zonelor rurale.

În mod paradoxal, deși multe dintre materialele naturale au fost tradițional utilizate în construcții durabile și sănătoase de sute de ani, acestea au fost total ignorate tehnic și legislativ-normativ, fiind considerate demodate sau „rușinos a fi utilizate” (de exemplu, chirpicul din argilă, vâlătucii, paie, lână de oaie, uneori chiar și lemnul, varul natural etc.), în comparație

cu produsele de sinteză, poluante încă din faza de fabricare și pe toată durata de exploatare, dar care sunt considerate moderne (de exemplu, PVC, BCA, polistirenul expandat sau extrudat, produsele aglomerate cu rășini sintetice ș.a.).¹

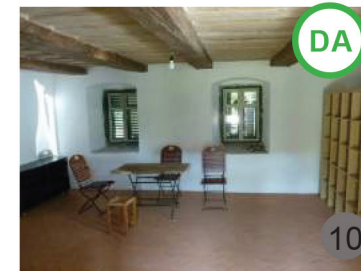
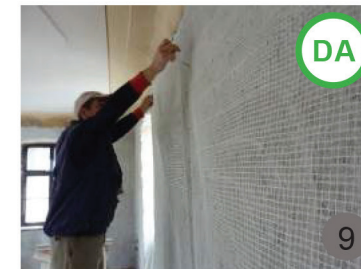
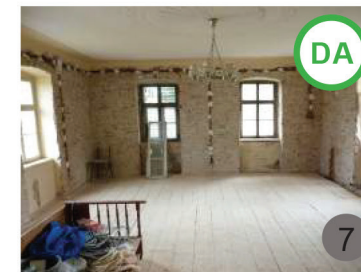
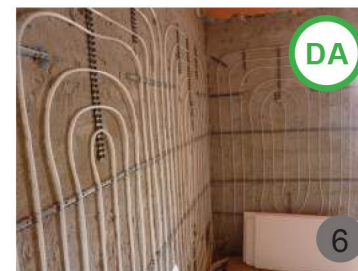
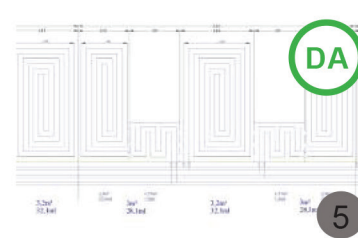
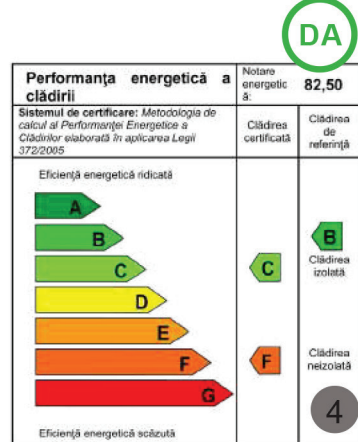
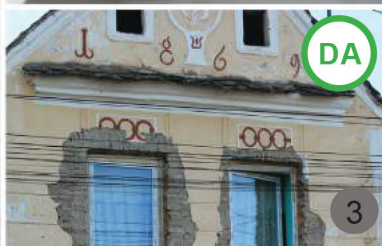
Acolo unde este posibil, se recomandă să se apeleze la materiale locale naturale, la tehnicile tradiționale și la meșterii populari.

Recomandările sunt comune tuturor categoriilor de construcții:

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120 – 250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp), dispuse în sistem pavilionar.

B. Construcții noi cu gabarit mare (250 – 395 mp), de tip monovolum, atât pentru construcțiile noi/conversii/extinderi, cât și pentru construcțiile existente.

1. C. Miron, op. cit., p.10 – 11.

ASA NU: Placarea cu polistiren a pereților exteriori ai unei construcții este deosebit de nocivă nu numai pentru că distruge/ascunde decorațiile, ci mai ales pentru că prin translatarea punctului de rouă se creează condens în interiorul zidurilor; acest lucru atrage cristalizarea sărurilor, care cu greu mai pot fi îndepărtate ulterior. Impermeabilizarea zidurilor exterioare prin placarea cu polistiren și montarea ferestrelor din plastic dublu stratificate, coroborată cu folosirea unei zugrăvelii impermeabile la interior, atrage după sine apariția mucegaiului. Zidurile din cărămidă ale construcțiilor vechi au o grosime considerabilă, nefiind necesară izolarea. Se recomandă mai degrabă izolarea cu materiale naturale a tavanelor și a pardosellilor. În imagine, o simulare de calcul a unei clădiri tradiționale la care nu s-au înlocuit ferestrele tradiționale, dar s-a izolat tavanul și pardoseala. Graficul arată o îmbunătățire considerabilă a eficienței termice a clădirii.

ASA DA: Folosirea unui sistem de încălzire în pereții exteriori în planul tencuielii este o metodă deosebit de eficientă și elegantă de încălzire. Încălzind zidurile groase, cu inerție termică mare, întreaga construcție se comportă ca o teracotă. Sistemul are însă și dezavantajul că nu permite lipirea mobilierului de perețele în cauză și necesită o atenție sporită atunci când se bate un cui în perete. De aceea, se recomandă montarea acestui sistem de încălzire până la o înălțime la care nu ar prezenta riscul de a fi perforat accidental cu ocazia fixării unor tablouri sau a mobilierului de perete.

7.1.1. Sistemele de încălzire (cerințele de securitate la foc)

Sistemele de încălzire folosite vor fi eficiente termic, conform standardelor de mediu și eficienței energetice a clădirilor.

Se recomandă folosirea unor sisteme de încălzire alternative folosirii gazului metan sau a combustibililor solizi (fosili). Acestea pot fi folosite acolo unde există rețele locale specifice, însă se recomandă și folosirea unor tehnologii alternative, pentru asigurarea unui grad minim de independență.

Dintre sistemele de energie alternativă, se pot folosi:

- Panourile solare și panourile fotovoltaice (se încurajează amplasarea lor pe acoperiș în măsura în care nu denaturează imaginea ansamblului și se încadrează discret în peisajul rural).

- Este acceptată folosirea pompelor de căldură acolo unde este posibil și investiția se justifică (în variantele aer-apă, sol-apă, apă-apă, în funcție de caracteristicile terenului).

Se recomandă încadrarea sistemelor de energie alternativă în specificul local prin mascarea lor adecvată cu ajutorul unor elemente provenite din forme uzuale, folosindu-se materiale locale. Amplasarea lor va respecta recomandările de la capitolul 5.7. Amenajările exterioare, subcapitolul Echiparea edilitară din Recomandări (pentru fiecare tip de construcție). Dimensionarea, punerea în operă și funcționarea lor trebuie să respecte normativele și prevederile tehnice în vigoare la data întocmirii proiectului/execuției.

- Cazanele cu combustibil solid regenerabil (biomasă și/sau combustibil rezultat în urma reciclării). Materialele combustibile disponibile local se pot împărți în: materiale lemnoase (deșeurii de lemn, rumeguș, căzătură de lemn masiv în păduri, resturi de lemn) și materiale nelemnoase (cerealiile sau de origine organică). Pentru zonele în care nu sunt disponibile ca sursă de energie termică gazele naturale, este necesară utilizarea centralelor cu combustibilii solizi. Exemple de materiale combustibile sustenabile:

- Peleții din lemn sunt deșeurii lemnoase, deshidratate și comprimate până la dublul densității energetice a lemnului verde, neuscat.

AȘA DA: Teracotele sunt elemente importante, care fac parte în continuare din amenajarea unei case tradiționale. În afară de funcția estetică de animare a interiorului pe care o au uneori, sunt și foarte practice, în condițiile în care combustibilul solid se găsește încă la un preț redus față de ceilalți combustibili.

Peleți din lemn

Brichete din resturi vegetale

AȘA DA: Semineele sunt corpuri de încălzire care, în afară de funcția de destindere pe care o au, pot fi introduse cu succes în circuitul sistemului de încălzire al clădirii. Există șeminee din oțel cu funcționare pe peleți și ventilație forțată, termoșeminee, potrivite pentru locuințe moderne, eficiente energetic cu sistem de recuperare. În afară de încălzirea apei, termoșemineul nu generează doar o căldură plăcută în interior, dar creează, de asemenea, o atmosferă confortabilă.

Caracteristici: putere calorică mare, densitate mare, costuri relativ reduse de transport; sunt o sursă alternativă de energie capabilă să înlocuiască combustibilii convenționali (gazul natural, GPL, petrol, cărbune, lemn, ulei, electricitate etc.); sunt neutri din punctul de vedere al emisiilor de carbon. La ardere, aceștia emit aceeași cantitate de dioxid de carbon care a fost absorbită de pădure în timpul creșterii; peleții din lemn ard aproape fără emisie de fum, în timp ce în gazele de ardere praful este alcalin; au un conținut scăzut de metal, iar sulfurile sunt aproape inexistente. Cenușa, bogată în minerale, poate fi folosită cu succes drept îngrășământ natural. Peleții costă mai puțin decât combustibilii fosili și sunt considerați înlocuitori ai gazelor naturale. Mai ieftini cu 20 - 25 % față de gazul natural, nu prezintă pericol de explozie, se utilizează cu același confort. Comparativ cu lemnul de foc, peleții sunt mai eficienți din punctul de vedere al randamentului de ardere, al puterii calorice, al confortului și al siguranței în utilizare.

- Brichete din resturi vegetale din agricultură: se obțin prin comprimarea mecanică sau hidraulică

a biomasei (resturi vegetale din agricultură: paie de grâu, orz, orez, rapiță, muștar, vrejuri de soia, fasole, resturi vegetale de viță-de-vie, coceni de porumb, resturi forestiere), pentru reducerea dimensiunilor și obținerea unui produs compact și cu o putere calorică mare. Dintr-o tonă de paie se obține o tonă de brichete.

Puterea calorică a brichetelor din resturi vegetale este mai mare decât a lemnului de fag și aduce o economie de 60 % față de încălzirea cu gaze și de 40 % față de încălzirea cu lemne.¹

¹ Constantin Miron, op. cit., p.106 - 116.

Saltele termoizolante din lână de oaie.

7.1.2. Eficiența termică (sisteme și materiale de izolare)

Termoizolațiile frecvent utilizate în prezent au la bază materiale minerale (anorganice): vata de sticlă, vata bazaltică sau materiale organice: polistirenul și poliuretanul.

Materia primă pentru aceste materiale provine din surse neregenerabile, presupunând un consum mare de energie și emisii de CO₂, atât pentru fabricare, cât și pentru prefucrare.

În timp ce termoizolațiile minerale sunt permeabile la vapori, deci permit zidăriei să „respire”, polistirenul și poliuretanul nu permit trecerea vaporilor, astfel încât acestea din urmă nu sunt recomandate a fi utilizate în cazul construcțiilor tradiționale.

Izolația are rolul de a reduce consumul de energie pentru încălzire. Soluția care oferă beneficii atât din punctul de vedere al eficienței termice cât și al costurilor (prețul este redus atunci când sunt produse local), având avantajul provenienței din surse regenerabile, este folosirea unei termoizolații naturale, care este la fel de performantă ca izolația din fibre sintetice.

Tipurile de izolații naturale:
a. Izolația naturală din fibre de lână de oaie se utilizează ca izolator termic și fonic atât pentru construcțiile din lemn, cât și pentru casele din cărămidă sau piatră.

Calitățile izolației din fibre de lână de oaie:

- este un material termofonoizolant ecologic și sănătos, obținut din materii prime naturale, regenerabile. După terminarea ciclului de viață, izolația din lână se poate refolosi sau este biodegradabilă;
- este accesibilă local (se produce în România);

Saltele termoizolante din fibre de căneapă.

- se realizează din fibre de lână naturală de oaie, spălată, tratată cu săruri de bor pentru insecte și ignifugată. Poate fi prelucrată în saltele, plăci semirigide sau puf, fără mijloace speciale de protecție;
- este rezistentă împotriva mușgaiului (conform EN ISO 846 are nota cea mai bună: 0) și nu putrezește;
- are capacitatea de a absorbi și de a elibera umiditatea din aerul înconjurător. Lâna este un material higroscopic, ceea ce înseamnă că poate absorbi până la 30 % – 40 % din propria greutate în umiditate, păstrându-și proprietățile. Fibrele de lână încearcă, în mod natural, să se mențină în echilibru cu umiditatea schimbătoare a atmosferei. Când temperatura exterioră scade și umiditatea aerului crește, atunci lâna preia din umiditatea suplimentară și eliberează căldură în acest proces. Într-o zi călduroasă se întâmplă procesul invers: lâna eliberează umiditatea în aer și în același timp absoarbe energie, astfel răcind încăperea pe care o izolează. Din acest motiv, se spune că lâna „respiră” și acționează ca un condiționator natural de aer. Fibrele sintetice sau minerale nu au această proprietate și nu reacționează la schimbările rapide de temperatură sau umiditate;

- conductivitatea termică a izolației din lână este cuprinsă între 0,0356 W/mK și 0,040 W/mK;

- este un depoluant natural; locuințele moderne sunt din ce în ce mai populate cu produse care emană substanțe toxice pentru sănătatea umană. Lâna absoarbe în mod natural diverși poluanți ai aerului: formaldehida (un cancerigen cunoscut), dioxidul de azot și dioxidul de sulf. Formaldehida este foarte des utilizată în produsele rășinoase din lemn, cum ar fi plăcile de aglomerării de lemn (MDF), parchetul și mobila. Formaldehida este eliberată încet din aceste produse pe măsură ce rășinile conținute hidrolizează (se dizolvă în contact cu vaporii de apă). Aceste emisii nocive cresc odată cu temperatura și umiditatea. Fibrele de lână absorb și se contopesc ireversibil cu formaldehida și alte substanțe nocive. O casă complet izolată cu lâna de oaie poate absorbi aproape 100 % din formaldehida eliberată în aerul interior. Dioxidul de sulf și dioxidul de azot sunt deșeurile gazoase produse prin arderea combustibililor fosili sau a cărbunelui. Sunt cel mai

des întâlnite în încălzitoarele cu gaz, în focurile deschise sau în fumul de eșapament (care pătrunde în casă din cauza proximității șoselelor circulante). Izolația din lână de oaie absoarbe definitiv aceste gaze nocive, așa cum absoarbe formaldehida, realizând astfel o filtrare a aerului din interior. Lâna de oaie este singurul tip de izolație care are calitatea de filtrare a aerului din interior, contribuind astfel nu doar la un confort termic sporit, dar și la menținerea pe termen lung a unui mediu sănătos.¹

b. Izolația din fibre de cânepă este un material natural care nu conține substanțe de adaos dăunătoare sănătății. Procesul de producere presupune un consum redus de energie, iar rezultatul este un material cu calități tehnice excepționale. Se livrează sub formă de saltele sau role, fiind un produs recomandat pentru izolarea acoperișurilor, a pereților și a pardoselilor. Se realizează din fibre la care se adaugă 10 – 12 % fibre Biko (fibre sintetice), pentru o stabilitate dimensională optimă. În ultima perioadă, a apărut izolația din cânepă 100 % naturală. În acest caz, fibrele Biko sunt înlocuite cu fibre naturale din porumb.

¹ www.izomiorita.ro

DA

1

ASA DA: Termoizolația din cânepă: montare rapidă și simplă. Nu este necesar un costum de protecție, deoarece produsul nu irită pielea și nu conține substanțe periculoase pentru mediu sau sănătate.

Calitățile izolației din fibre de cânepă:

- montare rapidă și simplă, fără zgărieturi și iritații ale pielii;
- poate absorbi umiditate până la 20 % din greutatea sa fără nicio deteriorare a performanței termice;
- are capacitatea de a regla umiditatea din încăperea. Pentru a nu influența negativ această trăsătură, trebuie folosite folii și bariere de vaporii care permit transferul umidității;
- are o conductivitate termică scăzută, cu o valoare de 0,040 W/mK;
- datorită faptului că fibrele de cânepă nu conțin albumină, nu este nevoie de un tratament împotriva molii și a gândacilor.

c. Pereții termofonoizolanți neporanți de tip Hempcrete realizați din cânepă marunțită (puzderie) și un liant pe bază de var calcic hidratat.

Procedeele de realizare a pereților neporanți de tip Hempcrete constă în execuția pereților prin turnarea în cofraje pierdute a unui amestec realizat din cantități controlate de puzderie de cânepă, un liant pe bază de var calcic hidratat, un liant pe bază de var hidrolic și apă. Procedeele constă în amestecarea produselor componente cu apă și realizarea unui amestec omogen care se toarnă în cofraje pierdute.

Prin acest procedeu se obține un material neporant, sustenabil, permeabil la vaporii, care se poate folosi la realizarea pereților și a planșelor, a pardoselilor sau la izolarea acoperișului, realizându-se astfel îmbunătățirea comportării la transfer termic a elementelor de construcție.

Procedeele de realizare a pereților neporanți de tip Hempcrete contribuie la economia de energie în construcții.

Durabilitatea pereților neporanți din amestec de cânepă cu var, respectiv, a izolațiilor termice realizate cu acest procedeu este asigurată prin satisfacerea cerințelor de calitate impuse produselor predozate. În condițiile unei puneri în operă corespunzătoare, durata de viață a produselor finite este de minimum 70 de ani.

Tencuielile și zugrăvelile recomandate pentru pereții și tavanele de tip Hempcrete sunt cele permeabile la vaporii de apă, precum cele tradiționale pe bază de var stins pastă. Aplicarea unor produse de tencuire și/ sau vopsire cu permeabilitate redusă, de exemplu, cu vopsele alchidice, lacuri sau pe bază de polimeri, nu este recomandată, deoarece vor compromite permeabilitatea peretelui și durabilitatea acestuia.¹

¹ Acordul Tehnic 001SC-02/612-2016 pentru realizarea pereților neporanți de tip Hempcrete și a termoizolațiilor din puzderie de cânepă cu liant pe bază de var hidrolic și apă.

DA

2

3

DA

4

DA

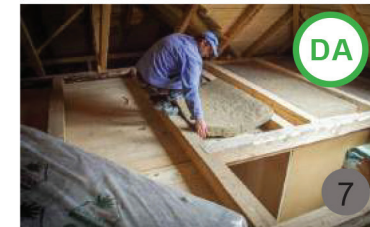
5

ASA DA: Pereți termoizolanți din Hempcrete

DA

6

DA

7

ASA DA: Termoizolația din lână este deosebit de recomandată. Folosirea unei izolații din lână sprijină o industrie a prelucrării produselor locale: în mod frecvent, lâna se aruncă, în loc să fie utilizată. Această măsură este încă la început în țara noastră, dar se folosește cu succes și pe scară largă în majoritatea țărilor europene.

ASA DA: Exemple de pereți plăcați cu panouri termoizolante de stuf

d. Izolația din fibre de lemn se prezintă sub formă de vrac, plăci flexibile sau plăci rigide termofonoizolante. Aceste produse reprezintă o soluție modernă, eficientă și ecologică și sunt utilizate în special la case pe structură de lemn, la casele eficiente energetic, dar și la casele tradiționale, construite din cărămidă.

Calitățile izolației din fibre de lemn:

- fiind un produs natural care nu influențează biologia construcțiilor, se recomandă folosirea lui la reabilitarea termică a construcțiilor existente, atât pentru cele cu pereți din cărămidă, cât și pentru cele cu structura din lemn sau cu pereți din lemn masiv;
- pentru fabricarea panourilor izolatoare din fibre de lemn se utilizează, ca materie primă, deșeurile de aşchii lemnoase provenite din fabrici de cherestea sau de la alți producători de produse din lemn sau din lemnul nevalorificat silvic;
- este rezistentă la șocuri mecanice, absoarbe zgomotele și izolează excelent atât pe timp de iarnă, cât și vara;
- este ușor de montat, disponibilă și cu profiluri de nut și feder pentru o montare mai sigură și pentru eliminarea punților termice. Se livrează în diverse grosimi.
- plăcile fibrolemnoase sunt deschise la difuzia vaporilor de apă și regularizează umiditatea, oferind un climat de locuit sănătos;
- corespund tuturor normelor referitoare la rezistența la foc și chiar dacă ard, plăcile nu emit vapori toxici.

• izolațiile din fibre de lemn sunt materiale de construcții din surse naturale, regenerabile și care nu au un impact negativ asupra mediului înconjurător.

e. Izolația din vată bazaltică este un material ecologic care se comercializează sub formă de plăci rigide sau saltele.

Calitățile plăcilor termoizolatoare din vată bazaltică:

- nu ard, nu emană gaze toxice și împiedică răspândirea focului;
- sunt permeabile la vapori și permit trecerea vaporilor de apă din interior spre exterior, prevenind astfel condensul. Pereții vor fi uscați, locuința aerisită, eliminând riscul de apariție a mușcăiului și a igrasiei.

f. Baloții de paie: Paiele sunt folosite sub forma unor baloți compactați, care sunt inserați în perete prin presare ușoară. Un balot de paie are la bază același material ca și lemnul: celuloza. Pentru că paiele sunt goale în interior, gradul de termoizolare este mai bun decât în cazul lemnului. În plus, comprimarea balotului îl face rezistent la compresie, ceea ce înseamnă că este potrivit pentru construcția unor ziduri solide. Tencuiala din pământ și var permite pereților să „respire”, reglează umiditatea și conferă un mediu de viață plăcut și sănătos.

Construcțiile din baloți de paie sunt foarte eficiente energetic datorită calităților termoizolante ale acestora: un perete din baloți de paie tencuit cu

argilă și var, cu o grosime totală de 50 cm, asigură aceeași termoizolare ca un perete din 20 cm de BCA cu 20 cm de polistiren. Producerea unor materiale ca BCA-ul, polistirenul, tencuiala pe bază de ipsos și vopseala pentru finisaje necesită însă un consum de energie mult mai ridicat decât paiele, lemnul, pământul și varul, generând, în același timp, și un nivel ridicat de emisii CO₂. De asemenea, costul pentru 1 mp de perete din baloți de paie tencuit cu argilă și var este de trei ori mai mic decât cel pentru 1 mp de perete din BCA, polistiren și tencuială din comerț. În plus, aceste case sunt sigure, rezistente la foc și cutremur, se realizează rapid și oferă un mediu de viață plăcut și sănătos.¹

g. Plăcile de stuf termoizolante sunt obținute prin asamblarea tulpinilor de stuf uscat. Asamblarea se realizează prin legarea strânsă a pachetului de stuf cu legături de sârmă din oțel zincat (dispuse la o distanță de cca 20 cm) și agrafe (dispuse la o distanță de aproximativ 60 mm), fixate de legăturile din sârmă.

Avantaje:

- eliminarea punților termice;
- reglarea umidității; deci, o casă fără mușcăi;
- eliminarea apariției fisurilor, care constituie cauza majoră de degradare a fațadelor;
- sunt ușor de montat;
- tencuielile și zugrăvelile recomandate sunt cele permeabile la vaporii de apă, realizate din materiale naturale.²

h. Tencuielile termoizolante tradiționale pe bază de argilă amestecată cu paie sau pleavă

O bună variantă pentru Transilvania este folosirea tencuielii termoizolante realizată din argila amestecată cu paie. Argila protejează materialul organic, paiele, iar acestea au rol de izolator termic. Amestecurile de argilă cu paie sau pleavă folosite la izolarea termică a tavanelor, a podurilor și a pardoselilor au calitatea de a genera condiții de viață sănătoase prin masa termică, capacitatea de regulare de umiditate și lipsa oricărei emisii poluante, chiar dacă din punct de vedere termic nu sunt foarte eficiente.

Tradițional, argila ușoară se folosea în amestec cu paie la construcțiile din lemn pentru realizarea închiderilor elastice, pe un suport din împletitură de

¹ www.earthsafedesign.com.

² www.natural-home4u.com.

tulpinilor. Densitatea brută a amestecului de argilă ușoară cu paie este mai mică de 1 200 kg/mc. Paiele folosite pot fi de secară, grâu sau ovăz. Pentru tencuieii din argilă sunt preferate paiele de orz, pentru că sunt mai moi. Mai important decât tipul de paie este structura tulpinii. Un câștig pentru creșterea capacității termoizolante este folosirea paielor subțiri cu tulpini rezistente, care nu se strivesc.

Concluzie/recomandări:

se vor folosi materiale naturale regenerabile, în alcătuirii constructive care să respecte normativele și prevederile în vigoare referitoare la izolarea termică, la protecția la foc etc. Pentru termoizolare, se vor folosi sisteme de termoizolare ecologice, pe cât posibil cu materiale provenite din mediul local (lână, cânepă, paie, rumeguș). Există pe piață deja suficienți producători de tencuieii termoizolante și materiale naturale termoizolante agrementate tehnic (începând cu 2015, s-au agrementat tehnic de către INCD URBAN INCERC Cluj-Napoca izolații din lână și cânepă), care îndeplinesc toate cerințele impuse de actele normative în vigoare.³ Nu se va folosi termoizolarea cu polistiren (vezi capitolul 5.2. Pereții).

Prin programele „Casa Verde” și „Casa Verde Plus”, lansate de Ministerul Mediului, se încurajează folosirea sistemelor de încălzire din surse alternative și materiale regenerabile, acordându-se finanțări caselor sau altor obiective care folosesc panouri solare sau pompe de căldură, sisteme de acoperișuri verzi, sisteme de iluminat ecologice sau aleg să își izoleze termic pereții cu materiale ecologice precum lână, cânepa sau celuloza.

În cazul intervențiilor pe construcțiile existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum), se recomandă următoarele:

Pereții: Își vor menține stratificația specifică, fie că e vorba de

³ De exemplu, *Agrementul Tehnic 001SC-02/612-2016 pentru realizarea pereților neporanți tip HEMPCRETE și a termoizolațiilor din puzderie de cânepă cu liant pe bază de var hidrolic și apă; Agrementul Tehnic 001SC-03/319-2015 pentru panouri termoizolante din lână de oaie; Agrementul Tehnic 001SC-03/314-2014 pentru saltele termoizolante din lână de oaie; Agrementul Tehnic 001SC-03/320-2015 pentru termoizolație din lână de oaie.*

peretii din masa tencuiei sau nu), din cărămizi de pământ nearse (văioage), chirpici, pământ compactat (obligatoriu tencuiți) sau baloți de paie. Se dorește totuși păstrarea apareiajului sau a stereotomieii, astfel încât fața exterioară a peretelui brut să rămână neschimbată în cazul reabilitării termice. Dacă se termoizolează pe interior, detaliul constructiv va fi de asemenea naturală, încât să nu rețină apa rezultată din procesul de condensare în interiorul pereților.

Membrana trebuie să fie permeabilă, iar materialele indicate pentru termoizolație, la fel, permeabile și biodegradabile, cum ar fi cânepa sau lână de oaie.

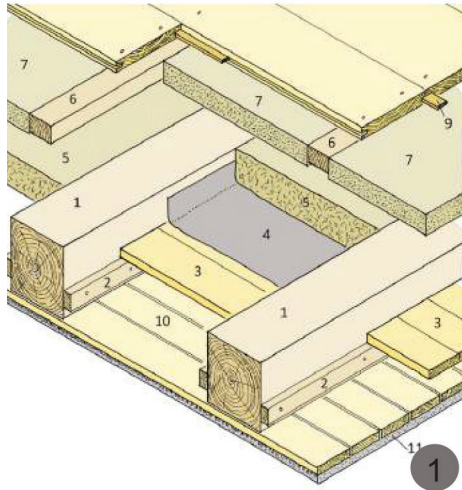
Planșee: Alcătuirea planșeelor va urma aceeași linie ca a pereților, păstrându-se materiale pe cât posibil naturale, biodegradabile.

ASA DA: Termoizolație fibrolemnoasă. Produs fabricat din materii prime naturale, utilizând tehnologii moderne și prietenoase cu mediul. Fiind permeabilă la vaporii de apă, păstrează structura casei în stare uscată în mod permanent. Poate fi utilizată pentru fațadă, pardoseli și mansarde.

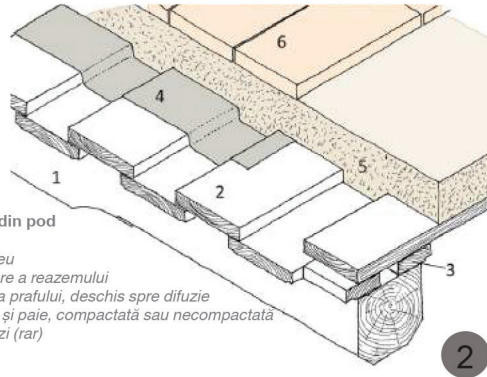

ASA DA: Plăci izolatoare din plută expandată

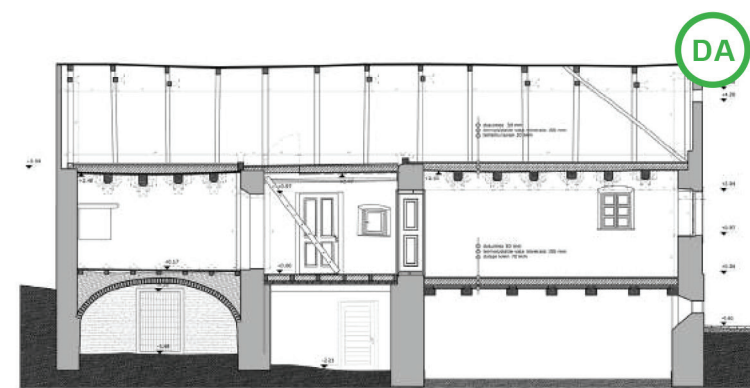
Alcătuirea pardoselii din pod

1. Grinda de planșeu
2. Scândurile de planșeu
3. Elemente de egalizare a reazemului
4. Strat protector contra prafului, deschis spre difuzie
5. Umplutură din argilă și paie, compactată sau necompactată
6. Acoperire cu cărămizi (rar)

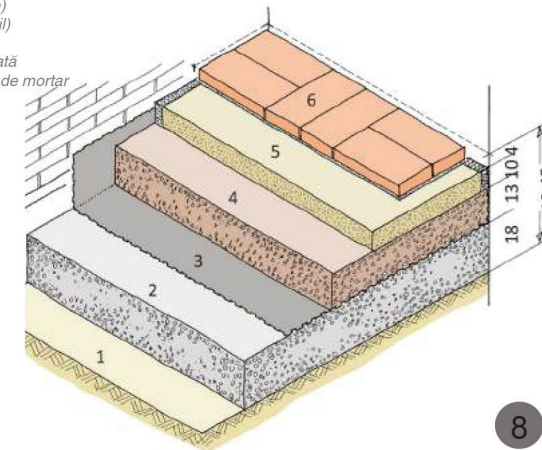
Tavan cu grinzi de lemn. Construcție cu pardoseală flotantă:

1. grinzi de tavan
2. lași de susținere pentru pardoseala oarbă, de 30 x 50 mm
3. pardoseală oarbă: 25 mm
4. geotextil, permeabil la difuzia vaporilor
5. umplutură din lut cu paie: 80 – 100 mm
6. rigle pentru pardoseală: 35 x 60 mm
7. izolație rigidă sau granulat: 40 mm
8. dușumea de 25 – 30 mm, rostuită și nutuită: 6 x 12 mm
9. pene: 6 x 20 mm
10. suport din scânduri: 18 mm
11. tencuială de tavan aplicată pe un strat de armătură

Modul de construire a pardoselilor din cărămizi peste pământul natural al încăperilor fără pivniță

1. pământ natural
2. pietriș grosier (8 – 32 mm)
3. folie protectoare (geotextil)
4. izolație din umplutură
5. placă din argilă compactată
6. plăci de cărămidă pe pat de mortar

ASA NU: Reabilitarea unui cămin cultural prin izolarea cu polistiren. Folosirea polistirenului atrage după sine probleme legate de condens, igrasie, apariția mușcăiului și este un material ușor de vandalizat de către copii, animale, persoane agresive etc.

ANEXA 1

Studiu de amplasare și încadrare în imaginea așezării (imagine generală din punct de belvedere, silueta așezării, desfășurate stradale)

În vederea obținerii avizului Comisiei pe „încadrarea în specificul local”, solicitanții vor depune online, la adresa _____ sau la secretariatul filialei OAR _____, adresa: _____, un dosar privind evaluarea impactului pe care l-ar avea gabaritul investițiilor cu construcții de tip hală (aici ar trebui detaliate tipurile) în silueta și imaginea generală a zonei rurale. Dosarul va conține planșe la o scară adecvată prezentării și următoarele documente:

- **Documentație (planuri sau ortofotoplanuri) care să conțină zone cu riscuri naturale, sau zone cu regim special.** Prin riscuri naturale se înțelege: alunecări de teren, nisipuri mișcătoare, terenuri mlăștinoase, scurgeri de torenți, eroziuni, avalanșe de zăpadă, dizlocări de stânci, zone inundabile.
- **Documentație care să ilustreze specificul țesutului local (planuri), al tramei stradale, și modul specific de așezare a construcțiilor pe teren,** atât pentru vatra satului cât și pentru loturile din afara vetrei satului. Se va evidenția și încadrarea în specificul zonei.
- **Documentație fotografică generală privind zona** în care se va desfășura investiția, în care să apară, din puncte de belvedere cunoscute la nivel local, modul de așezare în relief a localității, principalele repere și limitele localității (în cazul localităților neîncadrate sau fără repere înalte, folosiți vederi panoramice din afara localității). Identificați locul investiției pe aceste documente.
- **Două siluete caracteristice ale localității prezentate la o scară adecvată prezentării.** Identificați locul investiției pe aceste siluete.
- **Ortofotoplan sau vedere**

de sus a localității de tip Google Earth, cu marcarea punctelor de unde s-a făcut documentarea fotografică și siluetele descrise mai sus. Identificați locul investiției pe această planșă.

- **Documentație fotografică la nivelul ochiului sau din repere în imediata vecinătate a investiției.** Identificați locul investiției pe aceste documente.

- **O desfășurată stradală, în care să apară de o parte și de alta a parcelei investiției frontul la stradă a cel puțin trei parcele.** Identificați limitele parcelei investiției, cu fațada detaliată spre stradă a investiției, cotați amplasarea construcției față de limitele laterale și construcțiile învecinate.

- **Un profil stradal transversal, în care să apară construcțiile la stradă de pe parcele, secțiunea drumului și amenajările acestuia, secțiune caracteristică prin construcția investiției.** Identificați limitele parcelei investiției, cotați amplasarea construcției față de aliniament și construcțiile învecinate, cotați secțiunea la o scară adecvată, astfel încât investiția să poată fi comparată cu restul construcțiilor descrise.

- **Două cadre în perspectivă de la nivelul ochiului în susul și în josul străzii cu clădirea studiată.** Evidențiați modul în care ați integrat clădirea în fondul construit vecin și în peisaj.

ANEXA 2

Glosar de termeni

Conservarea: presupune menținerea unei clădiri (structuri) în starea existentă cu stoparea degradărilor. Este o intervenție care nu aduce îmbunătățiri de confort clădirii, care nu transformă o clădire istorică sau o casă țărănească veche într-o clădire locuibilă. Intervenția se pretează la imobile care vor deveni piese de muzeu sau de interes turistic, sau sunt ruine păstrate pentru aspectul lor deosebit.

Restaurarea: presupune readucerea clădirii (structurii) într-un stadiu documentabil dintr-o perioadă anterioară originală/principală prin eliminarea extinderilor (adăugirilor) secundare sau prin reasamblarea componentelor (subansamblurilor) existente fără a introduce elemente noi. Este o intervenție care “curăță” clădirea de toate extinderile inadecvate, realizate într-o manieră diferită de cea tradițională sau cu caracter de provizorat, și care pune în valoare clădirea într-o formă ce poate fi reconstituită pe baza unor fotografii de arhivă, studii și cercetări realizate pe structura și arhitectura casei. Nu presupune înlocuiri masive de material, amenajări de confort substanțiale sau extinderi moderne. Poate fi aplicată pentru clădiri vechi (tradiționale) recente prevăzute cu bucătării și toalete în case.

Reabilitarea: însumează toate intervențiile care urmăresc valorificarea și remedierea clădirii (structurii) prin păstrarea semnificației culturale a acesteia. Este intervenția cea mai răspândită, deoarece prin aplicarea acesteia clădirea devine utilizabilă în condiții de confort contemporane. Intervenția își propune să conserve tot ce este

valoros pentru clădirea respectivă, să aplice reparațiile necesare la structura istorică și să introducă în structura clădirii amenajările necesare care o fac utilizabilă pentru o funcțiune nouă sau cea originală, dar îmbunătățită (ex. zone primire, termoizolații, băi, bucătării, acces persoane cu dizabilități etc).

Reconstrucția: presupune readucerea clădirii (structurii) într-un stadiu documentabil din perioadă anterioară semnificativă și care se deosebește de restaurare prin introducerea materialului nou în țesutul clădirii. Este o intervenție aplicabilă clădirilor în stare de colaps sau precolaps, unde structura portantă nu-și mai îndeplinește rolul. Presupune înlocuiri masive de material, dar folosirea materialului original la maxim, care va fi reasezat în structura reconstruită prin anastiloză (se va pune exact în locul de unde a fost demontat). Restaurarea și reconstrucția presupun de fapt o dezasamblare parțială sau integrală urmată de reconstruire.

Zona de protecție: este un teritoriu de interes special natural (cu specii rare de plante sau animale, formațiuni geologice rare sau forme de relief deosebite) sau construit (arhitectural sau istoric) care cuprinde o suprafață de teren cu o anumită densitate de elemente sau construcții de interes, fie că acestea se află subteran (rezervații sau situri arheologice) sau vizibile la suprafața solului (centrul istoric sau zona istorică a unor localități, ansamblu urban etc.). Delimitarea zonei protejate se face de către Consiliul Local și urmărește păstrarea zonei protejate cât mai mult și cât mai bine posibil, controlul intervențiilor de orice fel – defrișări, distrugerii, reparații, modificări,

demolări, construcții noi, săpături care să afecteze subsolul, etc. – și punerea în valoare a zonei protejate pentru îmbunătățirea calității mediului și a vieții locuitorilor, pentru turism nedistructiv.

Autenticitatea: presupune a fi în starea de construire inițială a clădirii, prin păstrarea materialului original care a îmbătrânit și s-a patinat odată cu trecerea timpului.

Arhitectura tradițională: desemnează construcțiile ridicate de meșteri, de oameni specializați în construcții care și-au preluat cunoștințele pe cale orală, din strămoși care provin din zona etnografică în care edfică, construiesc în clacă sau primesc onorariu pentru munca lor. Materializarea cunoștințelor lor conduc la o arhitectură specifică zonei din care fac parte. Arhitectura tradițională cuprinde și clădiri cu caracter public (ex: biserici).

Arhitectura populară: este arhitectura tradițională, așa cum s-a definit mai sus, dar aplicată doar în mediul rural.

Arhitectura rurală: desemnează arhitectura în mediul rural – atât cea populară cât și tendințele de-a lungul timpului. Nu are valorile arhitecturii tradiționale sau ale arhitecturii populare.

Arhitectura vernaculară: termenul "vernacular" vine din limba latină "vernaculus" care desemnează incinta destinată sclavilor, în spatele grădinii stăpânului. Iar "vernaculum" înseamnă tot ceea ce era făcut în casă, în opoziție cu ceea ce era procurat la schimb. Este termenul folosit pentru a desemna construcțiile populare, realizate de persoane a

căror activitate principală nu este neaparat în domeniul construcțiilor. Se bazează pe o cunoaștere empirică a materialelor, câștigată în timp, prin încercări (și eșecuri) repetate – cunoștințe care sunt transmise din generație în generație, pe cale orală.

Termeni generali

Alterarea: este intervenția care modifică funcțiunea sau aspectul unei așezări/clădiri.

Contextul: este orice relație relevantă din punct de vedere arhitectural între o așezare/obiect și alte așezări/obiecte.

Desemnarea/clasarea: presupune identificarea valorilor patrimoniale ale unei așezări/obiect conferându-i statut formal prin legi sau reglementări menite să mențină acele valori.

Structura: este substanța materială ce alcătuiește o așezare: geologia, depunerile arheologice, rețelele construite, clădirile și flora.

Structura portantă: este ansamblul elementelor de construcție solidarizate între ele, care țin în picioare o clădire, preiau toate sarcinile la care este supusă clădirea și care îi asigură sprijinirea și transmiterea acestor sarcini la sol. Principalele subansambluri ale unei structuri tradiționale sunt: fundațiile, bolțile, planșeele, pereții portanți și șarpanta sau acoperișul.

Degradarea: este o schimbare de stare în mai rău; se referă în mod particular la lipsa lucrărilor corecte/constante de întreținere și/sau la efectele unor intervenții inadecvate asupra unei așezări/construcții sau asupra valorilor patrimoniale.

Reparația: presupune o lucrare mai complexă decât întreținerea, prin care sunt remediate defectele cauzate de

degradare, vătămare sau exploatare, și care permite adaptări minore cu scopul de a obține un rezultat sustenabil, dar nu implică lucrări de restaurare sau alterare/modificare.

Reversibilitatea: presupune o intervenție ce poate fi îndepărtată oricând pentru a se reveni la starea inițială.

Înnoirea: presupune desfacerea și înlocuirea comprehensivă al unui element sau loc, în cazul structurilor încorporând în mod natural toate elementele.

Patrimoniul: înglobează toate resursele moștenite pe care comunitatea le apreciază din alte motive decât cel strict utilitar.

Patrimoniul cultural: însumează bunurile moștenite identificate și apreciate de comunitate ca fiind reflexia și expresia cunoștințelor dezvoltate, a credințelor și a tradițiilor, respectiv a modului de interpretare a credințelor și tradițiilor altora.

Patrimoniul natural: însumează habitatul și speciile moștenite, geologia și morfologia ecosistemelor, inclusiv cele acvatice și subacvatice, cărora comunitatea le conferă valoare.

Mediul istoric: înglobează aspectele de mediu rezultate de-a lungul timpului din interacțiunea cu așezarea, incluzând toate elementele palpabile (vizibile sau acoperite) ale activităților umane din trecut, a plantațiilor și a modului de a modela vegetația.

Integritatea: presupune plenitudine și sinceritate, se referă la păstrarea întreagă sau intactă a elementelor de patrimoniu natural și/sau cultural și a atributelor acestora. Vine în completarea criteriului de autenticitate.

Intervenția: este o acțiune care are efect fizic în structura unei așezări/construcții.

Întreținerea: este o muncă de rutină perpetuă necesară pentru a păstra starea de sănătate a unei construcții și/sau structură sau țesutul unei așezări în stare bună.

Material natural de construcție: este orice material ce provine din mediul natural imediat învecinat așezării, poate fi exploatat manual, satisface cerințele de duranță, confort și prelucrabilitate.

Schimbarea naturală: este schimbarea ce are loc în cadrul mediului istoric fără intervenție umană, lucru care însă, în unele cazuri, necesită răspunsuri administrative (întreținere specială sau înnoire periodică) pentru a susține permanent semnificația acestui mediu.

Obiectul: este orice lucru (încă) nefixat (mobil) sau neîncorporat în structura unei așezări, dar care istoric vorbind poate fi asociat cu așezarea.

Așezarea/locul: poate fi orice element la orice scară al mediului istoric care dispune de identitate distinctă percepută de comunitate.

Proportionalitatea: presupune calitatea de a fi în relație corectă în dimensiune, grad sau orice altă caracteristică măsurabilă cu un alt obiect.

Public: înseamnă a fi, a face, a fi preocupat, a acționa etc. pentru oameni ca și comunitate.

Cadrul: este anturajul în care locul/așezarea/construcția este percepută împreună cu contextul local, înglobează relațiile istorice și contemporane cu peisajul înconjurător.

Semnificația (unui loc): însumează valorile naturale și culturale patrimoniale ale unui loc, adeseori formulată într-un statut sau declarație.

Locul semnificativ: este o așezare ce dispune de valori patrimoniale.

A susține: presupune a întreține, a nutri și a afirma o validitate.

Sustenabilitatea: presupune capacitatea de a armoniza fără compromisuri necesitățile actuale cu cele de viitor.

Valoarea: este un aspect ce punctează meritul sau importanța, în cazul nostru lucru atribuit de către oameni calităților unei așezări.

Valoarea estetică: este calitatea ce derivă din conștiința oamenilor care percep stimulii senzoriali și intelectuali ai unui loc/așezare.

Valoarea comună: este calitatea ce derivă din semnificația pe care un loc îl are în conștiința oamenilor care relaționează cu acesta sau a celor care au o memorie a locului sau au trăit o experiență colectivă în acel loc.

Valoarea evidentă (intrinsecă): este calitatea ce derivă din potențialul unui loc de a pune în valoare măturile activităților umane din trecut.

Valoarea istorică: este calitatea ce derivă din modul în care oamenii, evenimentele și aspectele vieții cotidiene din trecut pot fi legate prin intermediul unui loc (a unei așezări) de prezent.

Discernământul bazat pe valoare: este o evaluare ce reflectă valorile persoanei sau al grupului de oameni care face acea evaluare.

Peisajul: este constituit din mulțimea trăsăturilor, caracterelor, formelor unui teritoriu, unei regiuni, unui ținut.

Peisajul cultural: este un termen ce reunește diverse manifestări ale interacțiunii om-natură reprezentative pentru gradul de evoluție al societății umane sub influența constrângerilor de ordin fizic, a oportunităților

habitatului natural și al factorilor social, economic și cultural.

Peisajul antropic: se caracterizează prin lipsa aproape totală a elementelor naturale din cadrul componentelor peisajului, fapt relevant în fizionomia acestuia. Locul acestora este luat de componentele antropice ale unui mediu construit, rezultat în urma unei activități umane intense într-un areal bine delimitat.

Poluarea istorică: înseamnă afectarea calității mediului dintr-un anume areal, urmare a unor activități umane, industriale, realizate în timpul unei perioade îndelungate de timp (de la zeci, sute la mii de ani).

Coefficient de utilizare a terenului (CUT): raportul dintre suprafața construită desfășurată (suprafața desfășurată a tuturor planșeelor) și suprafața parcelei. Nu se iau în calcul suprafețele construite desfășurate: suprafața subsolurilor cu înălțimea liberă de până la 1,80m, suprafața subsolurilor cu destinație strictă pentru gararea autovehiculelor, spațiile tehnice sau spațiile destinate protecției civile, suprafața balcoanelor, logiilor, teraselor deschise și neacoperite, teraselor și copertinelor necirculabile, precum și a podurilor neamenajabile, aleile de acces pietonal/carosabil din incintă, scările exterioare, trotuarele de protecție; (Legea 350/2001)

Procent de ocupare a terenului (POT): raportul dintre suprafața construită (amprenta la sol a clădirii) și suprafața parcelei. Suprafața construită este suprafața construită la nivelul solului, cu excepția teraselor descoperite ale parterului care depășesc planul fațadei, a platformelor, scărilor de acces. Proiecția la sol a balcoanelor a căror cotă de nivel este sub 3,00 m de la nivelul solului amenajat și a logiilor închise ale etajelor se include în suprafața construită (Legea 350/2001).

Excepții de calcul ale indicatorilor urbanistici POT și CUT:

- dacă o construcție nouă este edificată pe un teren care conține o clădire care nu este destinată demolării, indicatorii urbanistici (POT și CUT) se calculează adăugându-se suprafața planșeelor existente la cele ale construcțiilor noi;

- dacă o construcție este edificată pe o parte de teren dezmembrată dintr-un teren deja construit, indicii urbanistici se calculează în raport cu ansamblul terenului inițial, adăugându-se suprafața planșeelor existente la cele ale noii construcții (Legea 350/2001).

Construcții anexe: construcții distincte, de regulă având dimensiuni reduse și un singur nivel suprateran, care deservește funcțiunea de locuire. Din categoria construcțiilor anexe fac parte: garaje individuale, depozite pentru unelte de grădinarit, șoproane, terase acoperite, foișoare, pergole, bucătării de vară. Realizarea construcțiilor anexe se autorizează în aceleași condiții în care se autorizează corpurile principale de clădire.

Demisol (prescurtat D): nivel construit al clădirii având pardoseala situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător cu maximum jumătate din înălțimea liberă a acestuia și prevăzut cu ferestre în pereții de închidere perimetrală. Demisolul se consideră nivel suprateran al construcției. Atunci când pardoseala este situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător cu mai mult de jumătate din înălțimea liberă, se consideră subsol și se include în numărul de niveluri subterane ale construcției (P118-99 Normativ de siguranță la foc a construcțiilor).

Echiparea edilitară: ansamblul format din construcții, instalații și amenajări, care asigură în teritoriul localităților funcționarea permanentă a indiferent de poziția acestora față de sursele de apă, energie, trasee majore de transport rutier, feroviar, aerian sau naval, cu respectarea protecției mediului ambiant (G.M – 007 – 2000).

Mansardă (prescurtat M): spațiu funcțional amenajat integral în volumul podului construcției. Se include în numărul de niveluri supraterane. (P118-99 Normativ de siguranță la foc a construcțiilor). În sensul prezentului regulament, se consideră mansarde acele spații care respectă următoarele condiții suplimentare:

- podul construcției va forma un unghi maxim de 45 de grade cu planul orizontal;

- podul construcției nu va depăși, în proiecție orizontală, conturul exterior al ultimului nivel plin (inclusiv balcoane sau cursive) cu mai mult de 1 m. La calculul coeficientului de utilizare a terenului, mansarda va contribui cu cel mult 60% din suprafața desfășurată a ultimului nivel plin.

Parcela: suprafața de teren ale cărei limite sunt sau nu materializate pe teren, proprietatea unuia sau mai multor proprietari, aparținând domeniului public sau privat, și care are un număr cadastral ce se înscrie în registrul de publicitate funciară. Împreună cu construcțiile sau amenajările executate pe suprafața sa, parcela reprezintă un bun imobil (G.M – 007 – 2000).

Pazie: Scândură (ornamentală) așezată vertical la capătul din afară al căpriorilor unui acoperiș cu streășină pentru a ascunde capetele acestora.

Suprafața construită (SC): (amprenta la sol a clădirii) suprafața construită la nivelul solului, cu excepția teraselor descoperite ale parterului care depășesc planul fațadei, a platformelor, scărilor de acces. Proiecția la sol a balcoanelor a căror cotă de nivel este sub 3,00 m de la nivelul solului amenajat și a logiilor închise ale etajelor se include în suprafața construită (Legea 350/2001).

ANEXA 3 Legislație

- Planurile Urbanistice Generale ale Unităților Administrativ-Teritoriale aprobate, în vigoare
- Planurile de Amenajare ale Teritoriilor Județene și Zonale aprobate, în vigoare
- Legea nr.10/1995 privind calitatea în construcții, republicată și actualizată;
- Legea 50/1991, cu modificările ulterioare;
- Legea nr.114/1995 Legea locuinței, cu modificările ulterioare;
- Legea nr.153/2011 privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor, cu modificările ulterioare;
- Regulamentul (UE) nr.305/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții și de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului;
- Hotărârea Guvernului nr. 622/2004 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ministrului dezvoltării regionale și locuinței nr. 839/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 766/1997 pentru aprobarea Regulamentului privind acordul tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții, modificată și completată;
- Ordinul Ministerului Transporturilor Construcțiilor și Turismului nr.1889/2004 pentru aprobarea Procedurii de acord tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții și Procedurii privind avizarea acordurilor tehnice;
- Reglementări tehnice privind documentațiile de urbanism (sursa; <http://www.mdrap.ro/construcții/reglementari-tehnice>);
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de învelitori;
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de izolații;
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de tencuie, placi și tapete;
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de pardoseli, plite, scafe, elemente de scări;
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea instalațiilor electrice, de apă și canalizare, termice,
- condiționare a aerului, gaze;
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea clădirilor de locuit și social-culturale;
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea construcțiilor industriale, agro-zootehnice și de irigații;

- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea construcțiilor hidrotehnice, amenajărilor și regularizărilor de râuri;
- Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea organizării lucrărilor de construcții-montaj;
- Reglementări tehnice privind verificarea calității și recepția lucrărilor de construcții-montaj;
- Reglementări tehnice privind lucrările de reparații, întreținere și postutilizare a construcțiilor;
- Reglementări tehnice privind performanța energetică a clădirilor;
- Reglementări tehnice privind securitatea la incendiu;
- Hotărârea Guvernului nr.226/2015, privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat, cu modificările ulterioare;
- Ordinul 961/2016 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al procesului de evaluare, soluționarea contestațiilor, selecție și contractare pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 pentru care s-a dispus evaluarea și/sau contractarea prin hotărâri judecătorești definitive care pot fi finanțate de la bugetul de stat, cu modificările ulterioare;
- Ordinul 763/2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și al procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, cu modificările ulterioare;
- Ordinul 1731/2015 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind instituirea schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din spațiul rural pentru înființarea și dezvoltarea activităților economice neagricole”, cu modificările ulterioare;
- Ordinul 2112/2015 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind instituirea schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat pentru stimularea investițiilor asociate conservării patrimoniului și pentru menținerea tradițiilor și moștenirii spirituale”, cu modificările ulterioare;
- Ordinul 847/2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de evaluare, verificare, soluționare a contestațiilor și selecție pentru proiectele aferente sub-măsurii 9.1. „Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol” și 9.1a. „Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol” din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020;
- Ordinul 295/2016 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru participarea la Selecția Strategiilor de Dezvoltare Locală.

- REGULAMENTUL (UE) NR. 1305/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului;
- REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) NR. 808/2014 AL COMISIEI din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
- DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE A COMISIEI din 26.5.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală CCI 2014RO06RDNP001

CREDIT IMAGINI

Imagine 1,2 (pagina 1) - @Gens, association liberale d'architecture

Imagine 1 (pagina 5) - Extras PATN - arii naturale protejate

Imagine 1 (pagina 7) - ©Dan Dinu
Imagine 2 (pagina 7) - ©cârțița plimbăreață <https://cartitaplimbareata.ro/index.php/7559/manastirea-vodita-judetul-mehedinți/>
Imagine 5 (pagina 7) - ©Nicolae Sfetcu

Imagine 4 (pagina 11) - zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Marcela Bratiloveanu-Popilian, Editura Sport-Turism, 1973, p. 70
Imagine 5 (pagina 11) - zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Marcela Bratiloveanu-Popilian, Editura Sport-Turism, 1973, p. 71

Imagine 1 (pagina 12) - zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Marcela Bratiloveanu-Popilian, Editura Sport-Turism, 1973, p. 83-84

Imagine 1-7 (pagina 13) - Silvia Păun, Valoarea arhitecturii autohtone, editura Per Omnes Artes, București, 2003

Imagine 2-4 (pagina 15) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 1-4 (pagina 16) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 8-9 (pagina 17) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 1 (pagina 18) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 6-8 (pagina 20) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 1, 6-9 (pagina 21) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 3-5 (pagina 23) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 1-4 (pagina 24) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 1-2 (pagina 27) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 1 (pagina 30) @Peter Cook
Imagine 2 (pagina 30) @O'Sullivan Campbell Architects
Imagine 4 (pagina 30) @ Kristen McCluskie Photography
Imagine 5 (pagina 30) @Halles Hall

Imagine 1,2,3 (pagina 36) - ©Siegel&Strain Architects
Imagine 5 (pagina 36) - ©Cornelius&Voge Architects

Imagine 1,4 (pagina 39) - ©Eugen Vaida, Veronica Vaida
Imagine 3 (pagina 39) - ©Copsa Mare Guesthouses
Imagine 5 (pagina 39) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 1 (pagina 40) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983
Imagine 2 (pagina 40) - ©Heritage Restorations
Imagine 3 (pagina 40) - ©Wabi Sabi

Imagine 1 (pagina 41) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 2,3 (pagina 42) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 1 (pagina 43) @ Martin Gardner
Imagine 4 (pagina 43) - ©goodshomedesign.com
Imagine 3 (pagina 43) - ©michael altschuler

Imagine 1 (pagina 46) - ©RRA Architects
Imagine 2 (pagina 46) - ©David Thomas
Imagine 3 (pagina 46) - ©Andrew Shave
Imagine 4 (pagina 46) - ©telegraph.co.uk

Imagine 1 (pagina 47) - ©carpenteroakframe.com
Imagine 2 (pagina 47) - ©Edward London
Imagine 3 (pagina 47) - ©Park Design

Imagine 1 (pagina 48) - ©Verdone Landscape Architecture
Imagine 2 (pagina 48) - ©Adam Knibb
Imagine 3 (pagina 48) - ©RRA Architects
Imagine 4 (pagina 48) - ©Linear 7 Architecture
Imagine 5 (pagina 48) - ©Ben Parsons
Imagine 6 (pagina 48) - ©Walker Warner Architects

Imagine 1 (pagina 50) - Silvia Păun, Valoarea arhitecturii autohtone, editura Per Omnes Artes, București, 2003
Imagine 2,3,5-7 (pagina 50) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 1,2,5 (pagina 51) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 1 (pagina 53) - ©Prewett Bizley Architects
Imagine 2 (pagina 53) - ©pcmsesigns.co.uk
Imagine 3 (pagina 53) - ©Christian Richter
Imagine 4,5 (pagina 53) - ©Apartment Therapy
Imagine 6 (pagina 53) - @pintrest.com
Imagine 7 (pagina 53) - @archdaily

Imagine 1 (pagina 55) - ©Masi Architects
Imagine 2 (pagina 55) - ©JB Roofing
Imagine 4 (pagina 55) - ©Deve
Imagine 6 (pagina 55) - ©Gardenista
Imagine 7 (pagina 55) - ©historicengland.org.uk

Imagine 2 (pagina 56) - ©daylight systems
Imagine 3 (pagina 56) - ©Cornelius&Voge Architects
Imagine 5 (pagina 56) - @tuttogreen.it
Imagine 6 (pagina 56) - @architecturendesign
Imagine 7 (pagina 56) - @energymyway

Imagine 1 (pagina 57) - @Gottlieb Paludan Architects, Lars Rolfsted Mortensen, Anders Sune Berg photographs
Imagine 2 (pagina 57) - ©Hiroyuki Oki

Imagine 2,5 (pagina 59) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 5 (pagina 60) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta

Turnu-Severin, 1983

Imagine 1 (pagina 61) - ©Joly Loiret Architects
Imagine 2 (pagina 61) - @snugarchitects.co.uk
Imagine 3 (pagina 61) - ©Bates Masi Architects
Imagine 4 (pagina 61) - ©Carl Turner Architecture
Imagine 5 (pagina 61) - ©Arenp Groenwegen
Imagine 6 (pagina 61) - ©Subtilitas.tumblr.com
Imagine 7 (pagina 61) - ©Jovan Mitrovic
Imagine 8 (pagina 61) - ©Gardenista
Imagine 9 (pagina 61) - @historicengland.org.uk
Imagine 10 (pagina 61) - Anagram Architects

Imagine 1 (pagina 62) - ©Ofis Architects
Imagine 2 (pagina 62) - ©Joy&Loiret Architects
Imagine 3 (pagina 62) - @Wojciech Krynski

Imagine 1 (pagina 63) - ©Lindab.com
Imagine 2 (pagina 63) - @WolfsYstem.at
Imagine 3 (pagina 63) - ©Carl Turner Architecture
Imagine 4 (pagina 63) - ©Landydom.pl
Imagine 5,6 (pagina 63) - @vencharge.com

Imagine 1 (pagina 65) - ©Robert Irwin
Imagine 2 (pagina 65) - @Homedesign
Imagine 3 (pagina 65) - ©Rough Fusion

Imagine 1-3, 7-9 (pagina 71) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 6-9 (pagina 72) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983

Imagine 1-3,7 (pagina 73) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983
Imagine 9 (pagina 73) - zona etnografică Plaiul Cloșanilor, Marcela Bratiloveanu-Popilian, Editura Sport-Turism, 1973

Imagine 1 (pagina75) - @ Ana Maria Goilav

Imagine 14 (pagina 77) - Andrei Pănoiu, Arhitectura și sistematizarea rurală în județul Mehedinți, Muzeul Național de Istorie, București, 1983
Imagine 1,3,11,13 (pagina 77) - Elena Secoșan, Georgeta Stoica, Paul Petrescu, Pavel Ciobanu - Arta Populară din Mehedinți, Drobeta Turnu-Severin, 1983

Imagine 2 (pagina 84) - @Network of architecture
Imagine 3 (pagina 84) - @parks and leisure australia
Imagine 5 (pagina 84) - @earthskapeplay.ca
Imagine 6 (pagina 84) - @Claudia Santander

Imagine 2 (pagina 85) - @Jan Hulseman

Imagine 1 (pagina 86) - @Monumentum